

**POROČILO O UPRAVLJANJU Z JAVNIM DOLGOM
REPUBLIKE SLOVENIJE ZA LETO 2009**

KAZALO

1	OSNOVNA NAČELA IN STRATEŠKI CILJI ZADOLŽEVANJA IN UPRAVLJANJA Z DOLGOM DRŽAVNEGA PRORAČUNA.....	7
1.1	Osnovna načela.....	7
1.2	Strateški cilji.....	7
2	ZADOLŽEVANJE RS V LETU 2009 PO 81. ČLENU ZAKONA O JAVNIH FINANCAH..	9
2.1	Obseg zadolževanja za potrebe izvrševanja financiranja proračuna za leto 2009 in odplačila glavnice naslednjih dveh proračunskih let.....	9
2.2	Instrumenti zadolževanja proračuna Republike Slovenije.....	12
2.2.1	Kratkoročno zadolževanje z zakladnimi menicami	12
2.2.2	Kratkoročno zadolževanje s kratkoročnimi krediti ZEZR.....	16
2.2.3	Dolgoročno zadolževanje z obveznicami.....	17
2.3	Trgovanje z vrednostnimi papirji Republike Slovenije	21
3	UPRAVLJANJE Z DOLGOM.....	28
4	ZADOLŽEVANJE ZA IZVEDBO PROTIKRIZNIH UKREPOV V LETU 2009.....	29
5	DOLG DRŽAVNEGA PRORAČUNA REPUBLIKE SLOVENIJE.....	31
5.1	Osnovne značilnosti gibanja dolga državnega proračuna za obdobje 1993 do 2009	33
5.2	Osnovne značilnosti dolga državnega proračuna v letu 2009	34
6	DOLG PRAVNIH OSEB JAVNEGA SEKTORJA IZ 87. ČLENA ZAKONA O JAVNIH FINANCAH.....	38
6.1	POJEM PRAVNIH OSEB JAVNEGA SEKTORJA IZ 87. ČLENA ZJF.....	38
6.2	PRAVNE PODLAGE NADZORA IN SPREMLJANJA ZADOLŽEVANJA PRAVNIH OSEB IZ 87. ČLENA ZJF.....	38
6.3	DEFINICIJA ZADOLŽITVE.....	39
6.4	GIBANJE ZADOLŽENOSTI PRAVNIH OSEB IZ 87. ČLENA ZJF V PRETEKLIH LETIH, STANJE ZADOLŽITVE V LETU 2009 IN STRUKTURA ZADOLŽITVE.....	40
6.5	IZKORIŠČENOST KVOTE ZADOLŽITVE PRAVNIH OSEB IZ 87. ČLENA ZJF V LETU 2009.....	44
7	DOLG ŠIRŠEGA SEKTORJA DRŽAVE (ESA - 95).....	46
8	POROŠTVA IN JAMSTVA REPUBLIKE SLOVENIJE.....	47
8.1	Pravne podlage za izdajanje državnih poroštev	47
8.2	Izdana poročta in jamstva Republike Slovenije	49
6.2.1	Izdana poročta Republike Slovenije.....	49
6.2.2	Izdana poročta in jamstva Republike Slovenije za namen omejevanja učinkov finančne krize.....	51
8.3	Unovčena poročta in jamstva Republike Slovenije.....	52
8.3.1	Unovčitve državnih poroštev in jamstev v letu 2009	52
8.3.2	Unovčitve državnih poroštev in jamstev v letih od 2000 do 2009.....	52
8.4	Izterjava terjatev regresnih zahtevkopv iz unovčenih poroštev Republike Slovenije ..	53
8.5	Stanje poroštev in jamstev Republike Slovenije.....	54
8.5.1	Stanje državnih poroštev in jamstev v letih od 2000 do 2009	54
8.5.2	Stanje poroštev in jamstev Republike Slovenije izdanih za namen omejevanja učinkov finančne krize.....	54

8.5.3	Stanje poroštev Republike Slovenije brez poroštev in jamstev izdanih za omejevanje učinkov finančne krize – prikaz po strukturi upnikov.....	55
8.5.4	Stanje poroštev Republike Slovenije brez poroštev in jamstev izdanih za omejevanje učinkov finančne krize – prikaz po področju dejavnosti	56
9	MEDNARODNA PRIMERJAVA	58
9.1	8.1 Primerjava nekaterih kazalcev dolga med državami članicami EU	58
9.2	Ocene kreditnega tveganja dolgoročnega zunanjega dolga treh največjih agencij.....	59
10	PRILOGA	60
10.1	Tabele	60
10.2	Standardna klasifikacija institucionalnih sektorjev (SKIS).....	69

KAZALO TABEL

Tabela 2-1: Realizirano zadolževanje v letu 2009 za izvrševanje državnega proračuna leta 2009 in za predfinanciranje glavnih, ki zapadejo v letu 2010 (v EUR)	11
Tabela 2-2: Realizirano kratkoročno zadolževanje s trimesečnimi zakladnimi menicami v letu 2009	12
Tabela 2-3: Realizirano kratkoročno zadolževanje s šestmesečnimi zakladnimi menicami v letu 2009	12
Tabela 2-4: Realizirano kratkoročno zadolževanje z dvanajstmesečnimi zakladnimi menicami v letu 2009	13
Tabela 2-5: Struktura kupcev zakladnih menic (izdanih v posameznem letu) na primarnem trgu po letih	15
Tabela 2-6: Struktura imetnikov zakladnih menic (izdanih v letu 2009) ob izdaji in ob zapadlosti v 2009	16
Tabela 2-7: Realizirano zadolževanje z izdajami obveznic RS v letu 2009	17
Tabela 2-8: Primerjava realiziranih izdaj obveznic na evropskem trgu držav EMU, držav članic EU in Slovenije s podobnim kreditnim tveganjem v obdobju blizu datuma izdaje RS64, RS65 in RS66	20
Tabela 2-9: Trgovanje z vsemi državnimi obveznicami v letih od 2001 do 2009 na borznem trgu	21
Tabela 5-1: Dolg državnega proračuna v letu 2009 (v 000EUR)	31
Tabela 5-2: Spremembe stanja dolga državnega proračuna v letu 2009 (v EUR)	32
Tabela 5-3: Dolg državnega proračuna po letih (v mio EUR)	35
Tabela 5-4: Struktura dolga državnega proračuna glede na instrument zadolžitve	36
Tabela 5-5: Struktura dolga državnega proračuna glede na ročnost do zapadlosti	36
Tabela 5-6: Struktura dolga državnega proračuna glede na vrsto instrumenta oziroma obrestno mero	36
Tabela 5-7: Valutna struktura celotnega dolga državnega proračuna glede na valuto zadolžitve	37
Tabela 5-8: Tehtano povprečje ročnosti do zapadlosti dolga državnega pro	37
Tabela 6-1: Stanje dolga pravnih oseb iz 87. člena ZJF 2000-2009	40
Tabela 6-2: Stanje dolga pravnih oseb iz 87. člena ZJF na dan 31.12.2009 po ročnosti	41
Tabela 6-3: Stanje dolga pravnih oseb iz 87. člena ZJF na dan 31.12.2009 po vrsti dolga	41
Tabela 6-4: Stanje dolga pravnih oseb iz 87. člena ZJF na dan 31.12.2009 razdeljen na notranji/zunanji dolg	42
Tabela 6-5: Stanje dolga pravnih oseb iz 87. člena ZJF na dan 31.12.2009 razdeljen glede na valuto zadolžitve	42
Tabela 6-6: Stanje dolga pravnih oseb iz 87. člena ZJF na dan 31.12.2009 glede na dejavnost pravne osebe	43
Tabela 6-7: Stanje dolga pravnih oseb iz 87. člena ZJF na dan 31.12.2009 glede na razvrstitev pravnih oseb po standardni klasifikaciji institucionalnih sektorjev	43
Tabela 7-1: Dolg države po metodologiji presežnega primanjkljaja in dolga (ESA - 95)	46
Tabela 7-2: Dolg države po metodologiji presežnega primanjkljaja in dolga (ESA - 95)	46

Tabela 8-1: Izdana poročta in jamstva RS v letu 2009	49
Tabela 8-2: Izdana poročta RS v letu 2009 - po dolžnikih.....	50
Tabela 8-3: Izdana poročta in jamstva RS v letu 2009 za namen omejevanja finančne krize .	51
Tabela 8-4: Unovčitve državnih poroštev in jamstev v letu 2009.....	52
Tabela 8-5: Izterjava terjatev regresnih zahtevkov v letu 2009.....	53
Tabela 8-6: Stanje državnih poroštev in jamstev v letih od 2000 do 2009.....	54
Tabela 8-7: Stanje poroštev Republike Slovenije brez poroštev in jamstev izdanih za omejevanje učinkov finančne krize – prikaz po strukturi upnikov	55
Tabela 9-1: Primerjava nekaterih kazalcev dolga med državami članicami EMU za leto 2008 in 2009	58
Tabela 9-2: Kreditne ocene za dolgoročni zunanji dolg po stanju 31.12.2009.....	59
Tabela 10-1: Dolg državnega proračuna po letih v %	60
Tabela 10-2: Dolg državnega proračuna po letih v % BDP.....	61
Tabela 10-3: Račun financiranja državnega proračuna 1999-2009 - zadolževanje	62
Tabela 10-4: Račun financiranja državnega proračuna 1999-2009 - odplačilo dolga	63
Tabela 10-5: Pregled vseh izdanih obveznic Republike Slovenije do 31.12.2009	64
Tabela 10-6: Struktura dolga državnega proračuna glede na ročnost ob izdaji v %.....	68

KAZALO GRAFOV

Graf 2-1: Gibanje krivulj povprečnih obrestnih mer ob izdajah državnih kratkoročnih vrednostnih papirjev po letih v obdobju od leta 2004 do 2009.....	14
Graf 2-2: Primerjava obrestnih mer na dan avkcij trimesečnih zakladnih menic v letu 2008 in v 2009	14
Graf 2-3: Primerjava obrestnih mer na dan avkcij šestmesečnih zakladnih menic v letu 2007 in v 2009	15
Graf 2-4: Regionalna in institucionalna distribucija 3-letne obveznice RS64	18
Graf 2-5: Regionalna in institucionalna distribucija 5-letne obveznice RS65	19
Graf 2-6: Regionalna in institucionalna distribucija 15-letne obveznice RS66.....	20
Graf 2-7: Borzni trg – vrednostni obseg prometa in število transakcij z državnimi obveznicami po letih.....	22
Graf 2-8: Borzni trg – vrednostni obseg prometa in število transakcij z obveznicami po mesecih v letu 2009	22
Graf 2-9: Borzni trg – vrednostni obseg prometa in število transakcij po posameznih državnih obveznicah v letu 2009	23
Graf 2-10: Vrednostni obseg prometa in št. transakcij z obveznicami na MTS Slovenija, po mesecih v 2009 (enostransko).....	24
Graf 2-11: Razmik (Ask/Bid) cene 10-letnih referenčnih obveznic na lokalnih MTS platformah v letih 2008 in 2009.....	25
Graf 2-12: Razmiki v donosih 3-letnih referenčnih obveznic izbranih držav EMU glede na mid swap	26
Graf 2-13: Razmiki v donosih 5-letnih referenčnih obveznic izbranih držav EMU glede na mid swap	26
Graf 2-14: Razmiki v donosih 10-letnih referenčnih obveznic izbranih držav EMU glede na mid swap	27
Graf 2-15: Razmiki v donosih 15-letnih referenčnih obveznic izbranih držav EMU glede na mid swap	27
Graf 5-1: Gibanje dolga državnega proračuna in deleža dolga v % BDP	32
Graf 5-2: Struktura dolga proračuna Republike Slovenije za obdobje 1993 – 2009.....	33
Graf 5-3: Struktura dolga Republike Slovenije v letih 2000 – 2009 glede na rezidenstvo investitorjev	34
Graf 6-1: Stanje dolga pravnih oseb iz 87. člena ZJF 2000-2009.....	40
Graf 8-1: Izdana poročstva in jamstva RS v letu 2009.....	49
Graf 8-2: Unovčitve državnih poroštev in jamstev v letih 2000 do 2009	52
Graf 8-3: Izterjava terjatev regresnih zahtevkov v letu 2009 - po dolžnikih.....	53
Graf 8-4: Stanje državnih poroštev in jamstev v letih od 2000 do 2009 – delež v BDP	55
Graf 8-5: Stanje poroštev Republike Slovenije brez poroštev in jamstev izdanih za omejevanje učinkov finančne krize – prikaz po področju dejavnosti.....	56

1 OSNOVNA NAČELA IN STRATEŠKI CILJI ZADOLŽEVANJA IN UPRAVLJANJA Z DOLGOM DRŽAVNEGA PRORAČUNA

1.1 Osnovna načela

Osnovno načelo zadolževanja izhaja iz načel in strateških ciljev upravljanja z državnim dolgom, po katerih je potrebno uskladiti cilje dolgoročno čim nižjega stroška zadolževanja z rokovno strukturo, ki zagotavlja primerno raven tveganja refinanciranja dolga ter valutno in obrestno strukturo, ki zagotavlja čim manjšo izpostavljenost tečajnim, obrestnim in drugim tveganjem.

Zadolževanje in upravljanje z državnim dolgom je oblikovano v odvisnosti od omejitev finančnega trga in trga kapitala, deviznega oziroma tečajnega režima, kvalitete makroekonomskih politik in institucionalne zmožnosti izvrševanja reform, kreditnega tveganja države in splošnih osnovnih načel ter strateških ciljev upravljanja z dolgom.

Predpogoj za učinkovito upravljanje z dolgom je jasen makroekonomski okvir, v katerem sta izvršilna in zakonodajna oblast zavezani zagotoviti vzdržno raven gospodarske rasti in dolga.

Z zadolževanjem se poleg zagotavljanja potrebnih finančnih sredstev za izvrševanje proračuna dosegajo predvsem cilji stabilnosti refinanciranja dolga (rokovna struktura), širjenja naložbenega zaledja, tako regionalno, kot tudi z novimi (institucionalnimi) investitorji ter ustrezna struktura valut in obrestnih mer, ki zagotavlja dolgoročno čim manjšo izpostavljenost tržnim tveganjem. Stabilnost možnosti refinanciranja ter ustrezna struktura dolga, ki zagotavlja vzdržno raven servisiranja obveznosti, sta dva izmed pogojev dolgoročne makroekonomske stabilnosti.

Po drugi strani je zagotovitev stalnega dostopa do določenega obsega kratkoročnih in dolgoročnih državnih vrednostnih papirjev tudi predpogoj za zagotovitev likvidnega sekundarnega trga. Le na osnovi aktivnega sekundarnega trga nominalnih instrumentov se lahko izoblikuje krivulja donosa, ki nudi dejansko informacijo o tržnih pogojih oziroma ceni in strošku zadolževanja Republike Slovenije. Ta informacija je ključnega pomena tudi za ostale udeležence trga oziroma gospodarstva, kakor tudi za nadaljnji razvoj in poglobitev finančnega trga.

1.2 Strateški in operativni cilji

Dne 1. 1. 2007 je Republika Slovenija vstopila v Evropsko monetarno unijo (EMU). Z vstopom v EMU se je RS vključila tudi v skupni evropski finančni trg, katerega pomemben

del predstavlja trg državnih vrednostnih papirjev. Z vstopom v EMU so bile za nadaljnjo integracijo trga državnih vrednostnih papirjev in s tem tudi celotnega finančnega sistema v skupni, bolj razvit in učinkovit evropski finančni trg potrebne nadaljnje spremembe, da bi bila zagotovljena struktura trga slovenskih državnih vrednostnih papirjev, primerljiva drugim državam članicam EMU.

Poleg sicer temeljnih strateških ciljev, ki so :

1. zagotovitev pravočasnega financiranja izvrševanja državnega proračuna v potrebnem obsegu,
2. minimiziranje dolgoročnega stroška financiranja s sprejemljivim tveganjem refinanciranja,
3. minimiziranje izpostavljenosti tržnim tveganjem,
4. izvedba vseh transakcij z uporabo tržnih metod,
5. širitev investicijskega zaledja,
6. zagotovitev stalnega in zanesljivega dostopa do virov financiranja in
7. povečanje likvidnosti državnih vrednostnih papirjev,

je bil cilj Republike Slovenije ob vstopu v EMU na področju zadolževanja državnega proračuna in organizacije primarnega in sekundarnega trga državnih vrednostnih papirjev predvsem zagotoviti institucionalno infrastrukturo, ki bo tako državi kot tudi ostalim subjektom gospodarstva omogočila čim hitrejšo integracijo v stroškovno in operativno učinkovit skupni evropski finančni trg. Integracija naj bi zagotovila tudi čim boljše pozicioniranje Republike Slovenije na skupnem evropskem trgu preko doseganja donosov državnih vrednostnih papirjev, ki so primerljivi z oceno kreditnega tveganja Republike Slovenije. Zato je bilo potrebno spremembe izvršiti na način, da se:

- zagotovi širitev investicijskega zaledja (institucionalno in geografsko) na čim širši evropski prostor z organizacijo in strukturo primarnega trga državnih vrednostnih papirjev, primerljivo drugim državam članicam EMU,
- zagotovi učinkovito in transparentno oblikovanje realne tržne cene državnih vrednostnih papirjev v evropskem prostoru z vzpostavitvijo ustrezne standardne platforme za trgovanje z referenčnimi državnimi vrednostnimi papirji in
- zagotovi ustrezen sistem poravnave, ki je hkrati pogoj za povečanje likvidnosti dolgoročnih državnih vrednostnih papirjev.

Za doseg navedenih ciljev je Vlada Republike Slovenije dne 13. 12. 2006 s sklepom št. 40200-2/2006/5 določila smernice za spremembo organizacije primarnega in sekundarnega trga državnih vrednostnih papirjev Republike Slovenije po vstopu v Evropsko Monetarno Unijo (v nadaljevanju: Smernice).

Vse glavne spremembe v organizaciji primarnega in sekundarnega trga vrednostnih papirjev Republike Slovenije, ki so bile s Smernicami predvidene za leto 2008, so bile v letu 2008 tudi realizirane in so ostale v veljavi v zahtevnih razmerah svetovne finančne in gospodarske krize tudi v letu 2009.

2 ZADOLŽEVANJE RS V LETU 2009 PO 81. ČLENU ZAKONA O JAVNIH FINANCAH

Skladno z 81. členom Zakona o javnih financah - ZJF (Uradni list RS, št. 79/99, 124/00, 79/01, 30/02, 56/02-ZJU, 110/02-ZDT-B, 127/06-ZJZP in 14/07 -14/07-ZSPDPO in 109/08) se država za izvrševanje državnega proračuna v tekočem proračunskem letu lahko zadolži doma in v tujini do višine primanjkljaja bilance prihodkov in odhodkov, računa finančnih terjatev in naložb in odplačila glavnice dolga, ki zapadejo v plačilo v tekočem proračunskem letu in do višine, potrebne za odplačila glavnice dolga državnega proračuna, ki zapadejo v plačilo v prihodnjih dveh proračunskih letih.

V skladu s 84. členom Zakona o javnih financah - ZJF (Uradni list RS, št. 79/99, 124/00, 79/01, 30/02, 56/02-ZJU, 110/02-ZDT-B, 127/06-ZJZP, 14/07-ZSPDPO in 109/08) in z Zakonom o izvrševanju proračuna Republike Slovenije za leto 2008 in 2009 (Ur. l. RS, št. 114/2007 ; v nadaljnjem besedilu: ZIPRS0809), se zadolževanje države v proračunskem letu izvaja na podlagi programa financiranja. Zadolževanje za izvrševanje proračuna in upravljanje z državnim dolgom je v letu 2009 potekalo v skladu s sprejetim Programom financiranja Republike Slovenije za leto 2009 (sklep Vlade RS št. 41003-5/2008/3 z dne 24. 12. 2008) ter s 1. in 2. dopolnitvijo Programa financiranja državnega proračuna Republike Slovenije za leto 2009 (sklep Vlade RS št. 41003-5/2008/6 z dne 23. 4. 2009, sklep Vlade RS št. 41003-5/2008/9 z dne 27. 8. 2009). Program financiranja državnega proračuna Republike Slovenije za leto 2009 je obsegal predlog instrumentov, višine in dinamike zadolževanja za potrebe financiranja proračuna in upravljanje z državnim dolgom v letu 2009.

2.1 Obseg zadolževanja za potrebe izvrševanja financiranja proračuna za leto 2009 in odplačila glavnice naslednjih dveh proračunskih let

V skladu z dopolnitvijo ZJF (Zakon o spremembi in dopolnitvah Zakona o javnih financah (ZJF-D), Uradni list RS, št. 109/08), ki v 81. členu omogoča, da se država lahko v tekočem letu, poleg višine primanjkljaja bilance prihodkov in odhodkov, primanjkljaja računa finančnih terjatev in naložb, odplačil glavnice dolga tekočega proračunskega leta, dodatno zadolži še do višine odplačila glavnice državnega dolga naslednjih dveh proračunskih let (predfinanciranje), se je Republika Slovenija zadolžila v letu 2009 v večjem obsegu kot so znašale potrebe za financiranje proračuna za leto 2009. Izvedbo zadolževanja Republike Slovenije (dinamiko in obseg predfinanciranja) so narekovale tudi izredne razmere na finančnih trgih zaradi globalne finančne krize: izjemna negotovost, volatilitnost in izredno otežen dostop do finančnih sredstev.

Na podlagi sprejetega proračuna Republike Slovenije za leto 2009, ki ga je 29. septembra 2007 na 138. redni seji sprejel Državni zbor RS (Uradni list RS, št. 114/07), je obseg zadolževanja za izvrševanje proračuna leta 2009 znašal 868,49 mio EUR. Maksimalni obseg financiranja za leto 2009, vključujoč odplačila glavnice dolga državnega proračuna, ki zapadejo v plačilo v prihodnjih dveh proračunskih letih (2010 in 2011), pa največ 2.795,72 mio EUR. V okviru maksimalnega obsega financiranja za leto 2009 je bilo potrebno financiranje do največ 2.795,72 mio EUR v programu financiranja za leto 2009 predvideno z izvršitvijo s kratkoročnimi in z dolgoročnimi instrumenti zadolževanja. Predvideno je bilo, da bo del skupnega potrebnega obsega financiranja za izvrševanje državnega proračuna financiran z izdajo kratkoročnih instrumentov, to je s 3- mesečnimi, 6-mesečnimi in 12-mesečnimi zakladnimi menicami, izdanimi v skladu s predvidenim koledarjem izdaje. Predvideno stanje izdanih zakladnih menic je bilo po programu financiranja konec leta 2009 predvidoma 750 mio EUR, dolgoročno zadolževanje pa je bilo planirano z izdajo dveh obveznic Republike Slovenije, vsaka v okvirni višini 1 mlrd EUR.

Dne 26. 3. 2009 je bil na 4. redni seji Državnega zbora RS sprejet prvi rebalans proračuna Republike Slovenije za leto 2009 (Uradni list RS, št. 26/09). S sprejetjem prvega rebalansa državnega proračuna se je povečal obseg zadolžitve za izvrševanje državnega proračuna za leto 2009, ki je pred rebalansom znašal 868,49 mio EUR, po rebalansu pa je znašal 2.296,17 mio EUR.

S 1. dopolnitvijo Programa financiranja za leto 2009 se je tako ustrezno rebalansu proračuna povečal obseg zadolževanja za izvrševanje državnega proračuna za leto 2009 na skupno 2.296,17 mio EUR, povečan pa je bil tudi znesek maksimalnega obsega zadolževanja v letu 2009, ki je poleg financiranja izvrševanja državnega proračuna za leto 2009 obsegal še odplačila glavnice v naslednjih dveh proračunskih letih. Maksimalni obseg zadolževanja v letu 2009 je po prvem rebalansu proračuna znašal do največ 4.962,38 mio EUR.

Dne 16. 7. 2009 je bil na 11. izredni seji Državnega zbora RS sprejet 2. rebalans proračuna Republike Slovenije za leto 2009 (Uradni list RS, št. 59./09), na podlagi katerega se je obseg zadolžitve za izvrševanje državnega proračuna za leto 2009 povečal z 2.296,17 mio EUR na 3.347,43 mio EUR, povečan pa je bil tudi znesek maksimalnega obsega zadolževanja v letu 2009, in sicer z 4.962,38 mio EUR na 6.013,73 mio EUR.

Na podlagi drugega rebalansa proračuna Republike Slovenije za leto 2009 se je država v letu 2009 lahko zadolžila v višini do 3.347.432.617 EUR za kritje:

I.	presežkov odhodkov nad prihodki	
	v bilanci prihodkov in odhodkov	1.839.238.852 EUR
	presežkov izdatkov nad prejemki	
	v računu finančnih terjatev in naložb	654.393.565 EUR
	odplačila glavnice državnega dolga v letu 2009	853.800.200 EUR
	Skupaj	3.347.432.617 EUR

II. povečano za odplačila glavnice dolga, ki zapadejo v plačilo v prihodnjih dveh proračunskih letih

odplačila glavnice državnega dolga v letu 2010¹1.729.965.784 EUR
odplačila glavnice državnega dolga v letu 2011936.332.448 EUR

Skupaj2.666.298.232 EUR

III. zmanjšano za

sprememba stanja na računu.....0 EUR

Maksimalni obseg zadolževanja v letu 2009 (I.+II.+III.) do 6.013.730.849 EUR

V letu 2009 se je država zadolžila z izdajo dolgoročnih obveznic in dvanajstmesečnih zakladnih menic v skupni višini 4.739.486.848,00 EUR, in sicer za izvrševanje državnega proračuna leta 2009 v višini 3.347.432.617,00 EUR in za predfinanciranje dela glavnice dolga, ki zapadejo v letu 2010, v višini 1.392.054.231,00 EUR. Struktura zadolževanja z dolgoročnimi in kratkoročnimi instrumenti je prikazana v spodnji tabeli.

Tabela 2-1: Realizirano zadolževanje v letu 2009 za izvrševanje državnega proračuna leta 2009 in za predfinanciranje glavnice, ki zapadejo v letu 2010 (v EUR)

Način zadolževanja	EUR
Dolgoročno zadolževanja	3.347.432.617,00
Kratkoročna posojila	0,00
Dvanajstmesečne zakladne menice	739.486.848,00
Predfinanciranje iz naslova zadolževanja z obveznicami	652.567.383,00
Skupaj	4.739.486.848,00

Vir: MF

Celotno zadolževanje RS je bilo izvedeno v okviru skupnega evropskega finančnega trga držav EMU v skupni valuti evro.

¹ Znesek glavnice, ki zapadejo v letu 2010 in 2011, je naveden v višini, kakršna je izhajala iz evidence državnega dolga po stanju na dan 8. 5. 2009.

2.2 Instrumenti zadolževanja proračuna Republike Slovenije

Republika Slovenija se je v letu 2009 za potrebe financiranja državnega proračuna zadolževala s kratkoročnimi in dolgoročnimi dolžniškimi vrednostnimi papirji (državnimi obveznicami in zakladnimi menicami) ter s kratkoročnimi posojili v sistemu EZR.

2.2.1 Kratkoročno zadolževanje z zakladnimi menicami

Kratkoročno zadolževanje je v letu 2009 potekalo z izdajo tri-, šest- in dvanajstmesečnih zakladnih menic, v skladu s predvidenim koledarjem avkcij zakladnih menic v letu 2009, določenim v Programu financiranja. Prvotni Program financiranja je predvideval štiri avkcije trimesečnih zakladnih menic (TZ), tri avkcije šestmesečnih zakladnih menic (SZ) in tri avkcije dvanajstmesečnih zakladnih menic (DZ). Predvidena višina posamezne izdaje TZ in SZ je bila 50 mio EUR, posamezna izdaja DZ pa je bila predvidena v višini 250 mio EUR. Avkcije zakladnih menic so potekale v mesecu januarju, marcu, maju, juniju in septembru. V tabelah 2, 3 in 4 je prikazano realizirano zadolževanje s TZ, SZ in DZ v letu 2009.

Tabela 2-2: Realizirano kratkoročno zadolževanje s trimesečnimi zakladnimi menicami v letu 2009

Oznaka menice	Datum avkcije	Datum izdaje	Datum dospelosti	Št. dni do	Cena na avkciji	Obr. mera na avkciji (%)	Nomin.znesek povpraševanja (EUR)	Realizacija v nomin. vred. (EUR)	Realizacija v diskont. vred. (EUR)
TZ122	10.03.2009	12.03.2009	11.06.2009	91	99,698	1,20	56.840.000	34.440.000	34.335.991,20
TZ123	12.05.2009	14.05.2009	13.08.2009	91	99,735	1,05	78.000.000	50.000.000	49.867.500,00
TZ124	09.06.2009	11.06.2009	10.09.2009	91	99,695	1,21	32.900.000	21.300.000	21.235.035,00
TZ125	08.09.2009	10.09.2009	10.12.2009	91	99,861	0,55	157.350.000	53.500.000	53.425.635,00
SKUPAJ								159.240.000	158.864.161,20

Vir: MF.

Tabela 2-3: Realizirano kratkoročno zadolževanje s šestmesečnimi zakladnimi menicami v letu 2009

Oznaka menice	Datum avkcije	Datum izdaje	Datum dospelosti	Št. dni do	Cena na avkciji	Obr. mera na avkciji (%)	Nomin.znesek povpraševanja (EUR)	Realizacija v nomin. vred. (EUR)	Realizacija v diskont. vred. (EUR)
SZ48	13.01.2009	15.01.2009	16.07.2009	182	98,989	2,02	157.000.000	91.600.000	90.673.924,00
SZ49	12.05.2009	14.05.2009	12.11.2009	182	99,437	1,12	79.800.000	50.000.000	49.718.500,00
SZ50	09.06.2009	11.06.2009	10.12.2009	182	99,352	1,29	24.250.000	14.200.000	14.107.984,00
SKUPAJ								155.800.000	154.500.408

Vir: MF

Razpisani znesek posamezne izdaje TZ in SZ v letu 2009 je bil na vseh avkcijah enak, in sicer v višini 50 milijonov EUR na izdajo. Povpraševanje po TZ je na vsaki avkciji, razen na junijski avkciji TZ124, presegalo razpisani znesek, na zadnji avkciji septembra celo več kot trikrat. Povpraševanje po SZ je na prvih dveh avkcijah presegalo razpisani znesek izdaje, januarja za

več kot trikrat, maja pa 1,6 krat. Slabše povpraševanje je bilo pri trimesečni TZ junija, ko je doseglo komaj polovico razpisanega zneska izdaje. K temu je morda delno prispevalo dejstvo, da datumi izdaj novih zakladnih menic niso sovpadali z datumi zapadlosti dospelih zakladnih menic ter kratki časovni razmiki med avkcijama TZ in SZ maja in junija.

Tabela 2-4: Realizirano kratkoročno zadolževanje z dvanajstmesečnimi zakladnimi menicami v letu 2009

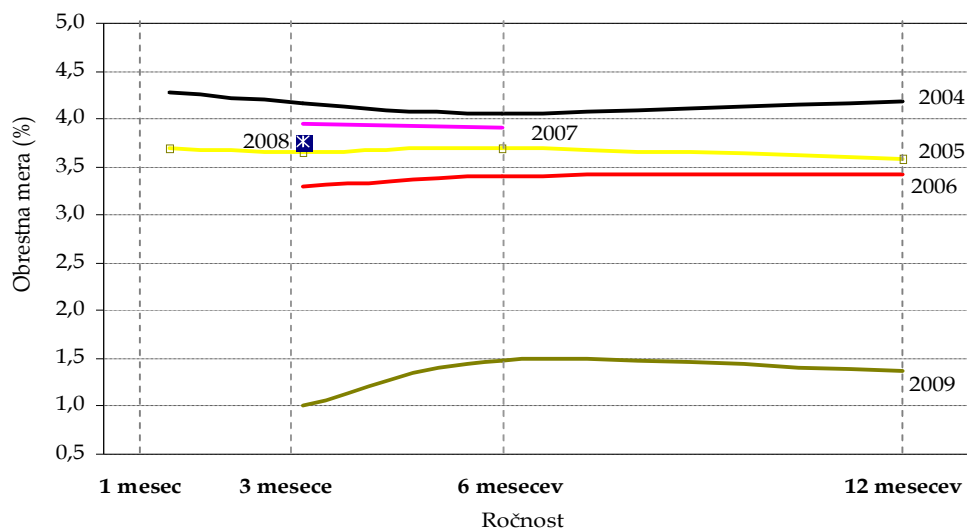
Oznaka menice	Datum avkcije	Datum izdaje	Datum dospelosti	Št. dni do	Cena na avkciji	Obr. mera na avkciji (%)	Nomin.znesek povpraševanja (EUR)	Realizacija v nomin. vred. (EUR)	Realizacija v diskont. vred. (EUR)
DZ41	13.01.2009	15.01.2009	14.01.2010	364	98,213	1,80	502.500.000	400.200.000	393.048.426,00
DZ42	10.03.2009	12.03.2009	11.03.2010	364	99,039	0,96	443.700.000	349.800.000	346.438.422,00
SKUPAJ								750.000.000	739.486.848

Vir: MF

Zaradi močnega povpraševanja po dvanajstmesečnih zakladnih menicah na januarski in marčevski avkciji (dva krat večje od razpisnega zneska) je bila kvota zadolževanja, s tovrstnim vrednostnimi papirji predvidena za leto 2009 v višini 750 mio EUR dosežena že z dvema izvedenima avkcijama januarja in marca, je bila s 1. dopolnitvijo Programa financiranja preklicana tretja avkcija DZ maja 2009. Stanje dolga iz naslova izdanih zakladnih menic, ki se všteva v kvoto zadolževanja državnega proračuna v skladu z ZJF in Zipro, je bilo na dan 31. 12. 2009 739.486.848,00 EUR; trimesečne in šestmesečne zakladne menice so namreč zapadle pred koncem leta 2009.

Graf 2-1 prikazuje gibanje povprečnih obrestnih mer po posameznih ročnostih zakladnih menic ob primarnih izdajah po letih. Medtem ko so se v letih od 2004 do 2008 povprečne obrestne mere gibale v razmiku 1 odstotne točke (pri TZ od 4,2 % v letu 2004 do 3,3 % v letu 2006), se je v letu 2009 močno znižala višina povprečnih obrestnih mer za vse ročnosti (povprečne obrestne mere za TZ so se glede na leto 2008 znižale v povprečju za slabe tri odstotne točke, medtem ko so se povprečne obrestne mere za SZ glede na leto 2007 znižale v povprečju za 2,5 odstotne točke).

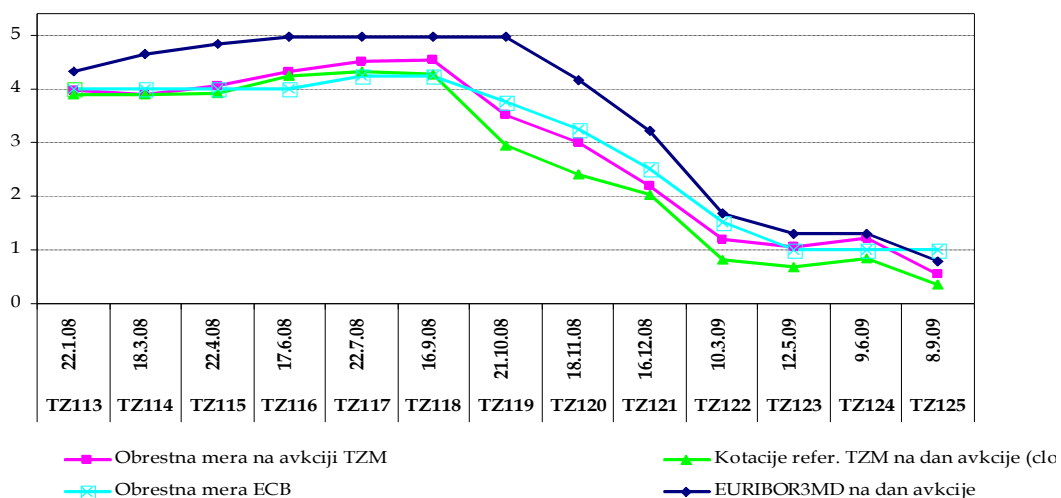
Graf 2-1: Gibanje krivulj povprečnih obrestnih mer ob izdajah državnih kratkoročnih vrednostnih papirjev po letih v obdobju od leta 2004 do 2009

Vir: MF

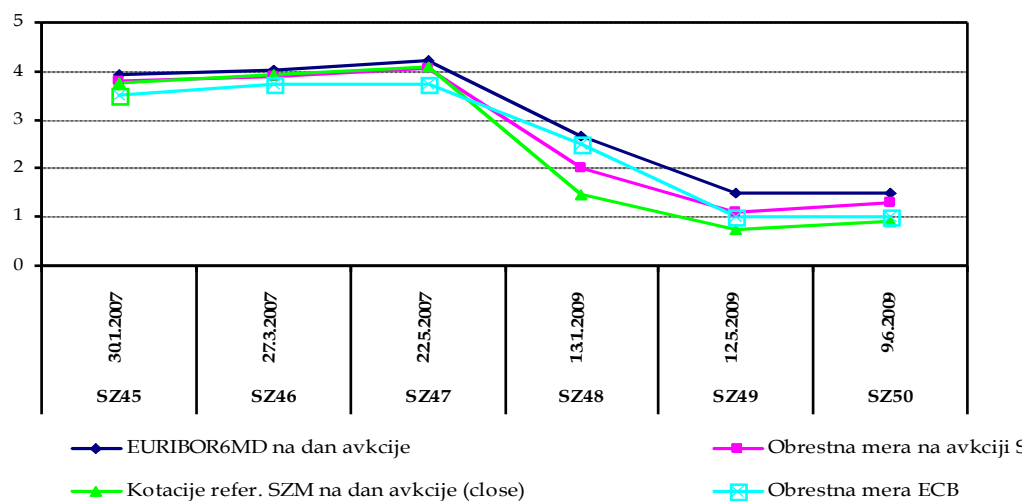
Kot je razvidno iz grafa 2-2 so bile obrestne mere na avkcijah TZ v prvi polovici leta 2008 zelo blizu referenčnih, nakar se je razmik v obrestnih merah povečal in dosegel najvišjo vrednost na novembrski avkciji, ko je bila razlika v obrestnih merah med slovensko TZ in referenčno TZ 0,6 odstotne točke. V letu 2009 se je razmik v obrestnih merah pričel zniževati (v povprečju je dosegel 0,33 odstotne točke), medtem ko je dno dosegel na zadnji, septembrski avkciji, ko je bila razlika med slovensko in referenčno trimesečno zakladno menico 0,19 odstotne točke.

Graf 2-2: Primerjava obrestnih mer na dan avkcij trimesečnih zakladnih menic v letu 2008 in v 2009

Vir: MF, Reuters, ECB.

Graf 2-3: Primerjava obrestnih mer na dan avkcij šestmesečnih zakladnih menic v letu 2007 in v 2009

Vir: MF, Reuters, ECB.

V letu 2008 ni bilo izdaj SZ, primerjava obrestnih mer v letih 2007 in 2009 pa kaže, da so bile obrestne mere na avkcijah SZ v letu 2007 skoraj enake obrestnim meram referenčnih zakladnih menic (glej graf 2-3). V letu 2009 se je razmik v obrestnih merah zvišal in se skozi celo leto gibal na višini med 0,4 in 0,5 odstotnih točk. Pri tem je pomembno dejstvo, da obstaja velika razlika v obsegu in likvidnosti slovenskih zakladnih menic in referenčnih – francoskih zakladnih menic. Francoske zakladne menice kotirajo na MTS platformah, slovenske zakladne menice pa zaradi majhnega obsega izdaj (po 50 milijonov EUR ali manj) ne izpolnjujejo kriterijev za uvrstitev na MTS Slovenija. Izdaje zakladnih menic so bile uvrščene v trgovanje na trg strukturiranih produktov Ljubljanske borze d.d. V letu 2009 z zakladnimi menicami RS na tem trgu ni bilo sklenjenega nobenega posla. Tabela spodaj prikazuje gibanje deležev kupcev vseh zakladnih menic po posameznih skupinah, izdanih v letih od 2003 do 2009 na primarnem trgu.

Tabela 2-5: Struktura kupcev zakladnih menic (izdanih v posameznem letu) na primarnem trgu po letih

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Nefinančne družbe	6,9 %	6,0 %	6,9 %	4,4 %	2,4 %	0,2 %	0,0 %
Druge denarne finančne institucije	58,0 %	61,1 %	45,1 %	44,7 %	67,5 %	70,8 %	98,2 %
Drugi finančni posredniki	6,3 %	12,9 %	14,4 %	6,5 %	10,7 %	4,7 %	0,0 %
Izvajalci pomožnih finančnih dejavnosti	0,3 %	0,0 %	0,0 %	0,3 %	0,2 %	1,0 %	0,1 %
Zavarovalnice in pokojninski skladi	6,4 %	7,1 %	10,2 %	10,6 %	6,8 %	21,4 %	1,7 %
Država	15,7 %	10,5 %	15,9 %	13,4 %	12,4 %	1,8 %	0,1 %
Gospodinjstva	0,1 %	0,2 %	0,2 %	0,1 %	0,1 %	0,1 %	0,0 %
Nepridobitne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva	0,0 %	0,2 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Evropska unija	5,1 %	1,5 %	5,5 %	20,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Tretje države in mednarodne organizacije	1,3 %	0,5 %	1,8 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

Vir: MF

Delež nerezidentov med kupci zakladnih menic je izstopal v letu 2006, saj se je glede na pretekla leta močno povečal, v letu 2007, 2008 in v letu 2009 pa na avkcijah zakladnih menic ni bilo nobenega kupca nerezidenta. Poleg konvergence kratkoročnih obrestih domačega slovenskega finančnega trga z evropskim je razlog za upad udeležbe nerezidentov na primarnem trgu tudi možnost nakupa državnih vrednostnih papirjev na sekundarnem trgu državnih vrednostnih papirjev.

Za zavarovalnice in pokojninske sklade velja, da se je vpis povečeval do leta 2008 in je znašal 21,4 %, v letu 2009 pa se je delež zmanjšal kar na 1,7 %. Za nefinančne družbe pa velja trend upadanja, saj se je skozi leta delež le-teh postopno zmanjševal in v letu 2009 dosegel 0 %. Delež vpisa zakladnih menic s strani gospodinjestev je v celotnem obdobju zanemarljiv in v zadnjih nekaj letih znaša 0,1 % celotne izdaje, letu 2009 pa je tako dosegel 0 %.

Struktura imetnikov izdaj zakladnih menic ob njihovi izdaji in ob zapadlosti v spodnji tabeli kaže na povečanje deleža drugih denarnih finančnih institucij.

Tabela 2-6: Struktura imetnikov zakladnih menic (izdanih v letu 2009) ob izdaji in ob zapadlosti v 2009

	Ob izdaji	Ob zapadlosti
Nefinančne družbe	0,0 %	0,2 %
Druge denarne finančne institucije	98,2 %	89,6 %
Drugi finančni posredniki	0,0 %	0,2 %
Izvajalci pomožnih finančnih dejavnosti	0,1 %	0,1 %
Zavarovalnice in pokojninski skladi	1,7 %	9,4 %
Država	0,1 %	0,4 %
Gospodinjstva	0,0 %	0,1 %

Vir: MF.

2.2.2 Kratkoročno zadolževanje s kratkoročnimi krediti ZEZR

Kratkoročno zadolževanje v okviru enotnega zakladniškega računa, ki je bilo v Programu financiranja za leto 2009 navedeno kot ena izmed možnosti, ni bilo izvršeno, saj je bil ob koncu leta 2009 dosežen nižji deficit od predvidenega v rebalansu II.

Republika Slovenija je za pokrivanje začasnih primanjkljajev denarnih sredstev, ki nastanejo kot posledica časovne neusklajenosti med prejemi in izdatki proračuna, uporabljala instrument likvidnostnega zadolževanja, in sicer likvidnostna posojila iz sistema enotnega zakladniškega računa države z ročnostjo krajšo od enega leta. V letu 2009 je bilo v sistemu enotnega zakladniškega računa države najetih 409,9 mio EUR likvidnostnih posojil, katerih povprečna ročnost je bila 2 dni. Obrestne mere najetih likvidnostnih posojil so se gibale med 0,82 % in 2,7 %, skupni strošek najema likvidnostnih posojil pa je znašal 23.446,70 EUR. Vsa likvidnostna posojila so bila najeta in vrnjena v letu 2009.

2.2.3 Dolgoročno zadolževanje z obveznicami

Dolgoročno zadolževanje je bilo realizirano z izdajami treh referenčnih obveznic na skupnem evropskem trgu, RS64, RS65 in RS66.

Tabela 2-7: Realizirano zadolževanje z izdajami obveznic RS v letu 2009

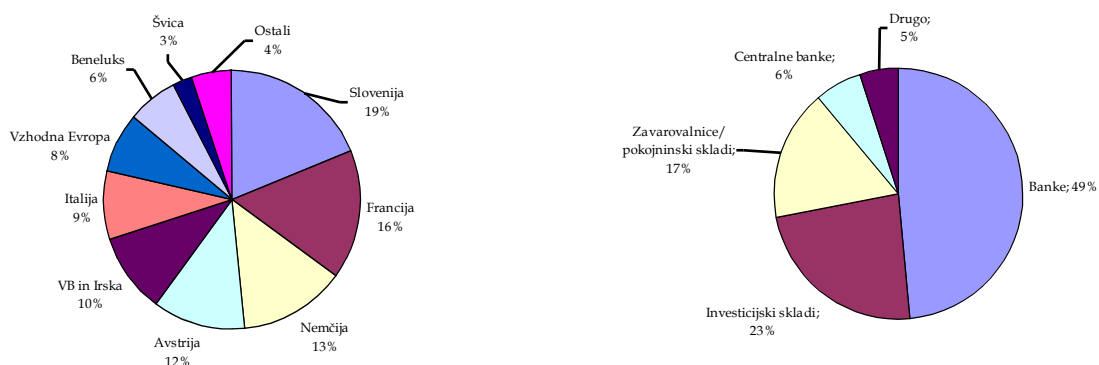
VP	Datum črpanja	Datum dospelja	Roč. v letih	Kupon	Val.	ZNESEK IZDAJE V EUR	Znesek črpanja v EUR	Cena ob izdaji v %	Donos ob izdaji v %	Znesek za financiranje proračuna
RS64	05.02.2009	05.02.2012	3	4,25	EUR	1.000.000.000	998.450.000	99,97	4,261	998.450.000
RS65	02.04.2009	02.04.2014	5	4,375	EUR	1.500.000.000	1.495.305.000	99,837	4,412	1.296.167.073
RS66	09.09.2009	09.09.2024	15	4,625	EUR	1.500.000.000	1.493.055.000	99,787	4,645	847.432.617

Vir:MF

3-letna obveznica RS64 je bila izdana 5.2.2009 v nominalnem znesku 1 mlrd EUR, z zapadlostjo 2012 in s kuponom 4,25 % (tabela 2-7). Prodaja obveznice je bila realizirana na sindicirani način. Izdajo so vodile tri banke (dve tuji in ena domača banka), ki jih je Republika Slovenija izbrala izmed devetih² primarnih vpisnikov za obveznice RS in jim podelila mandat za vodenje sindikata. To so bile banke: JP Morgan, Societe Generale in Unicredit banka d.d. Ljubljana. To je bila tretja izdaja obveznice Republike Slovenije na skupnem trgu državnih vrednostnih papirjev držav EMU po vstopu Republike Slovenije v EMU, ki služi kot referenčna obveznica na tem trgu (marca 2007 je bila na tak način prvič izdana 11-letna referenčna obveznica, sledila ji je druga 11-letna referenčna obveznica februarja 2008, vsaka izdana v višini 1 mlrd EUR). Realizacija izdaje je bila zelo uspešna, saj je Republika Slovenija dosegla strateški cilj razpršenosti izdaje v evropskem prostoru (6 % Benelux, 19 % Slovenija, 16 % Francija, 1 % Skandinavija, 10 % VB in Irska, 9 % Italija, 12 % Avstrija, 13 % Nemčija, 8 %, Vzhodna Evropa, 3 % Švica in 3 % ostalo). V primerjavi z lanskoletno izdajo 11-letne referenčne obveznice je bilo med kupci te obveznice za 7 odstotnih točk več slovenskih investitorjev. Ponudbe za nakup je posredovalo 153 različnih investitorjev, kar je skoraj 2-krat več kot pri lanskoletni izdaji, povpraševanje po obveznici pa je več kot 2-krat presežlo ponujeni znesek 1 mlrd EUR. Donos ob izdaji je bil v višini mid-swap rate +165 bazičnih točk, kar je predstavljalo 246,9 bazičnih točk nad nemško referenčno obveznico BUND (tabela 2-8). Na dan prodaje/ določitve cene obveznice RS64 je bil njen donos okrog 80 bazičnih točk nad donosom belgijske državne obveznice glede na swap-rate. Razmik donosa ob izdaji RS64 glede na mid swap in referenčno obveznico je bil v primerjavi z izdajami predhodnih referenčnih obveznic višji, kar je bilo posledica negotovih razmer na trgu in povečanega nezaupanja investitorjev. V takšnih razmerah so se namreč bistveno povešale premije za nove izdaje, likvidnostne premije, hkrati so se na trgu povečali razmiki v donosih novih in manjših držav EMU (non-core countries) glede na večje in uveljavljene članice EMU (core countries).

² V času izdaje 3-letne referenčne obveznice RS64 je skupino primarnih vpisnikov za obveznice RS sestavljalo 9 institucij (3 domače in 6 tujih bank), marca 2009 sta bili v skupino vključeni še 2 tuji banki (Goldman Sachs, HSBC), maja 2009 pa še banka Calyon. Vseh 12 bank je bilo v skupino primarnih vpisnikov imenovanih za obdobje 2009/2010.

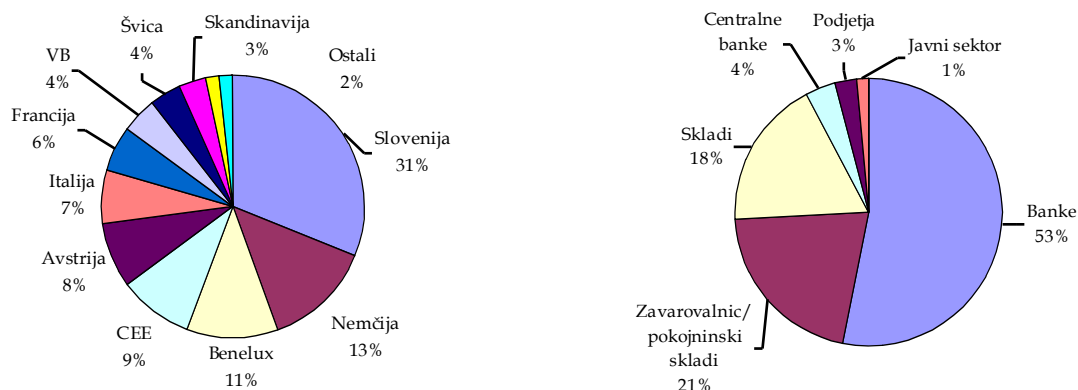
Graf 2-4: Regionalna in institucionalna distribucija 3-letne obveznice RS64

Vir: MF

5-letna obveznica RS65 je bila izdana 2.4.2009 v nominalnem znesku 1,5 mlrd EUR, z zapadlostjo 2014 in s kuponom 4,375 % (tabela 2-7). Prodaja obveznice je bila realizirana na sindicirani način. Tokrat so zaradi zaostrenih tržnih razmer izdajo vodile štiri banke (tri tuje in ena domača banka), ki jih je Republika Slovenija izbrala izmed enajstih primarnih vpisnikov za obveznice RS in jim podelila mandat za vodenje sindikata. To so bile banke: Abanka d.d., BNP Paribas, Deutsche Bank in Dresdner Kleinwort. To je bila četrta izdaja obveznice Republike Slovenije na skupnem trgu državnih vrednostnih papirjev držav EMU po vstopu Republike Slovenije v EMU, ki služi kot referenčna obveznica na tem trgu, in hkrati prva, ki je bila izdana v nominalni vrednosti, višji od 1 mlrd EUR (nominalna višina izdaje RS65 je bila prvotno v skladu s programom financiranja predvidena v znesku 1 mlrd EUR, vendar je bila po sprejemu rebalansa državnega proračuna za leto 2009 z dne 26.3.2009 zaradi z rebalansom povečanega obsega financiranja in zaradi nestabilnih tržnih razmer povišana na 1,5 mlrd EUR). Tudi s to izdajo je Republika Slovenija dosegla strateški cilj razpršitve izdaje v evropskem prostoru (11 % Benelux, 31 % Slovenija, 6 % Francija, 3 % Skandinavija, 4 % VB, 7 % Italija, 8 % Avstrija, 13 % Nemčija, 9 % Srednja in Vzhodna Evropa, 4 % Švica, 2 % Iberski polotok in 2 % ostalo). V primerjavi s 3-letno obveznico RS64, izdano februarja 2009, je bilo med kupci te obveznice za 12 odstotnih točk več slovenskih investitorjev, kar tudi predstavlja največji delež v primerjavi z vsemi predhodno izdanimi referenčnimi obveznicami po vstopu v EMU. Ponudbe za nakup je posredovalo 160 različnih investitorjev, kar je nekoliko več kot predhodni izdaji 3-letne obveznice, povpraševanje po obveznici pa je znašalo skoraj 2 mlrd EUR. Donos ob izdaji je bil v višini mid-swap rate +160 bazičnih točk, kar je predstavljalo 205,9 bazičnih točk nad nemško referenčno obveznico BUND (tabela 2-8). Na dan prodaje/ določitve cene obveznice RS65 je bil njen donos okrog 80 bazičnih točk nad donosom belgijske oziroma portugalske državne obveznice glede na swap-rate. V primerjavi z izdajami referenčnih obveznic v letu 2007 in 2008 je bil tokrat razmik donosa ob izdaji glede na nemško referenčno obveznico iz že omenjenih razlogov višji, vendar pa je bil v primerjavi z donosom ob izdaji RS64 nižji, saj so se razmere na trgu v drugi polovici prvega šestmesečja 2009 že pričele umirjati.

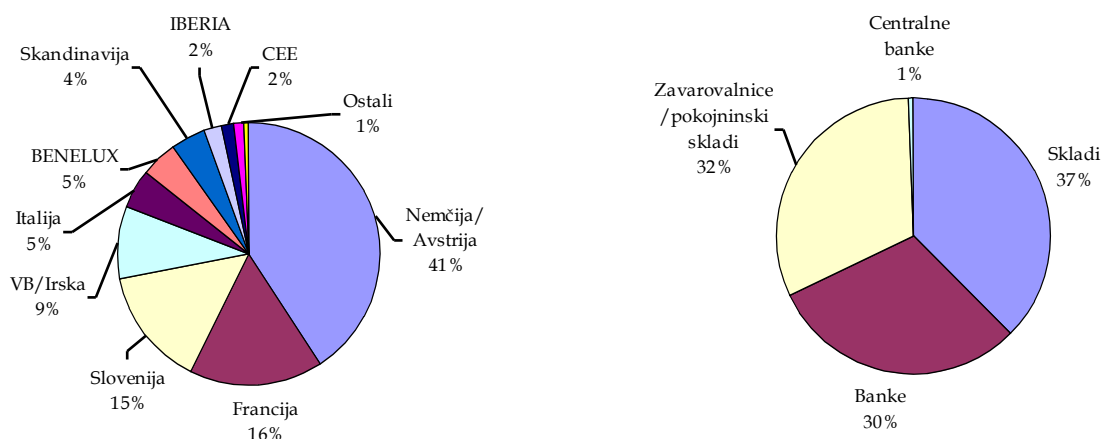
Graf 2-5: Regionalna in institucionalna distribucija 5-letne obveznice RS65

Vir: MF

15-letna obveznica RS66 je bila izdana 9. 9. 2009 v nominalnem znesku 1,5 mlrd EUR, z zapadlostjo 2024 in s kuponom 4,625 % (glej tabela 2-7). Prodaja obveznice je bila realizirana na sindicirani način. Tudi tokrat so zaradi razmer na trgu izdajo vodile štiri banke (tri tuje in ena domača banka), ki jih je Republika Slovenija izbrala izmed dvanajstih primarnih vpisnikov za obveznice RS in jim podelila mandat za vodenje sindikata. To so bile banke: Unicredit banka d.d. Ljubljana, HSBC, RBS in Societe Generale. To je bila že tretja izdaja obveznice Republike Slovenije na skupnem trgu državnih vrednostnih papirjev v letu 2009 in peta po vstopu Slovenije v EMU. Tudi s to izdajo je Republika Slovenija dosegla strateški cilj razpršitve izdaje v evropskem prostoru (41 % Nemčija in Avstrija, 16 % Francija, 15 % Slovenija, 9 % VB in Irska, 5 % Italija, 5 % Benelux, 4 % Skandinavija, 2 % države z Iberskega polotoka, 2 % Vzhodna Evropa in 1 % ostalo). V primerjavi s prejšnjima izdajama v letu 2009, je bilo med kupci te obveznice najmanj slovenskih investitorjev (4 % manj kot pri RS64 in 16 % manj kot pri RS65), kar lahko pripišemo daljši ročnosti obveznice. Ponudbe za nakup je posredovalo več kot 180 različnih investitorjev iz 25 držav, kar je nekoliko več kot pri predhodnih izdajah 3 letne in 5 letne obveznice, povpraševanje po obveznici pa je znašalo skoraj 4 mlrd EUR. Donos ob izdaji je bil v višini mid-swap rate +80 bazičnih točk, kar je predstavljalo 73,6 bazičnih točk nad francosko referenčno obveznico (Tabela 2-8). Na dan prodaje/ določitve cene obveznice RS66 je bil njen donos okrog 29 bazičnih točk nad donosom portugalske državne obveznice ter enak s donosom italijanske državne obveznice glede na swap-rate. V primerjavi s prejšnjimi izdajami referenčnih obveznic v letu 2009 je bil tokrat razmik donosa ob izdaji glede na francosko referenčno obveznico bistveno nižji zaradi ugodnejših razmer na trgu, ki so zavladale v drugi polovici leta.

Graf 2-6: Regionalna in institucionalna distribucija 15-letne obveznice RS66

Vir: MF

Obveznice RS64, RS65 in RS66 so bile izdane v Centralni klirinško - depotni družbi d.d. Ljubljana (KDD) in takoj ob izdaji uvrščene v trgovanje na Ljubljanski borzi d.d. ter tudi na MTS Slovenija.

Tabela 2-8: Primerjava realiziranih izdaj obveznic na evropskem trgu držav EMU, držav članic EU in Slovenije s podobnim kreditnim tveganjem v obdobju blizu datuma izdaje RS64, RS65 in RS66

Država	Rating S&P**	Datum izdaje	Datum dospelja	Ročnost v letih	Obrestna mera v %	Znesek izdaje v EUR	Cena ob izdaji v %	Donos nad referenčno obveznico*
Irska	AAA	04.03.2009	05.03.2012	3	3,9	4.000.000.000	99,694	246,3
Grčija	A-	17.02.2009	20.03.2012	3	4,3	7.000.000.000	99,757	249,2
Slovenija	AA	04.02.2009	04.02.2012	3	4,25	1.000.000.000	99,97	246,9
Slovenija	AA	05.04.2009	05.04.2014	5	4,375	1.500.000.000	99,837	205,9
Avstrija	AAA	15.01.2009	20.10.2014	5	3,4	3.000.000.000	99,902	89,6
Belgija	AA+	28.3.2009	28.03.2015	6	3,5	5.000.000.000	98,818	112
Portugal.	A-	3.6.2009	15.10.2014	5	3,6	3.250.000.000	99,909	84,7
Grčija	A-	28.01.2009	20.08.2014	5	5,5	5.500.000.000	99,346	325,1
Irska	AAA	15.01.2009	15.01.2014	5	4	6.000.000.000	99,693	173
Slovenija	AA	09.09.2009	09.09.2024	15	4,625	1.500.000.000	99,787	73,6
Irska	AAA	13.10.2009	13.03.2025	16	5,4	7.000.000.000	99,297	158,9
Italija	A+	15.07.2009	01.03.2025	16	5	5.500.000.000	99,014	20
Grčija	A-	10.11.2009	20.03.2026	16	5,3	7.000.000.000	99,122	147

* Pri ročnosti 3 in 5 let je referenčna obveznica nemški BUND, pri 15 letni ročnosti francoska OAT, pri italijanski obveznici pa italijanska BTPS.

** Rating S&P je bil 14.1.2009 Grčiji znižan na A-, 16.12.2009 pa na BBB+, 21.1.2009 Portugalski na A+, Irski pa 30.3.2009 na AA+ in 8.6.2009 na AA.

2.3 Trgovanje z vrednostnimi papirji Republike Slovenije

V letu 2009 se je z vsemi državnimi vrednostnimi papirji, izdanimi z vpisom v KDD, trgovalo na organiziranem borznem trgu Ljubljanske borze d.d.

Na borznem trgu Ljubljanske borze vrednostnih papirjev se je v letu 2009 trgovalo s 24-imi dolgoročnimi vrednostnimi papirji Republike Slovenije s skupno tržno kapitalizacijo 8,356 mlrd EUR. Skupni vrednostni obseg prometa z obveznicami Republike Slovenije na borznem trgu je predstavljal 42 % vsega prometa z obveznicami na borznem trgu Ljubljanske borze d.d.

Iz tabele 2-8 je razvidno, da se je tržna kapitalizacija v letu 2009 močno povečala zaradi uvrstitve treh novih obveznic (RS64, RS65 in RS66) na borzo. Se je pa v letu 2009 vrednostni obseg prometa prepolovil glede na leto 2008, kar je vplivalo na še večje zmanjšanje obrata trgovanja. Le-ta se je zmanjšal za skoraj štirikrat. Večino vrednostnega obsega prometa v letu 2009 je predstavljal trgovanje s svežnji.

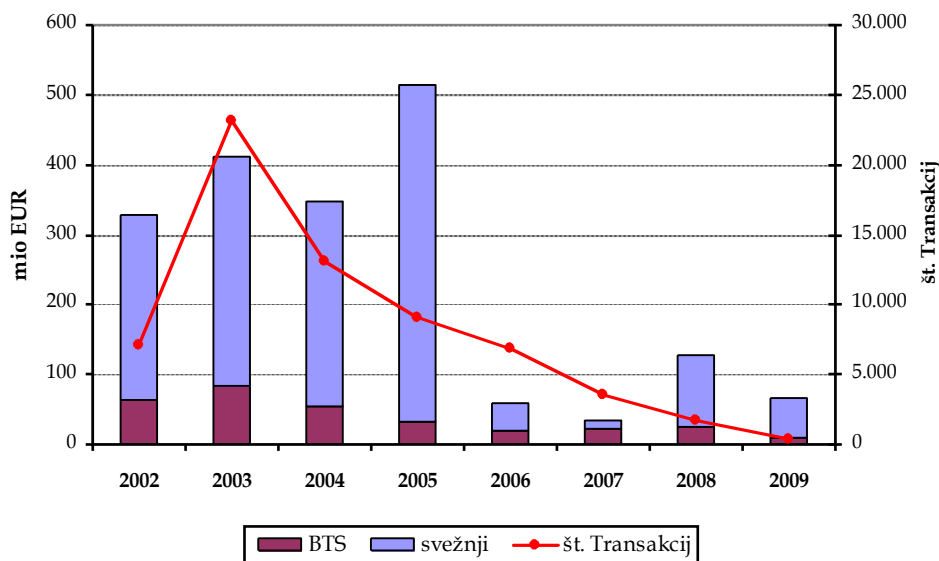
Tabela 2-9: Trgovanje z vsemi državnimi obveznicami v letih od 2001 do 2009 na borznem trgu

Leto	Tržna kapitalizacija (v mrd EUR)	Celotni promet v mio EUR	Obrat trgovanja (celotni promet/tržna kapitalizacija)	Promet s svežnji (v % celotnega prometa)	Promet prek BTS (v % celotnega prometa)
2001	0,92	122,7	13,40 %	83 %	17 %
2002	1,997	333,4	16,70 %	80 %	20 %
2003	2,484	447,3	18,00 %	79 %	21 %
2004	3,154	347,2	11,00 %	85 %	15 %
2005	4,193	513,7	12,30 %	94 %	6 %
2006	4,719	59,7	1,30 %	67 %	33 %
2007	3,965	35,3	0,89 %	36 %	64 %
2008	4,381	128,5	2,93 %	81 %	19 %
2009	8,356	65,2	0,78 %	84 %	16 %

Vir: Ljubljanska borza d.d.

Skupni promet z državnimi obveznicami na borznem trgu se je povečeval vse do leta 2005, nakar je sledil velik upad prometa v letih 2006 in 2007 zaradi vzpostavitve trgovalnega sistema TUVL in MTS. V letu 2008 pa je viden ponovni porast prometa (predvsem s svežnji), kar bi lahko pripisali ukinitvi sistema TUVL, v letu 2009 pa je bil promet za približno polovico manjši kot v predhodnem letu (graf 2-9).

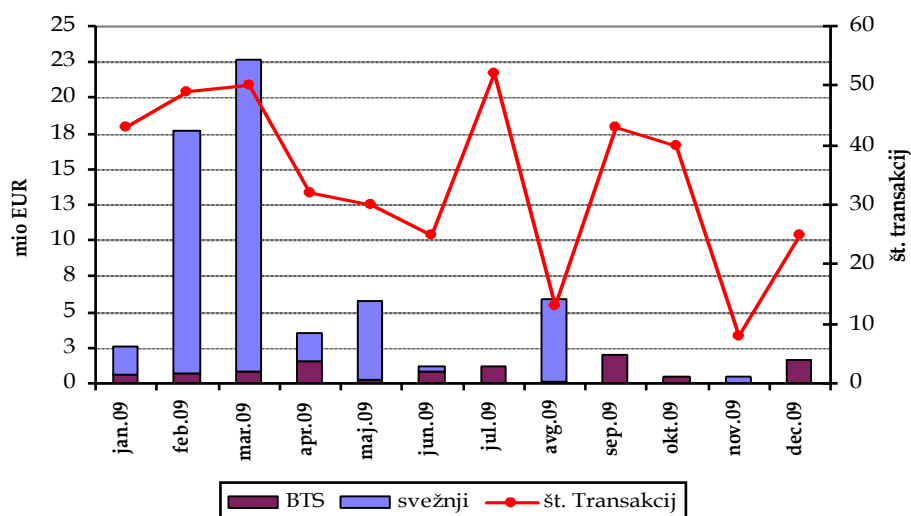
Graf 2-7: Borzni trg – vrednostni obseg prometa in število transakcij z državnimi obveznicami po letih

Vir: Ljubljanska borza d.d.

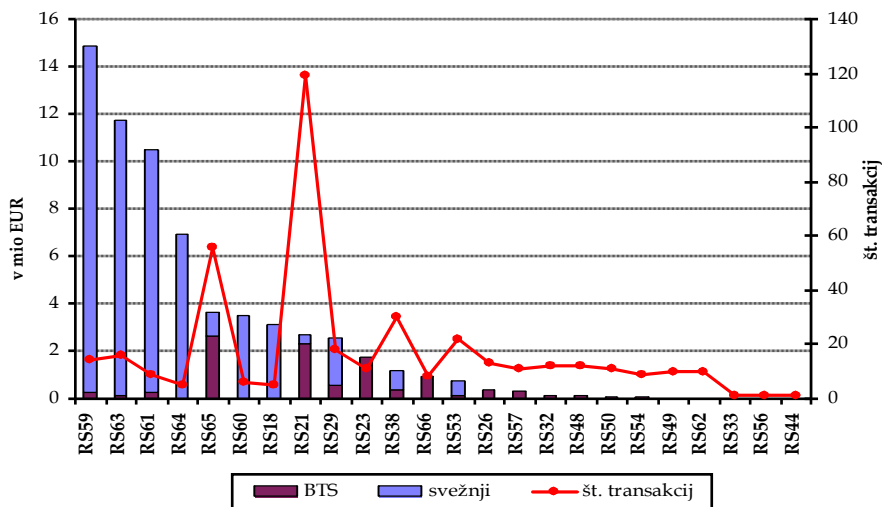
Iz grafa 2-7 je razvidno, da je bilo v letu 2009 z obveznicami na borznem trgu sklenjenih 410 poslov v skupni višini 65,2 mio EUR. Po vrednostnem obsegu poslov je bil največji promet dosežen v mesecih februar in marec, predvsem zaradi visokega prometa z obveznicami RS59, RS61 in RS63, od tega večino s svežnji. V povprečju je bilo na mesečni ravni sklenjenih 34 poslov v skupni višini 5,4 mio EUR. Največ poslov je bilo sklenjenih v prvem polletju, predvsem z obveznico RS21. Na borznem trgu je bila večina poslov sklenjenih s svežnji, t.j. 84 % vrednostnega obsega skupnega prometa, medtem ko je vrednostni obseg prometa preko borznega trgovalnega sistema obsegal 16 % vrednostnega obsega skupnega prometa.

Graf 2-8: Borzni trg – vrednostni obseg prometa in število transakcij z obveznicami po mesecih v letu 2009

Vir: MF, Ljubljanska borza d.d.

Graf 2-9: Borzni trg - vrednostni obseg prometa in število transakcij po posameznih državnih obveznicah v letu 2009

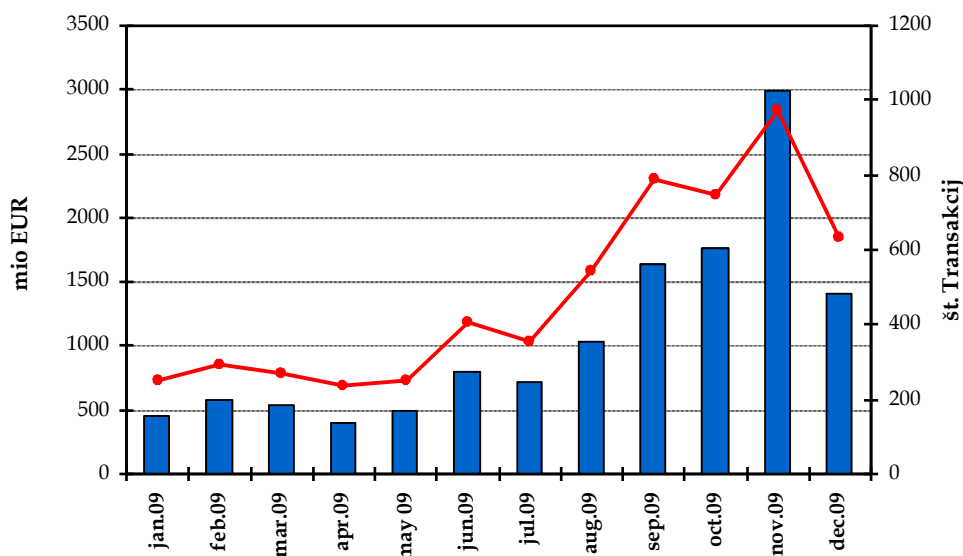

Vir: MF, Ljubljanska borza d.d.

Največji vrednostni obseg poslov (tako s svežnji, kot skupaj) je bil sklenjen z RS59 in RS63, medtem ko se je preko borznega sistema največ trgovalo z obveznico RS65 in RS21. S slednjo je bilo zabeleženo tudi zelo veliko število poslov, kar je posledica posebnega namena njene izdaje in s tem povezane posebej močne razpršene imetniške strukture (graf 2-9).

Medtem ko je v letu 2007 na MTS Slovenija kotirala le ena obveznica (SLOVEN2018), v letu 2008 dve obveznici (RS59, RS63), so se v letu 2009 na MTS Slovenija uvrstile tri nove obveznice, in sicer RS64, RS65 in RS66, v skupni nominalni vrednosti izdaj v višini 4 mlrd EUR. Konec leta 2009 je tako skupna nominalna vrednost vseh na MTS Slovenija uvrščenih obveznic znašala 7 mlrd EUR. Zaradi omenjenega dejstva se je na tej platformi močno povečal promet z obveznicami v letu 2009, ko je vrh doživel v novembru, nakar pa je v mesecu decembru sledil precejšnji padec prometa tako po vrednostnem obsegu kot tudi po številu transakcij. Na mesečni ravni je bilo tako v povprečju sklenjenih 478 poslov v skupni višini 1069 mio EUR.

Graf 2-10: Vrednostni obseg prometa in št. transakcij z obveznicami na MTS Slovenija, po mesecih v 2009 (enostransko)

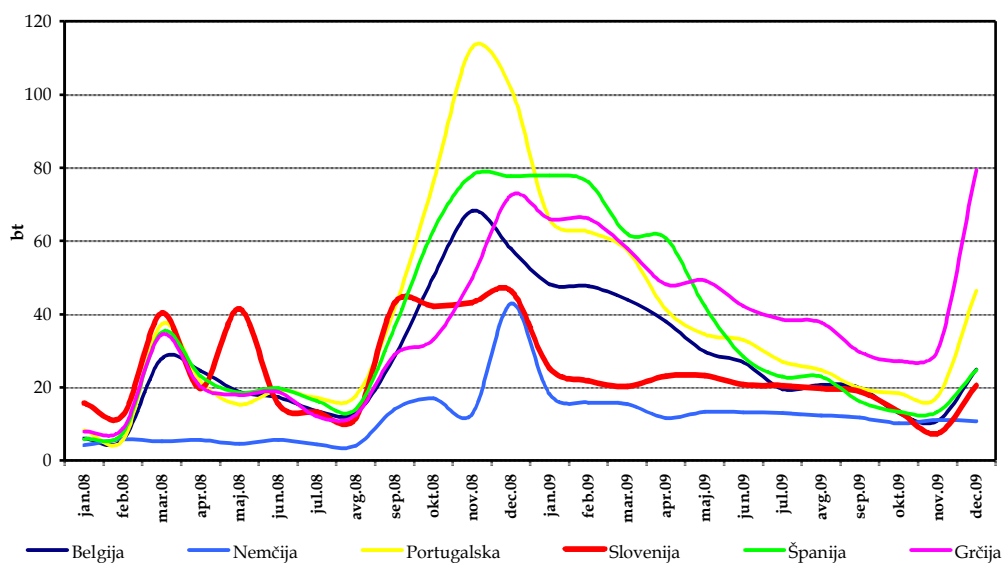
Vir: EuroMTS Ltd., Ljubljanska borza d.d.

Primarni vpisniki in uradni vzdrževalci likvidnosti za obveznice RS morajo na MTS Slovenija v skladu s pravili trgovanja dnevno vsaj 5 ur kotirati nakupno in prodajno ceno za vse uvrščene obveznice, upoštevaje maksimalni dovoljeni razmik v višini 20 bazičnih točk. Zaradi negotovih tržnih razmer od konca septembra 2008 velja »best effort« princip trgovanja, v skladu s katerim udeleženci platforme niso zavezani k upoštevanju dovoljenega razmika, ampak širino razmika določijo po svoji presoji, v skladu s tržnimi razmerami.

Kljub temu, da na MTS Slovenija kotirajo obveznice z bistveno nižjo nominalno vrednostjo izdaje kot na drugih MTS trgovalnih platformah za vzdrževanje likvidnosti, so bili razmiki med cenami slovenskih desetletnih obveznic v primerjavi z razmiki pri desetletnih obveznicah večine drugih opazovanih držav EMU od konca leta 2008 pa vse do konca leta 2009 nižji, kar kaže graf 2-11.

Ministrstvo za finance je začelo poleti 2008 dnevno ocenjevati primarne vpisnike na podlagi štirih kriterijev: nakupno/prodajnega razmika, časa kotiranja, velikosti njihove ponudbe in začetka kotiranja. Ministrstvo za finance ocenjuje, da je tak način ocenjevanja omogočil, da je MTS Slovenija ob koncu leta 2008, ko se je finančna kriza dodatno poglobila, in še bolj v 2009 ostal likviden in odprt. Na MTS Sloveniji v tem času ni bilo dneva, ko ne bi bile objavljene izvršljive cene. Vsi primarni vpisniki so v tem obdobju ostali na MTS Slovenija, kotirali nakupne in prodajne cene in trgovali z obveznicami RS. MTS Slovenija je v tem obdobju postal eden od bolj relativno likvidnih obvezniških trgov MTS.

Graf 2-11: Razmik (Ask/Bid) cene 10-letnih referenčnih obveznic na lokalnih MTS platformah v letih 2008 in 2009

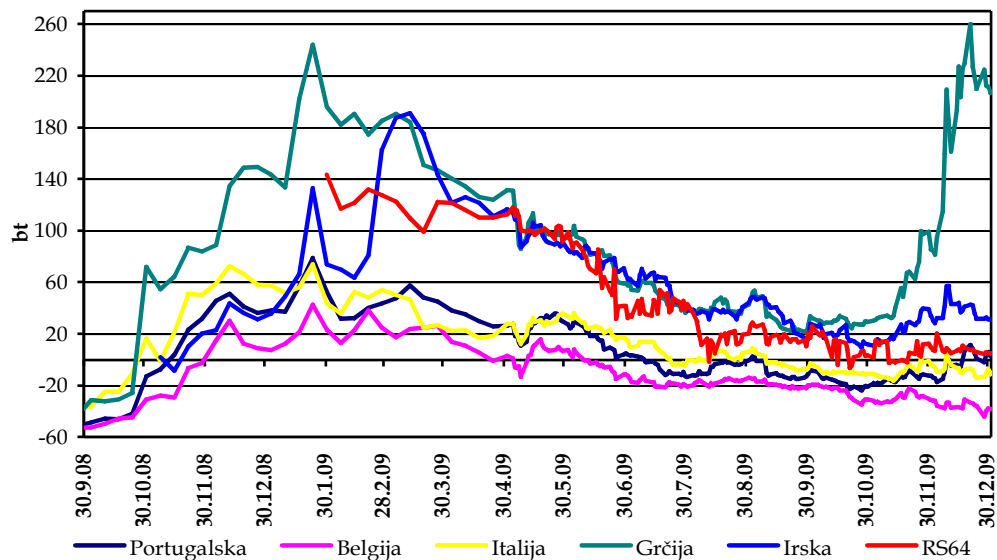

Vir: MTS

Razmiki se v drugi polovici 2008 niso razširili tako kot na določenih MTS trgih (npr. Belgija, Portugalska, Španija, Grčija), kljub temu, da so slovenske referenčne obveznice izdane v bistveno nižji višini (1 mlrd oziroma 1,5 mlrd EUR), v začetku leta 2009 pa so se bistveno znižali in na takšni ravni ostali skozi celotno leto 2009 (v novembru 2009 so se znižali na približno 15 bazičnih točk). V decembru je sicer sledilo povečanje razmikov, ki pa v primeru Slovenije ni bil tako velik, tako da so se razmiki ustalili na približno 20 bazičnih točkah, kar je v skladu s pravili trgovanja v višini maksimalnega dovoljenega razmika v normalnih tržnih razmerah za ročnosti od 6-13,5 let.

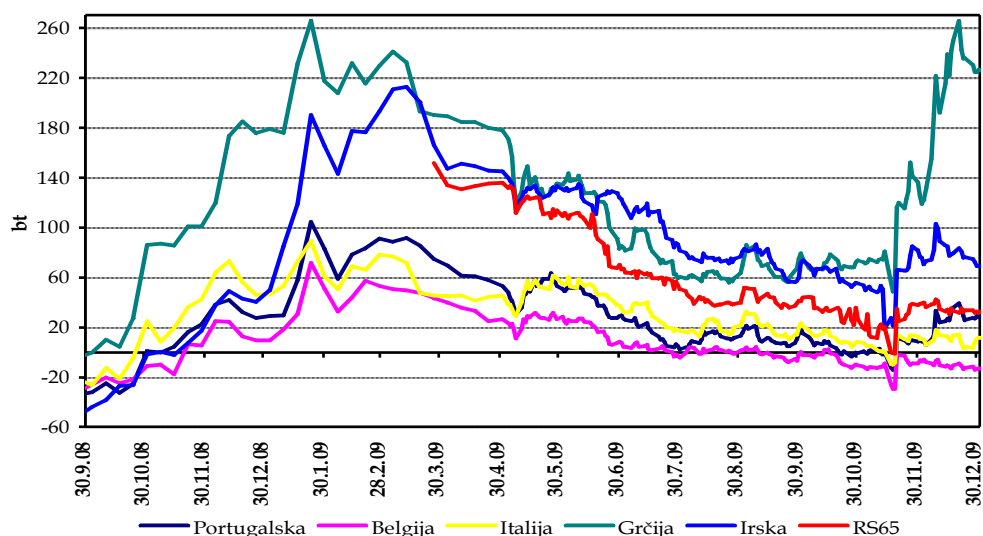
Gibanje donosov slovenskih referenčnih obveznic na sekundarnem trgu ter primerjava z donosi referenčnih obveznic Belgije, Portugalske, Irske, Italije in Grčije je prikazano spodaj. Zaradi poslabšanja razmer na finančnem trgu zaradi zaostritve finančne krize je oktobra 2008 prišlo do povišanja donosov obveznic vseh držav EMU. Razmiki donosov obveznic omenjenih držav glede obrestno zamenjavo (swap rate) so se širili vse od konca leta 2008 in se pričeli nižati v marcu leta 2009. Razmik donosov novih slovenskih referenčnih obveznic RS64, RS65 in RS66 glede na swap rate je od izdaje dalje vztrajno padal, prav tako je od marca 2009 padal razmik v donosih obstoječih slovenskih 11-letnih obveznic (RS63).

Graf 2-12: Razmiki v donosih 3-letnih referenčnih obveznic izbranih držav EMU glede na mid swap

Vir: Bloomberg

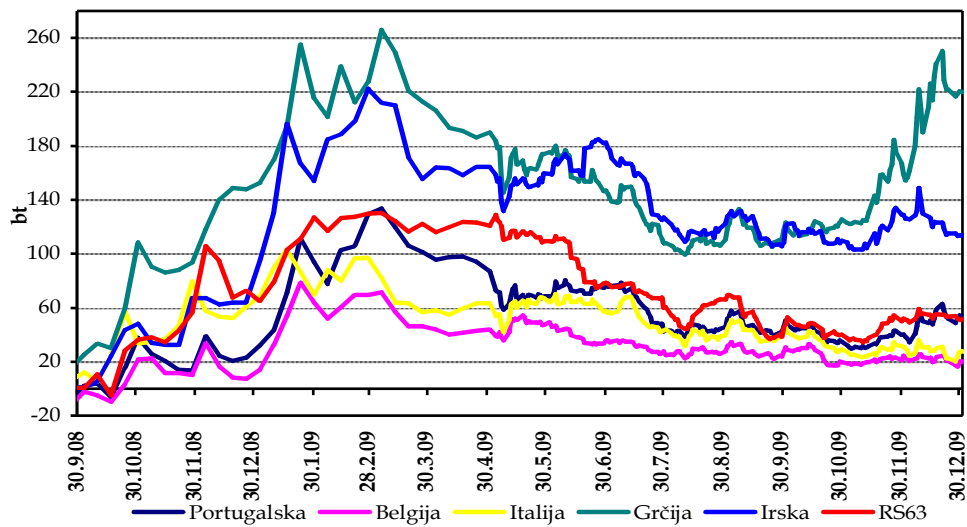
Graf 2-13: Razmiki v donosih 5-letnih referenčnih obveznic izbranih držav EMU glede na mid swap

Vir: Bloomberg

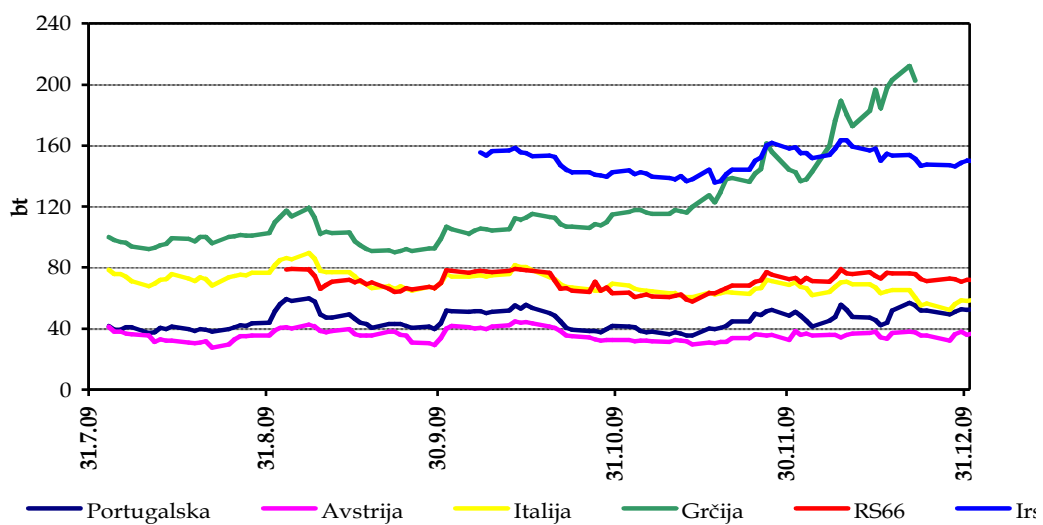
Primerjava razmikov donosov referenčnih obveznic izbranih držav EMU glede na swap rate kaže, da so se donosi slovenskih referenčnih obveznic gibali nekoliko nad donosi portugalskih in belgijskih državnih obveznic, proti koncu prvega polletja 2009 pa so k njim močno konvergirali. Od januarja 2009 dalje so bili donosi slovenskih obveznic večinoma nižji od donosov irskih, grških obveznic, razlika do njih pa se je v drugi polovici leta le še povečevala; takrat so donosi slovenskih obveznic še vedno padali in konvergirali k donosom portugalskih in belgijskih obveznic, donosi irskih in grških obveznic pa so se zopet dvignili.

Graf 2-14: Razmiki v donosih 10-letnih referenčnih obveznic izbranih držav EMU glede na mid swap

Vir: Bloomberg

Graf 2-15: Razmiki v donosih 15-letnih referenčnih obveznic izbranih držav EMU glede na mid swap

Vir: Bloomberg

3 UPRAVLJANJE Z DOLGOM

Republika Slovenija lahko na podlagi 82. člena Zakona o javnih financah (Ur.l. RS, št. 79/99, 124/00, 79/01, 30/02, 56/02, 127/06 in 14/07; v nadaljnjem besedilu: Zakon o javnih financah) s črpanjem posojil in izdajanjem vrednostnih papirjev pridobiva sredstva, potrebna za vračilo državnega dolga pred njegovo dospelostjo ali za odkup lastnih vrednostnih papirjev, če se s tem:

- a) podpirajo ukrepi za doseganje gospodarskega ravnotežja;
- b) zmanjšajo stroški državnega dolga ali
- c) izboljša kakovost zadolžitve in se s tem dolg države ne poveča.

O sklepanju poslov upravljanja z državnim dolgom odloča minister, pristojen za finance, na podlagi 1. odstavka 84. člena Zakona o javnih financah ter na podlagi letnega programa financiranja, ki ga sprejeme vlada.

Ob transakcijah upravljanja z državnim dolgom se meri strošek dolga državnega proračuna v sedanji vrednosti ter proračunski učinki na strošek servisiranja dolga, hkrati pa se upoštevajo tudi učinki na strukturo dolga, izpostavljenost makroekonomskim in tržnim tveganjem ter povečanje likvidnosti. Dodatno se pri pripravi in izvrševanju transakcij upravljanja z dolgom državnega proračuna v letu 2008 zasleduje tudi cilj postopnega izoblikovanja krivulje donosa slovenskih državnih vrednostnih papirjev na skupnem evropskem trgu državnih vrednostnih papirjev držav članic EMU.

Predčasno vračilo dolga pred dospelostjo se lahko izvaja v obliki predčasnega odplačila glavnice in pripadajočih obresti ali z odkupom lastnih vrednostnih papirjev. Izbira oblike vračila in možnost izvedbe predčasnega vračila je pogojena z možnostjo nove zadolžitve v višini predčasnega vračila in s takšno donosnostjo in strukturo, ki zagotovi izpolnjevanje najmanj enega izmed navedenih pogojev. V okviru portfelja državnega dolga ima načeloma prednost pri predčasnem vračilu dolg s pravico do predčasnega odplačila brez dodatnega enkratnega nadomestila, saj je tak dolg mogoče odplačati ne glede na tržne pogoje po nominalni vrednosti, po vnaprej določenih postopkih in pogojih.

V letu 2009 ni bil izvršen noben posel iz naslova upravljanja z dolgom. V portfelju obstoječih instrumentov financiranja ni več obveznic z možnostjo predčasnega odplačila (call opcija), pogoji posojil pa glede na pogoje novega zadolževanja v letu 2009 niso omogočali predčasnih odplačil teh instrumentov. Prav tako pogoji zadolževanja na finančnem trgu in imetniška struktura obveznic niso omogočali izvršitev odkupov obveznic v okviru zgoraj opisanih kriterijev.

4 ZADOLŽEVANJE ZA IZVEDBO PROTIKRIZNIH UKREPOV V LETU 2009

Prevladujoči neugodni mednarodni gospodarski pogoji na področju mednarodnih bančnih in finančnih trgov so privedli do tega, da je Slovenija v letu 2009 sprejela vrsto preventivnih ukrepov za zmanjšanje njihovega vpliva na slovenski finančni sistem in realni sektor, ki so po svoji naravi podobni ukrepom drugih držav članic evrskega območja. Ukrepi, sprejeti za zaščito slovenskega finančnega sistema, so vključevali tudi uporabo depozitov zakladništva v prvem četrtletju leta 2009, v času, ko je bila finančna kriza najhujša, za okrepitev odpornosti bančnega sistema.

V EU usklajeni ukrepi, ki zadevajo finančni sektor, so preventivne narave. Zajemajo neomejeno državno jamstvo za depozite in pooblastila vladi, da sprejme štiri oblike ukrepov ekonomske politike, ki pa jih mora odobriti ustrezeni nadzorni organ. To so: (i) posojila kreditnim ustanovam, zavarovalnicam in pokojninskim družbam, (ii) državne garancije kreditnim ustanovam, (iii) kapitalske naložbe v kreditne ustanove, zavarovalnice, pozavarovalnice in pokojninske družbe in (iv) odkup terjatev od kreditnih ustanov. Za lajšanje pogojev kreditiranja za podjetja se je Vlada tudi odločila, da dokapitalizira SID banko, banko za razvoj in izvoz v državni lasti, in Slovenski podjetniški sklad, javni sklad za pomoč novim naložbam ter da vzpostavi 1,2 mlrd EUR jamstveno shemo za bančna posojila podjetjem z ročnostjo do 10 let.

Za odpravo vpliva globalne finančne krize na realni sektor je Vlada RS uvedla sheme za subvencioniranje podjetij za skrajšanje delovnega časa, za prestrukturiranje podjetij, za spodbujanje razvoja malih in srednjih podjetij in turizma ter tehnološke centre in infrastrukturo, kot tudi subvencije novim podjetjem na trgu za spodbujanje konkurenčnosti.

Cilj tega paketa ukrepov ekonomske politike je omejiti negativni učinek manjšega zunanjega povpraševanja na obstoječe proizvodne kapacitete in delovna mesta. Ukrepi ciljajo na: (i) upočasnitev učinkov krize na podjetja; (ii) krepitev finančne likvidnosti podjetij in ohranjanje obstoječih delovnih mest in; (iii) povečanje izdatkov za raziskovanje in izobraževanje, da se izboljša rastni potencial gospodarstva.

V letu 2009 je znašal primanjkljaj širšega sektorja države 5,9 odstotka bruto domačega proizvoda, in naj bi prišel v okvir Maastrichtskih kriterijev do leta 2013, v skladu z odločitvijo Evropskega sveta o presežnem primanjkljaju Republike Slovenije. Državni proračun je k temu primanjkljaju prispeval 5.5 odstotka, od česar približno polovico (2.7 odstotka) predstavlja zmanjšanje davčnih prihodkov, 1.6 odstotka predstavlja odziv s kriznimi finančnimi instrumenti in nadaljnjih 1.2 odstotka avtomatski stabilizatorji, kot so nadomestila za brezposelnost, ki so bila zaradi globalne finančne krize, močno višja od načrtovanih za leto 2009. Ta proračunski primanjkljaj in proračuna za leti 2010 in 2011, ki sta še vedno močno pod vplivom globalne finančne krize in posledične počasne rasti BDP, so odločilno prispevali k oblikovanju in izvedbi Programa financiranja za leto 2009.

5 DOLG DRŽAVNEGA PRORAČUNA REPUBLIKE SLOVENIJE

Tabela 5-1: Dolg državnega proračuna³ v letu 2009 (v 000EUR)

	Stanje na 31.12.2008	Črpanja in prevzemi	Odplačilo	Vrednostne spremembe	Stanje na 31.12.2009
Skupaj	7.181.615	5.474.012	1.572.013	-249	11.083.366
Rezidenti	3.301.017	2.404.574	1.146.763	-412	4.558.416
Nefinančne družbe	94.481	105	8.063	0	86.523
Banka Slovenije	28.096	0	0	-412	27.684
Druge denarne finančne institucije	2.333.116	1.723.143	592.145	0	3.464.113
Drugi finančni posredniki	75.819	1.693	9.960	0	67.552
Izvajalci pomožnih finančnih dejavnosti	74.502	6.607	2.307	0	78.802
Zavarovalnice in pokojninski skladi	525.169	249.078	53.676	0	720.571
Država	130.175	412.527	468.620	0	74.081
Gospodinjstva	39.285	11.422	11.992	0	38.714
Neprireditne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva	375	0	0	0	375
Nerezidenti	3.880.598	3.069.439	425.250	163	6.524.950
Evropska unija	3.735.260	2.801.399	400.000	0	6.136.659
Tretje države in mednarodne organizacije	145.338	268.040	25.250	163	388.291

Opomba: Stanje dolga je prikazano po metodi rezidentstva ob izdaji / zadolžitvi.

Vir: MF.

Dolg državnega proračuna⁴ je na dan 31. 12. 2009 znašal 11.083 milijona evrov. Od 1. 1. 2009 do konca leta se je dolg državnega proračuna povečal za 3.902 milijonov evrov. Dolg državnega proračuna v lasti rezidentov Republike Slovenije, ki je na dan 31. 12. 2009 znašal 4.558 milijonov evrov, se je v letu 2009 povečal za 1.257 milijonov evrov. Povečanje tega dela dolga je posledica znatnih investicij denarnih finančnih institucij v državne vrednostne papirje RS. Dolg državnega proračuna v lasti nerezidentov je na dan 31. 12. 2009 znašal 6.525 milijonov evrov. Le-ta se je v letu 2009 povečal za 2.644 milijonov evrov. V letu 2009 je RS izdala tri nove vrednostne papirje, 2/3 pa so odkupili nerezidenti.

Spremembe stanja dolga v letu 2009 po ročnosti in instrumentu zadolžitve v skupni višini 3.902 milijonov evrov so prikazane v tabeli 5-2. Tabela kaže, da se je stanje dolga nominalno povečalo zaradi neposrednega izvrševanja državnega proračuna (zadolževanje za financiranje salda bilance prihodkov in odhodkov, salda računa finančnih terjatev in naložb

³ Delitev je izvršena na podlagi standardne klasifikacije institucionalnih sektorjev (SKIS), ki je opisana v prilogi.

⁴ Stanje dolga neizplačanih in dospelih obveznosti iz naslova obveznic, katerih izdajatelj je Republika Slovenija, znaša konec leta 2009 9.934,44 EUR, od tega predstavlja znesek neizplačanih glavnih 4.965,81 EUR.

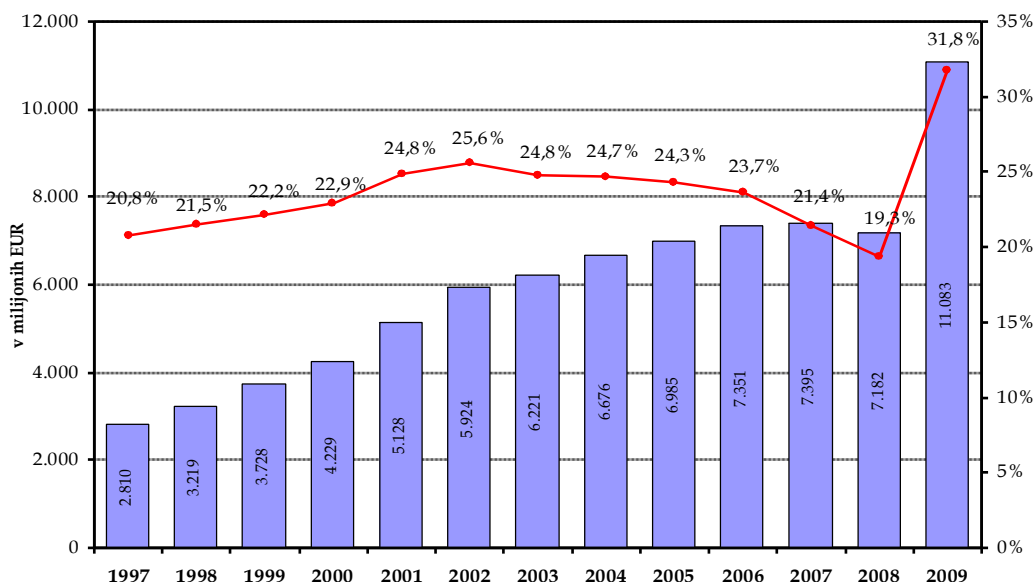
in financiranja odplačil zapadlih glavnih). Tako povečanje dolga je tudi posledica predfinanciranja, ki je bilo v letu 2009 izvršeno v višini 1.392 milijona evrov.

Tabela 5-2: Spremembe stanja dolga državnega proračuna v letu 2009 (v EUR)

Opis	Povečanje dolga	Zmanjšanje dolga/odplačila in odkupi
Skupaj dolg državnega proračuna RS	5.474.012.496 €	1.572.012.792 €
Kratkoročno zadolževanje za izvrševanje državnega proračuna RS	1.462.791.417 €	867.649.969 €
Od tega:		
kredit	409.940.000 €	464.940.000 €
zakladne menice	1.052.851.417 €	402.709.969 €
Dolgoročno zadolževanje za izvrševanje državnega proračuna RS, za financiranje odkupov in predčasnih odplačil ter prevzemi dolga	4.011.221.078 €	704.362.823 €
Dolgoročno zadolževanje za izvrševanje državnega proračuna RS		
Od tega:		
kredit	0 €	25.249.913 €
obveznice	4.000.000.000 €	602.023.193 €
SOD	11.221.078 €	11.992.071 €
TRP		65.097.646 €

Vir: MF

Graf 5-1: Gibanje dolga državnega proračuna in deleža dolga v % BDP

Vir: MF

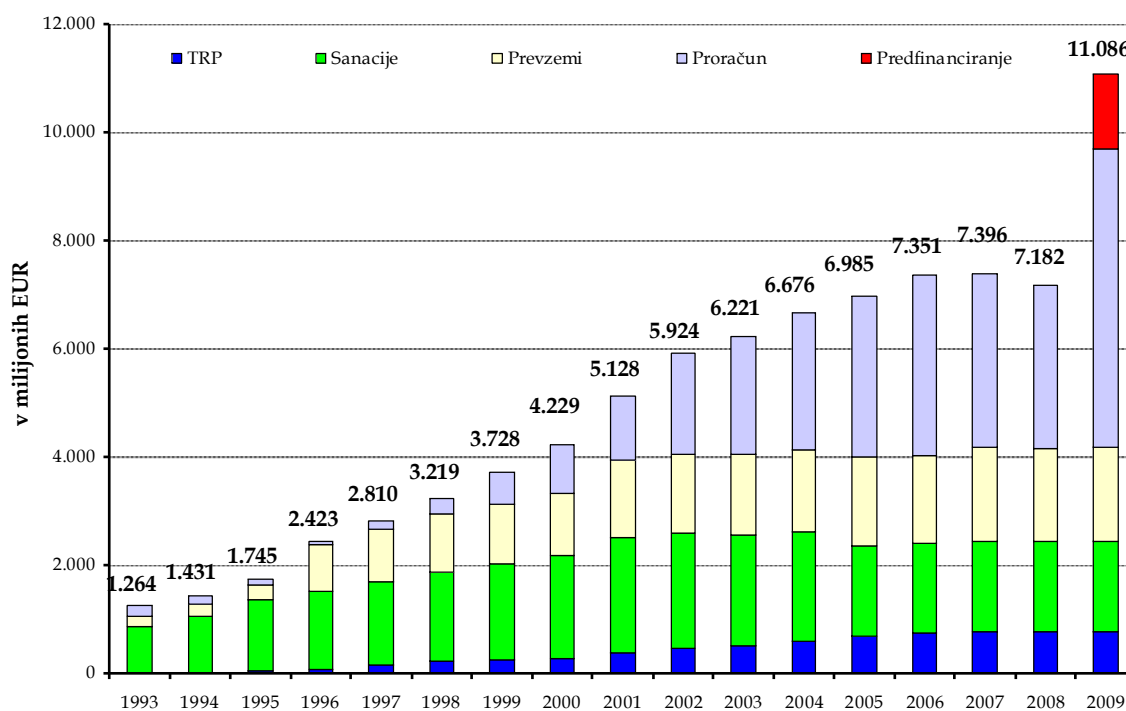
Iz grafa 5-1 je razvidno, da se je trend zniževanja deleža dolga v % BDP nadaljeval do leta 2008, ko je le ta znašal 19,3 % BDP. V letu 2009 se je dolg državnega proračuna povečal na

31,8 % BDP. Tako povečanje je v obdobju gospodarske krize posledica nominalnega povečanja dolga državnega proračuna in znižanja bruto domačega proizvoda v letu 2009 za 7,8 %.

5.1 Osnovne značilnosti gibanja dolga državnega proračuna za obdobje 1993 do 2009

Na gibanje stanja dolga republike Slovenije vpliva več faktorjev, in sicer : i) prevzemi dela dolga bivše SFRJ v procesu sukcesije po njenem razpadu, ii) dolg zaradi programa sanacije bančnega in realnega sektorja, iii) financiranje posebnih razvojnih programov, iv) financiranje primanjkljaja državnega proračuna, v) prevzemi dolga pravnih subjektov, vi) indeksacija glavnice (TOM) ter vii) vrednostne spremembe, ki so posledica gibanja tečajev.

Graf 5-2: Struktura dolga proračuna Republike Slovenije za obdobje 1993 – 2009

Vir: MF

Iz grafa 5-2 je razvidno, da je prvotno strukturo dolga Republike Slovenije večinoma predstavljal dolg iz naslova sanacije bančnega in realnega sektorja, ki je z leti imel počasen trend padanja do leta 2004⁵. Potem, ko je v letu 2005 močno padel zaradi porabe kupnine NLB d.d., se je v letu 2006 delež dolga namenjenega za sanacijo relativno ustabilil, in predstavlja 23,3 %. Od leta 1997 je začel naraščati delež dolga, namenjenega financiranju proračunskega primanjkljaja. V letu 2009 je ta del dolga predvsem kot posledica učinkov finančne in gospodarske krize v strukturi dolga predstavljal že 62,4 %. V skladu z

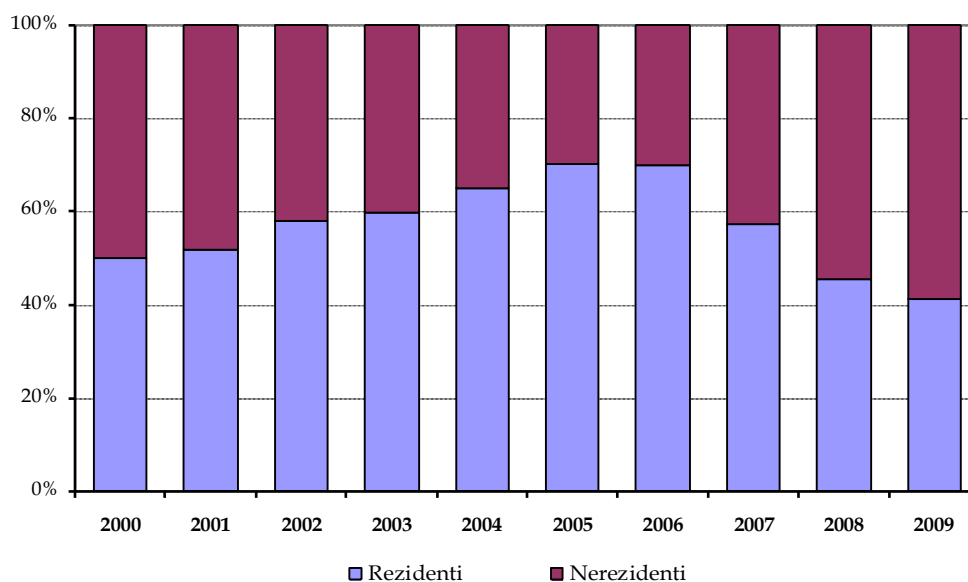
⁵ Viri financiranja odplačil glavnice so bili zagotovljeni z novim zadolževanjem v okviru vsakoletnega izvrševanja državnega proračuna in s porabo kupnine iz naslova prodaje kapitalskih deležev RS.

dopolnitvijo ZJF, se je Republika Slovenija zadolžila v letu 2009 v večjem obsegu kot so znašale potrebe za financiranje proračuna za leto 2009. Del sredstev, pridobljenih z zadolžitvijo Republike Slovenije je bilo pripravljenih tudi za morebitne potrebe izvedbe ukrepov za omejitev učinkov finančne krize, določenih v 81.a in 88. a členih ZJF (Zakon o spremembi in dopolnitvah Zakona o javnih financah (ZJF-D), Uradni list RS, št. 109/08). Ker s strani finančnih institucij ni bilo zahtevkov za izposojlo finančnih sredstev od države, se bo realizirana zadolžitev, ki v strukturi dolga konec leta 2009 predstavlja 12,5 % (predfinanciranje), porabila za pokritje potreb financiranja proračuna RS v letu 2010. Tretji sklop v strukturi dolga so prevzemi dolga, pri katerem je razviden v zadnjih treh letih rahel trend upadanja. Najmanjši delež predstavlja zadolževanje za temeljne razvojne programe (TRP), ki je v letu 2009 predstavljal 7 % od skupnega dolga državnega proračuna.

5.2 Osnovne značilnosti dolga državnega proračuna v letu 2009

Vstop v EMU in spremembe na primarnem ter sekundarnem trgu državnih vrednostnih papirjev, ki so posledica procesa integracije v učinkovitejši skupni evropski finančni trg, je vplival tudi na spremembe v strukturi dolga državnega proračuna. Iz grafa 5-3 je razvidno, da se je delež dolga, ki ga imajo nerezidenti v primerjavi z rezidenti, predvsem zaradi integracije v skupni evropski finančni trg, povečal.

Graf 5-3: Struktura dolga Republike Slovenije v letih 2000 - 2009 glede na rezidenstvo investitorjev

Vir: MF.

Graf 5-3 tudi kaže, da je do leta 2006 delež nerezidentov v strukturi dolga proračuna Republike Slovenije upadal. To je posledica strateške odločitve, ki je bila v veljavi do leta 2006, da se zadolževanje Republike Slovenije izvede predvsem na domačem trgu. Prav tako se dolg, ki je bil v lasti nerezidentov, ni refinanciral z viri nerezidentov. V letu 2007 se je Republika Slovenija odločila spremeniti način izdaje. Sprejeta je bila odločitev, da se

imetniška struktura obstoječega dolga poskuša spremeniti v korist nerezidentov. V letu 2007 je bila tako izdana dolgoročna obveznica, ki je bila kupljena pretežno s strani nerezidentov (95 % celotne izdaje). V letu 2007 je Republika Slovenija začela izvajati tudi tržne odkupe starih obveznic, ki pa niso prispevale k večji spremembi lastniške strukture. V letu 2008 je bila na mednarodnem trgu izdana obveznica, ki so jo v večini kupili nerezidenti, izvedli pa so se tudi tržni odkupi starih obveznic. V letu 2009, ko je RS izdala tri nove obveznice, se je delež dolga, ki ga imajo v lasti rezidenti, zmanjšal manj kot v predhodnih letih. V letu 2009 je tako predstavljal 41,12 % celotnega dolga državnega proračuna v primerjavi z 45,46 % v letu 2008 in v primerjavi z 57,4 % v letu 2007.

Tabela 5-3 prikazuje dolg državnega proračuna po letih glede na klasifikacijo po SKIS. Med leti 2000 – 2006 je bila nominalna vrednost dolga RS do nerezidentov stabilna, v zadnjih treh letih pa se je pomembno povečala. Glavni domači investitorji v državne vrednostne papirje RS so denarne finančne institucije in zavarovalnice.

Tabela 5-3: Dolg državnega proračuna po letih (v mio EUR)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Skupaj	4.790	5.550	6.165	6.299	6.673	6.987	7.351	7.395	7.182	11.083
Rezidenti	2.388	2.865	3.581	3.756	4.344	4.903	5.146	4.245	3.301	4.558
Nefinančne družbe	61	84	151	155	129	146	153	124	94	87
Banka Slovenije	2	36	33	30	29	31	29	27	28	28
Druge denarne finančne institucije	2.115	2.512	2.808	2.783	3.304	3.627	3.801	2.724	2.333	3.464
Drugi finančni posredniki	2	1	19	43	82	137	147	116	76	68
Izvajalci pomožnih finančnih dejavnosti	4	4	3	5	5	39	107	80	75	79
Zavarovalnice in pokojninski skladi	97	160	414	510	571	674	699	567	525	721
Država	93	49	82	125	125	163	137	545	130	74
Gospodinjstva	14	18	70	104	96	86	73	61	39	39
Neprireditne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva	0,875	1	2	2	3	0,317	0,4	0,375	0	0
Nerezidenti	2.402	2.685	2.585	2.542	2.329	2.084	2.205	3.150	3.881	6.525
Evropska unija	1.939	2.133	2.145	2.187	1.968	1.744	1.904	2.990	3.735	6.137
Tretje države in mednarodne organizacije	463	552	440	356	361	341	301	161	145	388

Vir: MF.

Iz tabele 5-4 je razvidno, da se je razmerje med deležem dolga iz naslova posojil in deležem dolga iz naslova vrednostnih papirjev v celotnem dolgu v letu 2009 nekoliko spremenilo v primerjavi z letom 2008. Delež posojil v dolgu se je v letu 2009 zmanjšal za malo več kot polovico in je konec leta 2009 predstavljal 1,92 % celotnega dolga. Delež dolga vrednostnih papirjev pa se je povečal na 98,08 %.

Tabela 5-4: Struktura dolga državnega proračuna glede na instrument zadolžitve

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Dolg državnega proračuna - skupaj	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
I. KREDITI	17,2	18,4	14,8	11,6	10,6	11,4	6,8	11,9	4,99	1,92
II. VREDNOSTNI PAPIRJI	82,8	81,6	85,2	88,4	89,4	88,6	93,2	88,1	95,01	98,08

Vir: MF.

V tabeli 5-5 lahko vidimo, da je struktura dolga Republike Slovenije glede na ročnost do zapadlosti predvsem srednje in dolgoročna. Dolg z ročnostjo nad enim letom je konec leta 2009 predstavljal 84,74% celotnega dolga Republike Slovenije. Takšna struktura izkazuje nizko raven izpostavljenosti tveganju refinanciranja.

Tabela 5-5: Struktura dolga državnega proračuna glede na ročnost do zapadlosti

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Skupaj	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
pod 1 letom	14,00%	8,30%	10,00%	10,10%	16,30%	13,70%	11,20%	16,00%	11,30%	15,26%
med 1 in 5 leti	33,70%	32,20%	38,90%	41,10%	38,60%	45,10%	62,00%	37,80%	32,50%	36,12%
nad 5 leti	52,20%	59,50%	51,10%	48,80%	45,10%	41,20%	26,80%	46,20%	56,30%	48,62%

Vir: MF.

Dolg Republike Slovenije je bil konec leta 2009 sestavljen iz 0,25 % indeksiranih instrumentov, 0,34 % instrumentov s spremenljivo obrestno mero in 99,41 % instrumentov z nespremenljivo obrestno mero. V strukturi obrestnih mer oziroma vrste instrumentov (tabela 5-6) je viden pospešen trend upadanja deleža indeksiranih instrumentov, kakor tudi rast deleža instrumentov s fiksno obrestno mero. V letu 2009 se je nadaljevalo znižanje deležev indeksiranih instrumentov na zelo nizko raven, kot posledica predčasnih odplačil, odkupov in zapadlosti teh instrumentov.

Tabela 5-6: Struktura dolga državnega proračuna glede na vrsto instrumenta oziroma obrestno mero

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
1. Indeksiran	38,4	35,9	30,2	28,5	25,8	19,2	17,1	0,5	0,4	0,25
a. Inflacija (TOM)	33,4	27,6	19,5	16,6	14,9	8,8	7,3	0,1	0	0
b. Tečaj	5	8,3	10,7	11,9	10,9	10,4	9,8	0,4	0,4	0,25
2. Nespremenljiv	46,6	46,5	46,1	53,2	60,6	75,8	80,5	98,2	98,9	99,41
3. Spremenljiv	15	17,6	23,7	18,3	13,6	5	2,4	1,3	0,7	0,34

Vir: MF.

Iz tabele 5-7 je razvidno, da stanje dolga v tolarjih v skupnem stanju dolga od leta 2001 postopoma narašča in je v letu 2006 doseglo višini 69,1 % vsega dolga. Pred letom 2001 se je Republika Slovenija na tujih trgih pretežno zadolževala v evrih in ameriških dolarjih. Z leti

se spreminja samo razmerje med valutama, opazna pa je očitna hitra rast deleža evra na račun hitrega upadanja ameriškega dolarja, kot posledice realizacije strategije upravljanja z državnim dolgom. Zadolževanje v tolarjih in evrih je konec leta 2006 predstavljalo kar 99,3 % vse zadolžitve na finančnih trgih. V letu 2007 se je delež zadolžitve v evrih z vstopom EMU spremenil tako, da je evro postal domača valuta. V letu 2008 in 2009 se je delež zadolžitve v evrih še povečal.

Tabela 5-7: Valutna struktura celotnega dolga državnega proračuna glede na valuto zadolžitve

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
SIT	42,80%	42,90%	46,70%	48,30%	55,60%	65,40%	69,10%	0,00%	0,00%	0,00%
USD	14,60%	3,80%	1,80%	1,20%	0,80%	0,60%	0,30%	0,10%	0,00%	0,00%
EUR	42,60%	52,60%	50,90%	50,00%	43,20%	33,60%	30,20%	99,50%	99,60%	99,80%
CHF	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
GBP	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
JPY	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Ostalo	0,00%	0,70%	0,60%	0,50%	0,40%	0,40%	0,40%	0,40%	0,40%	0,20%
Skupaj	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Vir: MF.

Tabela spodaj prikazuje tehtano povprečje časa do zapadlosti dolga državnega proračuna, ki se je v letu 2009 zaradi izdaje 15 letne obveznice RS 66 nekoliko povečalo.

Tabela 5-8: Tehtano povprečje ročnosti do zapadlosti dolga državnega proračuna

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
<i>Dolg državnega proračuna RS</i>	6,72	6,41	6,84	6,15	5,53	5,16	5,16	5,08	5,25	5,57	5,94
Kratkoročni dolg	0,13	0,25	0,23	0,30	0,28	0,36	0,36	0,36	0,04	0,09	0,11
Dolgoročni dolg	6,91	6,63	7,15	6,55	5,82	5,41	5,39	5,31	5,70	5,94	6,36

Vir: MF.

6 DOLG PRAVNIH OSEB JAVNEGA SEKTORJA IZ 87. ČLENA ZAKONA O JAVNIH FINANCAH

6.1 Pojem pravnih oseb javnega sektorja iz 87. člena ZJF

Pravne osebe iz 87. člena Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 79/99, 124/00, 79/01, 30/02, 110/02-ZDT-B, 56/02-ZJU, 127/06-ZJZP, 14/07-ZSPDPO, 109/08, 49/09) zajemajo:

- posredne proračunske uporabnike (javni zavodi in drugi izvajalci javnih služb, agencije, skladi socialnega zavarovanja, javni skladi na ravni države), katerih ustanoviteljica je država ali posredni uporabniki državnega proračuna,
- javne gospodarske zavode, javna podjetja in druge pravne osebe, v katerih ima država odločujoč vpliv na upravljanje (lastniški delež Republike Slovenije v pravni osebi je 50 ali več odstotni).

87. člen Zakona o javnih financah določa, da se pravne osebe iz tega člena, ki jih s sklepom potrdi vlada, lahko zadolžujejo in izdajajo jamstva drugim pravnim osebam le pod pogoji, ki jih določi vlada na predlog ministrstva, pristojnega za finance.

6.2 Pravne podlage nadzora in spremljanja zadolževanja pravnih oseb iz 87. člena ZJF

Pravne podlage nadzora in spremljanja zadolževanja pravnih oseb iz 87. člena Zakona o javnih financah so bile v letu 2009 naslednje:

- Zakon o javnih financah (Uradni list RS, št. 79/99, 124/00, 79/01, 30/02, 110/02-ZDT-B, 56/02-ZJU, 127/06-ZJZP, 14/07-ZSPDPO, 109/08, 49/09),
- Zakon o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2008 in 2009 (Uradni list RS, št. 114/07, 58/08, 26/09, 31/09),
- Uredba o pogojih in postopkih zadolževanja pravnih oseb iz 87. člena Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 23/04, 56/05, 65/06, v nadaljevanju uredba),
- Pravilnik o pošiljanju podatkov o stanju in spremembah zadolžitve pravnih oseb javnega sektorja in občin (Uradni list RS, št. 3/08, 79/08, v nadaljevanju pravilnik).

Zakon o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2008 in 2009 je v drugem odstavku 33. člena določil, da se lahko pravne osebe javnega sektorja v letu 2009 zadolžijo in izdajo poročstva drugim fizičnim in pravnim osebam do skupne višine 1.200.000.000 EUR.

Uredba o pogojih in postopkih zadolževanja pravnih oseb iz 87. člena Zakona o javnih financah določa postopke zadolževanja pravnih oseb iz 87. člena ZJF pred sklenitvijo pogodbe o zadolžitvi. V skladu s predpisanim postopkom morajo pravne osebe pridobiti ustrezna soglasja k zadolževanju. Namen uredbe je spoštovanje načela konkurenčnosti pri zbiranju ponudb o zadolžitvi in posledična zadolžitve pravne osebe po čim nižjih stroških.

Obenem je namen uredbe tudi kontrola višine zadolžitve posamezne pravne osebe in višine skupne zadolžitve pravnih oseb iz 87. člena Zakona o javnih financah, saj skupna višina zadolžitve teh pravnih oseb ne sme preseči kvote zadolžitve, ki jo določa dvoletni Zakon o izvrševanju proračunov Republike Slovenije.

Pravilnik o pošiljanju podatkov o stanju in spremembah zadolžitve pravnih oseb javnega sektorja in občin določa način poročanja pravnih oseb iz 87. člena ZJF o stanju in spremembah njihovih obstoječih – že sklenjenih pogodb o zadolžitvah. Obenem določa tudi oddajo napovedi zadolževanja za naslednja tri koledarska leta. V letu 2008 je bil izdan nov pravilnik, ki je uvedel elektronsko poročanje o zadolževanju posameznih pravnih oseb iz 87. člena ZJF preko nove aplikacije e-Dolg.

6.3 Definicija zadolžitve

Zadolžitev v skladu z Uredbo o pogojih in postopkih zadolževanja pravnih oseb iz 87. člena Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 23/04, 56/05, 65/06) pomeni:

- najem posojila ali kredita,
- izdajo jamstva za obveznosti druge osebe iz naslova kreditov, posojil ali dolžniških vrednostnih papirjev,
- izdajo dolžniških vrednostnih papirjev,
- finančni najem (lizing) v primeru zadolževanja pravnih oseb, ki so na seznamu pravnih oseb iz 87. člena ZJF in hkrati v skladu s standardno klasifikacijo institucionalnih sektorjev razvrščene v sektor S 13. DRŽAVA.

Med kredite po tej uredbi sodijo tudi okvirni krediti, krediti po načelu tekočega računa in revolving krediti. Med zadolžitve pa ne sodijo blagovni krediti.

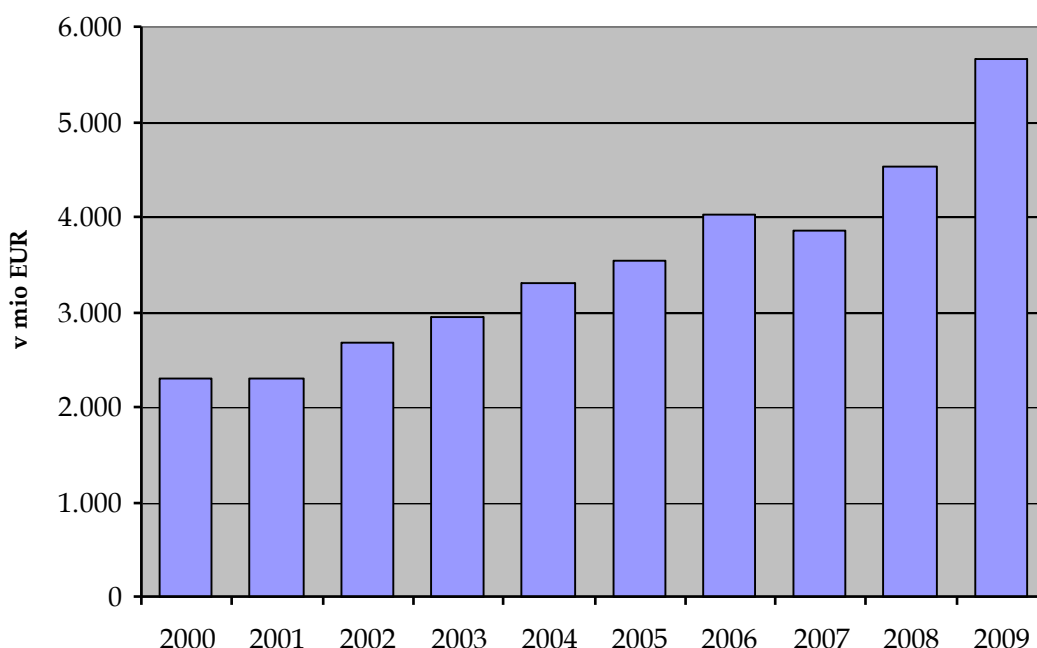
6.4 Gibanje zadolženosti pravnih oseb iz 87. člena ZJF v preteklih letih, stanje zadolžitve v letu 2009 in struktura zadolžitve

Tabela 6-1: Stanje dolga pravnih oseb iz 87. člena ZJF 2000-2009

	SIT	EUR	% BDP	Indeks tn+1/tn
31. 12. 2000	486.588.082.910	2.300.585.434	12,45 %	
31. 12. 2001	506.118.183.367	2.285.891.903	11,07 %	99
31. 12. 2002	615.360.441.302	2.672.374.416	11,55 %	117
31. 12. 2003	695.810.037.094	2.939.748.849	11,71 %	110
31. 12. 2004	791.113.005.937	3.299.837.768	12,19 %	112
31. 12. 2005	845.716.719.159	3.530.061.989	12,28 %	107
31. 12. 2006	964.849.566.775	4.026.245.897	12,96 %	114
31. 12. 2007		3.847.263.488	11,13 %	96
31. 12. 2008		4.518.528.333	12,17 %	117
31. 12. 2009*		5.661.559.740	16,23 %	125

*Stanje dolga v letu 2009 se lahko po septembrski uskladitvi in pripravi septembrskega EDP poročila še nekoliko spremeni. V stanju dolga tudi ni zajeto stanje zadolžitve Luke Koper, d. d., ki je bila vključena na seznam v letu 2009.

Graf 6-1: Stanje dolga pravnih oseb iz 87. člena ZJF 2000-2009

Vir: MF

V preteklih letih je možno zaznati rahel porast stanja zadolženosti pravnih oseb iz 87. člena ZJF. Absolutni padec dolga v primerjavi s preteklim letom je možno zaznati le v letu 2007, ki pa je bil posledica izločitve določenih pravnih oseb iz seznama pravnih oseb iz 87. člena ZJF. Izločene pravne osebe v letu 2007 so bile Slovenska industrija jekla, Telekom Slovenije in Slovenska izvozna banka – SID. Poleg navedenega je dne 7. 3. 2007 stopil v veljavo Zakon o

spremembah in dopolnitvah Zakona o železniškem prometu (Uradni list RS, št. 15/07), s katerim je Republika Slovenija v tem letu prevzela dolg Javne agencije za železniški promet RS v skupni višini 110.418.657,21 EUR. Zaradi vsega navedenega se je stanje dolga pravnih oseb iz 87. člena Zakona o javnih financah na dan 31. 12. 2007 v primerjavi z 31. 12. 2006 znižal.

Večji porast stanja zadolženosti pa opazimo v letu 2009, ki pa je poleg rasti stanja dolga pri posameznih pravnih osebah tudi posledica uvrstitve Telekoma Slovenije nazaj na seznam pravnih oseb iz 87. člena ZJF. Poleg tega je rast stanja dolga v primerjavi z bruto družbenim proizvodom v letu 2009 posledica tudi padca BDP v letu 2009 v primerjavi z letom 2008. BDP v letu 2008 je namreč znašal 37.135 mio EUR, v letu 2009 pa je padel na 34.894 mio EUR.

Tabela 6-2: Stanje dolga pravnih oseb iz 87. člena ZJF na dan 31.12.2009 po ročnosti

Razdelitev dolga po ročnosti:	EUR	%
Dolgoročni dolg	5.472.031.993	96,65 %
Kratkoročni dolg	189.527.747	3,35 %
Skupaj	5.661.559.740	100,00 %

Vir: MF

Večji del dolga predstavlja dolgoročni dolg. V zadnjih petih letih se struktura dolga po ročnosti ni bistveno spremenila, saj je dolgoročni dolg od leta 2005 naprej predstavljal med 96 % in 97 % celotnega dolga.

Tabela 6-3: Stanje dolga pravnih oseb iz 87. člena ZJF na dan 31.12.2009 po vrsti dolga

Razdelitev dolga po vrsti dolga:	EUR	%
Zadolžitve*	5.577.822.216	98,52 %
Jamstva drugim pravnim osebam	83.737.524	1,48 %
Skupaj	5.661.559.740	100,00 %

*Zadolžitve: stanje najetih posojil ali kreditov, izdanih dolžniških vrednostnih papirjev in finančnih najemov (leasingov) pri pravnih osebah, ki sodijo v sektor S.13 DRŽAVA

Vir: MF

Jamstva pravnih oseb iz 87. člena ZJF drugim pravnim osebam predstavlja le potencialni dolg pravnih oseb iz 87. člena ZJF. V preteklih letih je potencialni dolg predstavlja manj kot 1 % celotnega dolga, vendar pa opazimo rahel dvig v celotnem dolgu. Predvsem v letu 2009 so se jamstva drugim pravnim osebam dvignila na 1,48 % celotnega dolga. Razlog je v dvigu izdanih jamstev Slovenskega podjetniškega sklada, ki je višino izdanih jamstev v letu 2009 dvignil iz 19,5 mio EUR na 73 mio EUR, kar lahko pripišemo tudi ukrepom zoper gospodarsko krizo. Jamstva Slovenskega podjetniškega sklada predstavljajo kar 87 % vseh izdanih jamstev pravnih oseb iz 87. člena ZJF v letu 2009.

Tabela 6-4: Stanje dolga pravnih oseb iz 87. člena ZJF na dan 31.12.2009 razdeljen na notranji/zunanji dolg

Razdelitev dolga na zunanji/notranji dolg:	EUR	%
Notranji dolg*	2.983.221.260	52,69 %
Zunanji dolg	2.678.338.480	47,31 %
Skupaj	5.661.559.740	100,00 %

*Notranji dolg: stanje zadolžitev pravnih oseb pri finančnih organizacijah in ostalih pravnih osebah s sedežem v RS
Vir: MF

Notranji dolg v primerjavi z zunanjim dolgom v zadnjih petih letih nekoliko presega 50 %. V letu 2007 in 2008 se je približal 60%, drugače pa se giblje tako kot v letu 2009 okoli 52 %. Tuji dolg je v preteklih letih predstavljal manj kot 50 % celotnega dolga. 64 % tujega dolga v letu 2009 predstavlja dolg DARS, 19 % je dolg Telekom Slovenije, 8 % pa dolg Slovenskih železnic. Pravne osebe so se v tujini zadolževale v večjem delu pri Evropski investicijski banki (EIB) ter pri ostalih mednarodnih finančnih organizacijah kot so EUROFIMA, IBRD, Sklad sveta EU, manjši delež pa predstavljajo zadolžitve pri tujih komercialnih finančnih organizacijah, kot je npr. KFW. Nekoliko večji delež v tujem dolgu je v letu 2009 predstavljala še izdaja obveznic Telekom Slovenije, ki so bile izdane v organizaciji BNP Paribas and Credit Suisse Securities (Europe) Limited.

Tabela 6-5: Stanje dolga pravnih oseb iz 87. člena ZJF na dan 31. 12. 2009 razdeljen glede na valuto zadolžitve

Zadolžitev v originalni valuti	Dolgoročno v EUR*	Kratkoročno v EUR*	Skupaj v EUR*	%
EUR	5.410.699.531	189.527.747	5.600.227.278	98,92 %
CHF	60.753.921	0	60.753.921	1,07 %
USD	578.541	0	578.541	0,01 %
Skupaj	5.472.031.993	189.527.747	5.661.559.740	100,00 %
	96,65 %	3,35 %	100,00 %	

*Preračun iz originalne valute zadolžitve v EUR je opravljen po srednjem tečaju Banke Slovenije oz. referenčnem tečaju ECB na dan 31.12.2009

Vir: MF

Skoraj 99 % zadolžitve po stanju dolga na dan 31. 12. 2009 predstavlja zadolžitev v EUR. Le dober odstotek je zadolžitev v CHF, še manj pa zadolžitev v USD. Podobno stanje je bilo tudi v letu 2008, v letu 2005-2007 pa je bila zadolžitev v CHF nekoliko višja, vendar ni presegla 1,62 % celotnega stanja dolga v posameznem letu. Struktura zadolžitve po valuti zadolžitve je bila drugačna v letih 2005 in 2006 – pred uvedbo EUR, saj je del zadolžitve predstavljalo tudi še zadolževanje v SIT. V letu 2005 je zadolžitev v SIT predstavljala 26,75 % v celotnem stanju dolga na dan 31. 12. 2005, v letu 2006 pa je zadolžitev v SIT padla že na 22,21 %. V obeh letih pa je bila zadolžitev v EUR že sorazmerno visoka - 70,90 % oziroma 75,75 %. S prehodom na EUR se je celotna zadolžitev v SIT prištelala zadolžitvi v EUR, kar je razvidno tudi iz % zadolževanja v EUR po 31. 12. 2006.

Tabela 6-6: Stanje dolga pravnih oseb iz 87. člena ZJF na dan 31. 12. 2009 glede na dejavnost pravne osebe

Razdelitev dolga po dejavnostih:	EUR	%
H. PROMET IN SKLADIŠČENJE	3.327.999.825	58,78%
K. FINANČNE IN ZAVAROVALNIŠKE DEJAVNOSTI	801.006.301	14,15%
J. INFORMACIJSKE IN KOMUNIKACIJSKE DEJAVNOSTI	570.199.953	10,07%
D. OSKRBA Z ELEKTRIČNO ENERGIJO, PLINOM IN PARO	570.124.476	10,07%
O. DEJAVNOST JAVNE UPRAVE IN OBRAMBE, DEJAVNOST OBVEZNE SOCIALNE VARNOSTI	130.889.258	2,31%
G. TRGOVINA, VZDRŽEVANJE IN POPRAVILA MOTORNIH VOZIL	125.835.096	2,22%
B. RUDARSTVO	46.976.922	0,83%
M. STROKOVNE, ZNANSTVENE IN TEHNIČNE DEJAVNOSTI	36.632.581	0,65%
P. IZOBRAŽEVANJE	25.696.522	0,45%
C. PREDELOVALNE DEJAVNOSTI	12.594.526	0,22%
I. GOSTINSTVO	6.475.080	0,11%
Q. ZDRAVSTVO IN SOCIALNO VARSTVO	6.254.392	0,11%
R. KULTURNE, RAZVEDRILNE IN REKREACIJSKE DEJAVNOSTI	555.921	0,01%
L. POSLOVANJE Z NEPREMIČNINAMI	318.887	0,01%
SKUPAJ	5.661.559.740	100,00%

Vir: MF

Večji del dolga v letu 2009 predstavljajo zadolžitve pravnih oseb, ki kot glavno dejavnost opravljajo dejavnost prometa in skladiščenja. Navedeno dejavnost opravlja le pet zadolženih pravnih oseb iz 87. člena ZJF – to so Slovenske železnice, Zavod RS za blagovne rezerve, DARS, Kontrola zračnega prometa Slovenije in Pošta Slovenije. Razlog za tako visoko zadolžitev v tej dejavnosti je predvsem zadolžitev DARS, ki v celotni zadolžitvi pravnih oseb iz 87. člena na dan 31. 12. 2009 predstavlja kar 52 %.

Tabela 6-7: Stanje dolga pravnih oseb iz 87. člena ZJF na dan 31.12.2009 glede na razvrstitev pravnih oseb po standardni klasifikaciji institucionalnih sektorjev

Razdelitev dolga po SKIS:	EUR	%
S.11001 (Nefinančne družbe pod javnim nadzorom)	4.705.925.894	83,12%
S.13112 (Državni skladi)	901.672.785	15,93%
S.13113 (Druge enote centralne ravni države)	51.234.151	0,90%
S.13140 (Skladi socialnega zavarovanja)	2.498.406	0,04%
S.13133 (Druge enote lokalne ravni države)	228.503	0,00%
SKUPAJ	5.661.559.740	100,00%

Vir: MF

Večji del dolga v letu 2009 predstavljajo zadolžitve pravnih oseb, ki po SKIS sodijo med nefinančne družbe pod javnim nadzorom. V sektorju S.13 DRŽAVA pa večji delež zadolževanja v letu 2009 predstavlja zadolžitev državnih skladov, predvsem zadolžitev Slovenske odškodninske družbe (SOD), ki v celotni zadolžitvi pravnih oseb iz 87. člena na dan 31. 12. 2009 predstavlja kar 13,6 %.

Prvih pet najbolj zadolženih pravnih oseb iz 87. člena ZJF na dan 31. 12. 2009 je naslednjih:

1. Družba za avtoceste v Republiki Slovenije, d. d.,
2. Slovenska odškodninska družba, d. d.,
3. Telekom Slovenije, d. d.,
4. Slovenske železnice, d. o. o.,
5. Holding Slovenske elektrarne, d. o. o.

Navedenih pet pravnih oseb iz 87. člena ZJF predstavlja na dan 31. 12. 2009 kar **85,70 %** celotnega dolga pravnih oseb iz 87. člena ZJF.

6.5 Izkoriščenost kvote zadolžitve pravnih oseb iz 87. člena ZJF v letu 2009

Skupna kvota zadolžitve pravnih oseb iz 87. člena Zakona o javnih financah za leto 2009 objavljena v 33. členu Zakon o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2008 in 2009 (Uradni list RS, št. 114/07, 58/08, 26/09, 31/09) znaša **1.200.000.000 EUR**. To pomeni, da pravne osebe v letu 2009 lahko povečajo svojo zadolženost za 1.200 mio EUR. Kvota zadolžitve je torej razlika med vsemi črpanji zadolžitev v letu 2009 in odplačili zadolžitev v letu 2009 ali drugače povedano je to razlika med stanjem dolga na dan 31. 12. 2009 in stanjem dolga na dan 31. 12. 2008.

stanje dolga na dan 31. 12. 2008 _____ 4.518.528.333 EUR

stanje dolga na dan 31. 12. 2009 _____ 5.661.224.465 EUR*

- Preračun iz originalne valute zadolžitve v EUR je opravljen po srednjem tečaju Banke Slovenije oz. referenčnem tečaju ECB na dan 31. 12. 2008 tudi za stanje dolga na dan 31. 12. 2009, ker je na ta način tudi izračunana kvota zadolžitve

•

povečanje stanja dolga na dan 31. 12. 2009 _____ 1.142.696.132 EUR

Kvota zadolžitve za leto 2009 _____ 1.200.000.000 EUR

Izkoriščenost kvote za leto 2009 _____ 95,22 %

Vendar je potrebno upoštevati, da je bil v letu 2009 na seznam pravnih oseb iz 87. člena Zakona o javnih financah uvrščen Telekom Slovenije, katerega napoved zadolževanja ni bila upoštevana v kvoti zadolževanja pravnih oseb iz 87. člena ZJF objavljeni v Zakonu o izvrševanju proračunov Republike Slovenije. Če torej iz stanja dolga na dan 31. 12. 2009 izločimo Telekom Slovenije (ker v stanju dolga na dan 31. 12. 2008 tudi ni bil upoštevan) pa so podatki o izkoriščenosti kvote naslednji:

stanje dolga na dan 31. 12. 2008	4.518.528.333 EUR
stanje dolga na dan 31. 12. 2009	5.092.219.101 EUR*

* Preračun iz originalne valute zadolžitve v EUR je opravljen po srednjem tečaju Banke Slovenije oz. referenčnem tečaju ECB na dan 31. 12. 2008 tudi za stanje dolga na dan 31. 12. 2009, ker je na ta način izračunana tudi kvota zadolžitve

povečanje stanja dolga na dan 31. 12. 2009	573.690.768 EUR
---	------------------------

Kvota zadolžitve za leto 2009	1.200.000.000 EUR
--------------------------------------	--------------------------

Izkoriščenost kvote za leto 2009	47,80 %
---	----------------

Izkoriščenost kvote v višini 47,80 % je na nivoju izkoriščenosti kvot v preteklih letih (razen leta 2007, ko se je stanje zadolženosti znižalo).

7 DOLG ŠIRŠEGA SEKTORJA DRŽAVE (ESA - 95)

Dolg širšega sektorja države je skladno z uredbami EU, ki upošteva metodologijo Evropskega sistema računov (ESA 95) in priporočila Eurostata definiran kot dolg ožje države vključno z dolgom Slovenske odškodninske družbe, dolg občin in skladov za socialno in zdravstveno varstvo. Razlike⁶ med prikazi bilanc sektorja država v skladu z metodologijo ESA 95 in prikazi bilanc javnega financiranja, kot jih sicer izkazujemo v Sloveniji, so:

- a) v institucionalnem zajetju enot
- b) v načinu vrednotenja kategorij
- c) v klasifikaciji posameznih kategorij.

V tabelah 7-1 in 7-2 je prikazano stanje dolga širšega sektorja države oziroma po ESA - 95 metodologiji v evrih in v % BDP. Prikazana je tudi vrednostna razlika stanja dolga centralne države po metodologiji ESA - 95, ki ob metodoloških razlikah vključuje dolg Slovenske odškodninske družbe, v primerjavi s stanjem dolga državnega proračuna, ki smo ga obravnavali v 5. poglavju.

Tabela 7-1: Dolg države po metodologiji presežnega primanjkljaja in dolga (ESA - 95)

v milijonih EUR

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
<i>S.13 Konsolidiran dolg države</i>	6.900,94	7.355,94	7.754,71	8.288,70	8.071,12	8.472,88	12.528,94
S.1311 Enote centralne ravni države	6.703,07	7.285,22	7.652,99	8.208,56	8.008,51	8.372,50	12.182,42
<i>Dolg državnega proračuna⁷</i>	6.298,67	6.672,75	6.987,20	7.351,41	7.395,46	7.181,62	11.083,37
S.1313 Enote lokalne ravni države	152,91	180,97	210,50	235,71	241,33	342,47	519,59
S.1314 Skladi socialnega zavarovanja ¹	187,98	194,34	20,32	3,13	2,79	2,66	2,50
Konsolidacija med subsektorji države	143,02	304,59	129,09	158,69	181,50	226,75	185,56

Tabela 7-2: Dolg države po metodologiji presežnega primanjkljaja in dolga (ESA - 95)

% BDP

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
<i>S.13 Konsolidiran dolg države</i>	27,9	27,6	27,5	27,2	24,1	22,8	35,91
S.1311 Enote centralne ravni države	27,1	27,3	27,1	27,0	23,9	22,6	34,91
S.1313 Enote lokalne ravni države	0,6	0,7	0,7	0,8	0,7	0,9	1,49
S.1314 Skladi socialnega zavarovanja	0,8	0,7	0,1	0,0	0,0	0,0	0,01
Konsolidacija med subsektorji države	0,6	1,1	0,5	0,5	0,5	0,6	0,53

Opomba:¹ V letu 2005 prevzem dolga ZZZS in ZPIZ v državni proračun

Opomba:² Standardna klasifikacija institucionalnih sektorjev (SKIS) je opisana v prilogi 2 na strani 56.

Vir: Statistični urad RS

⁶ Metodologija za izračun primanjkljaja in dolga sektorja država skladno z metodologijo Evropskega sistema računov (ESA 95) je podrobneje opisana na http://www.mf.gov.si/slov/tekgib/por_prim_dolg_april_2010.pdf

⁷ Po Zakonu o javnih financah (ZJF)

8 POROŠTVA IN JAMSTVA REPUBLIKE SLOVENIJE

8.1 Pravne podlage za izdajanje državnih poroštev

Določba 149. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91, 42/97-UZS68, 66/00-UZ80, 24/03-UZ3a, 47, 68, 69/04-UZ14, 69/04-UZ43, 69/04-UZ50, 68/06-UZ121, 140, 143) dovoljuje poroštvo države le na podlagi zakona. V sistemu izdajanja poroštev Republike Slovenije sta se razvila dva tipa poroštvskih zakonov, in sicer splošni poroštvski zakon in posebni poroštvski zakon.

Splošni poroštvski zakon je namenjen širokemu krogu prejemnikov državnega poroštva. V takem zakonu so opredeljeni: postopek izdaje poroštva, postopek unovčitve poroštva ter določila o načinu uveljavljanja regresnega zahtevka poroka do dolžnika (postopek izterjave). Taki zakoni so:

- Zakon o merilih in postopku za dajanje poroštev Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 21/95, 18/96 in 32/01-ZIPRS2001; v nadaljnjem besedilu: ZMPDP),
- Zakon o poroštvih Republike Slovenije za obveznosti gospodarskih družb iz poslov restrukturiranja dolgov (Uradni list RS, št. 69/94, 13/95, 35/96, 39/96-Skl. US, 31/97, 70/98-Odl. US in 103/01-ZIPRS0203; v nadaljnjem besedilu: ZPOGD) in
- Zakon o pomoči za reševanje in prestrukturiranje gospodarskih družb v težavah (Uradni list RS, št. 91/0544/2007-uradno prečiščeno besedilo; v nadaljnjem besedilu: ZPRPGDT), ki je edini še veljaven.

Ureditev zavarovanj državnih poroštev je v veliki meri odvisna od predpisanega postopka unovčitve državnega poroštva. Obligacijski zakonik (Uradni list RS št. 97/07-uradno prečiščeno besedilo) določa način unovčenja poroštva in način uveljavljanja regresne pravice. ZMPDP in ZPOGD sta določala poseben način unovčenja poroštva, zato sta posebna zakona (ti. *lex specialis*) v razmerju do Obligacijskega zakonika. Unovčitev poroštva na podlagi prej navedenih dveh zakonov tako ni mogoča le na podlagi tega dejstva, da dolžnik ni plačal dolžnega zneska, kot to določa Obligacijski zakonik. Eden od pogojev za izdajo poroštva po ZMPDP je namreč bil, da je imel upnik, kateremu je bilo izdano poroštvo, terjatev do dolžnika zavarovano. Upnik je moral, preden je pozval državo kot poroka k plačilu, za izterjavo svojih terjatev od dolžnika izkoristiti vse zakonske možnosti. Upnik je moral predhodno uporabiti vsa zavarovanja in pozivu poroka predložiti morebitne pravnomočne sodne odločbe iz naslova izterjave, šele nato je za neizterjano razliko lahko pozval državo kot poroka k plačilu poroštvne obveznosti.

Podobno je upnik na podlagi ZPOGD lahko pozval državo kot poroka k plačilu le, če je bil nad dolžnikom uveden postopek prisilne poravnave ali stečaja. V primeru prisilne poravnave je upnik lahko pozval poroka šele, ko je bila prisilna poravnava potrjena. Upnik je lahko takrat pozval državo kot poroka k plačilu tistega dela obveznosti, ki ga dolžnik ni izpolnil, država pa ni bila upravičena do izterjave terjatev iz naslova regresnih zahtevkov v

postopkih prisilne poravnave ali je bila izterjava otežena zaradi Zakona o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji (Uradni list RS, št. 67/93). Le-ta je določal, da je dolžnik oproščen plačila obveznosti tako do upnika kot do regresnega upravičenca-poroka za znesek, ki presega v prisilni poravnavi potrjeni odstotek poplačil upnikom. V primeru stečaja je bil nadaljnji pogoj za unovčenje državnega poroštva ta, da je upnik dokazal, da je prijavil svojo celotno terjatev v stečaj. Poziv upnika k plačilu države kot poroka pred stečajem tako ni bil mogoč. Zato pred stečajem tudi ni bilo unovčitve poroštva in tako ni mogla nastati porokova terjatev do dolžnika.

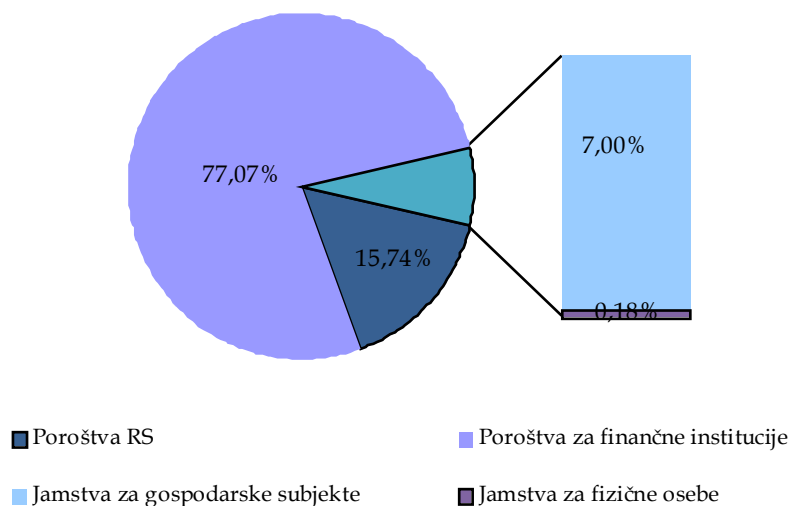
Poseben poroštvni zakon je namenjen določenemu prejemniku poroštva. V takem zakonu so opredeljeni bistveni pogoji državnega poroštva, zlasti naziv prejemnika in višina poroštva. Na podlagi posebnega zakona se običajno dodeli poroštvo pravni osebi javnega sektorja, oziroma pravni osebi, ki deluje v javnem interesu. Primeri takšnega poroštva so predvsem poroštvni zakoni za Družbo za avtoceste v Republiki Sloveniji (v nadaljnjem besedilu: DARS, d. d.), poroštvni zakon za javni zavod Onkološki inštitut Ljubljana (to poroštvo je bilo kasneje prevzeto v dolg države), poroštvni zakon za Univerzo v Ljubljani in za Univerzo v Mariboru, poroštvni zakon za javni sklad Ekološko razvojni sklad Republike Slovenije, poroštvni zakoni za podjetja elektrogospodarstva (Termoelektrarna Trbovlje, Termoelektrarna Šoštanj, rudniki ipd.). V posebnih zakonih postopek unovčitve poroštva in način izterjave regresnega zahtevka nista posebej urejena (v smislu ti. *lex specialisa*). Regresna pravica poroka se v teh primerih uveljavlja na podlagi Obligacijskega zakonika, iz katerega izhaja, da ima porok zakonsko pravico, da mu dolžnik povrne vse, kar je zanj plačal ter obresti od dneva plačila. Poroštva, izdana na podlagi posebnih zakonov, in tista, ki so bila izdana po letu 1999 (ko je bil sprejet ZJF), so zavarovana, medtem ko poroštva, ki so bila izdana pred tem letom, večinoma niso bila zavarovana.

Zaradi svetovne finančne krize je Vlada Republike Slovenije sprejela določene ukrepe za omejevanje njenih učinkov. Tako je konec leta 2008 sprejela ZJF-D (81a. člen, 86a. člen in 88a. člen) s katerim je med drugim uvedla tudi poroštva za medbančna posojila za banke in zavarovalnice. Novela D Zakona o javnih financah določa tudi, da se med izrednimi razmerami zaradi finančne krize dovolita dodatno zadolževanje in izdajanje državnih poroštev izven obsega, določenega z zakonom, ki ureja izvrševanje proračuna, brez predhodnega rebalansa proračuna oziroma brez sprejetja posebnega zakona o poroštvu ali spremembe obsega državnih poroštev v zakonu, ki ureja izvrševanje državnega proračuna. V ta namen so tako predvidena državna poroštva kreditnim ustanovam do višine 12 milijard EUR glavnice. Predlagani ukrepi so namenjeni zagotavljanju stabilnosti in povečanju zaupanja v finančni sistem ter večji dostopnosti dolžniškega kapitala s strani gospodarstva. Določbe o ukrepih, ki jih vsebuje ZJF-D, so začasne narave; veljajo namreč le do 31. decembra 2010.

8.2 Izdana poročstva in jamstva Republike Slovenije

V letu 2009 je bilo izdanih poroštev in jamstev Republike Slovenije v skupnem znesku 2.594,94 mio EUR.

Graf 8-1: Izdana poročstva in jamstva RS v letu 2009

Vir: MF.

Tabela 8-1: Izdana poročstva in jamstva RS v letu 2009

Poroštvo oz. jamstvo RS	Pogodbeni znesek v mio EUR
Poroštva RS	408,56
Poroštva za finančne institucije	2.000,00
Jamstva za gospodarske subjekte	181,62
Jamstva za fizične osebe	4,76
SKUPAJ	2.594,94

Vir: MF.

6.2.1 Izdana poročstva Republike Slovenije

V obdobju od 1. 1. 2009 do 31. 12. 2009 je bilo izdanih oziroma je stopilo v veljavo enajst novih državnih poroštev za skupno 408,56 mio EUR pogodbenih zneskov, in sicer za obveznosti naslednjih dolžnikov:

Tabela 8-2: Izdana poroštva RS v letu 2009 - po dolžnikih

Dolžnik	Pogodbeni znesek v mio EUR
DARS d. d.	224,00
Slovenska odškodninska družba, d. d.	180,00
Študentski domovi v Ljubljani	4,56
SKUPAJ	408,56

Vir: MF.

Največji delež (54,83 %) državnih poroštev je bil dan za obveznosti DARS, d. d., na podlagi naslednjih treh zakonov:

- Zakon o poroštvu Republike Slovenije za obveznosti DARS, d.d., iz kreditov in izdanih dolžniških vrednostnih papirjev za realizacijo gradnje avtocestnih odsekov iz nacionalnega programa izgradnje avtocest v Republiki Sloveniji v višini 1.030,15 milijonov evrov (ZPDVPNPIA; Uradni list, RS, št. 20/06),
- Zakon o soglasju in poroštvu Republike Slovenije za obveznosti DARS, d.d. iz naslova kreditov in izdaje dolžniških vrednostnih papirjev za realizacijo gradnje avtocestnih odsekov iz Nacionalnega programa izgradnje avtocest v Republiki Sloveniji v višini 544,22 milijonov evrov (ZPDVPNPIA1; Uradni list RS, št. 55/08),
- Zakon o soglasju in poroštvu Republike Slovenije za obveznosti DARS, d.d. iz kreditov in izdanih dolžniških vrednostnih papirjev za realizacijo gradnje avtocestnih odsekov iz Nacionalnega programa izgradnje avtocest v Republiki Sloveniji v višini 329,73 milijonov evrov (ZPDVPNPIA2; Uradni list RS, št. 49/09).

Drugi največji delež (44,06 %) državnih poroštev je bil dan za obveznosti Slovenske odškodninske družbe, d. d., na podlagi Zakona o poroštvu Republike Slovenije za obveznosti Slovenske odškodninske družbe, d.d., iz naslova kreditov, najetih za financiranje Slovenske odškodninske družbe, d.d., v letu 2009 (ZPSOD09; Uradni list RS, št. 42/09).

Najmanjši delež (1,12 %) državnih poroštev je bil na podlagi Zakona o poroštvu Republike Slovenije za obveznosti Univerze v Ljubljani, Univerze v Mariboru, Univerze na Primorskem in Javnega zavoda Študentski domovi v Ljubljani iz naslova kreditov, najetih za sofinanciranje razširitve in posodobitve prostorskih pogojev in tehnološke opremljenosti ter gradnjo in prenovo študentskih bivalnih zmogljivosti (ZPSRPPP; Uradni list RS, št. 79/03 in 79/06) dan za obveznosti Študentskih domov v Ljubljani.

Republika Slovenija izdaja državna poroštva v okviru kvote, ki jo določa vsakokrat veljavni zakon, ki ureja izvrševanje proračuna. Ta določa, da se v kvoto upoštevajo samo novo izdana poroštva. Poroštva, dana za obveznice ali posojila, ki so najeta za odplačilo obstoječih obveznosti, zavarovanih z državnim poroštvom, se ne štejejo v to kvoto, kajti v tem primeru gre za refinanciranje obveznosti in nadomestitev že izdanih državnih poroštev z novimi pod ugodnejšimi pogoji. Zakon, ki ureja izvrševanje proračuna, ločeno od navedene kvote, določa še posebno kvoto namenjeno za izdajanje državnih poroštev za obveznosti SID banke, d. d.

Kvota določena za obseg novo izdanih državnih poroštev za leto 2009 po 31. členu Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2008 in 2009 (Uradni list RS, št. 114/07,

58/08, 26/09, 31/09, 59/09, 96/09; v nadaljnjem besedilu: ZIPRS0809) znaša 3.660 mio EUR. V vseh primerih državnih poroštev izdanih v letu 2009 je šlo za novo izdana državna poroštva (za refinanciranje obveznosti, tako ni bilo izdano nobeno državno poroštvo). Kvota po 31. členu ZIPRS0809 je bila v letu 2009 izkoriščena v višini 408.56 mio EUR oziroma 11,16-odstotno.

Ločeno od kvote po 31. členu ZIPRS0809 določa 34. člen ZIPRS0809 poroštveno kvoto za zadolževanje SID banke, d. d., in sicer v višini 720 mio EUR za leto 2009. Kvota ni bila izkoriščena, saj za zadolževanje SID banke, d. d., v letu 2009 ni bilo izdano nobeno državno poroštvo.

6.2.2 Izdana poroštva in jamstva Republike Slovenije za namen omejevanja učinkov finančne krize

Tabela 8-3: Izdana poroštva in jamstva RS v letu 2009 za namen omejevanja finančne krize

Poroštvo oz. jamstvo RS	Pogodbeni znesek v mio EUR
Poroštva za finančne institucije	2.000,00
Jamstva za gospodarske subjekte	181,62
Jamstva za fizične osebe	4,76
SKUPAJ	2.186,38

Vir: MF.

Republika Slovenija je v obdobju od 1. 1. 2009 do 31. 12. 2009 za namen omejitve učinkov finančne krize izdala naslednja poroštva in jamstva:

- a.) na podlagi 86a. člena ZJF-D, je za obveznosti iz naslova zadolžitev dveh bank (z izdajo obveznic) izdala dve poroštvi v skupni (nominalni) vrednosti 2.000 mio EUR, s čimer je bila kvota v višini 12.000 mio EUR izkoriščena 16,67-odstotno,
- b.) na podlagi ZJShemRS je iz naslova zadolževanja gospodarskih subjektov (pravnih oseb) izdala desetim bankam skupaj 109 jamstev za obveznosti v skupni višini 181,62 mio EUR, s čimer je bila kvota v višini 1.200 mio EUR izkoriščena 15,13-odstotno.
- c.) na podlagi ZJShemFO je iz naslova zadolževanja fizičnih oseb sedmim bankam izdala skupaj 11 jamstev za obveznosti v skupni višini 4,76 mio EUR, pri čemer je bila:
 - kvota za kreditorejmalce, ki imajo delovno razmerje sklenjeno za določen čas, ki prvič rešujejo stanovanjsko vprašanje ali ki so člani mlade družine, v višini 300 mio EUR izkoriščena v znesku 3,7 mio EUR oziroma 1,22-odstotno in
 - kvota za kreditorejmalce, ki jim je bila po 1. 10. 2008 odpovedano pogodba o zaposlitvi iz poslovnih razlogov, v višini 50 mio EUR izkoriščena v znesku 1,1 mio EUR oziroma 2,20-odstotno.

8.3 Unovčena poroštva in jamstva Republike Slovenije

8.3.1 Unovčitve državnih poroštev in jamstev v letu 2009

Republika Slovenija je v letu 2009 na podlagi pozivov bank izvedla plačila poroštenih obveznosti v skupni višini 1,07 mio EUR, in sicer iz naslova sedmih državnih poroštev za obveznosti naslednjih dolžnikov:

Tabela 8-4: Unovčitve državnih poroštev in jamstev v letu 2009

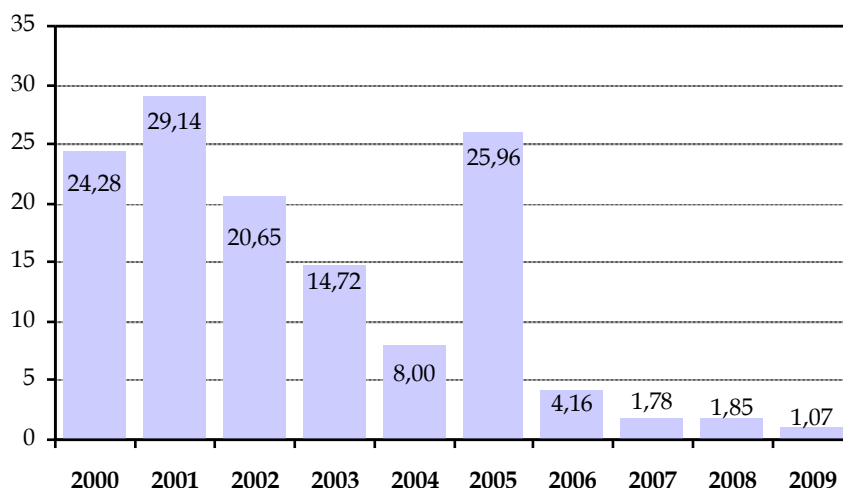
Dolžnik	Realizacija v mio EUR
Novoles d.d., Straža	1,04
Lipa Ajdovščina d.d. - v likvidaciji	0,01
Univerza na Primorskem	0,01
SKUPAJ	1,07

Vir: MF.

V letu 2009 Republika Slovenija ni plačala nobene obveznosti iz naslova poroštev in jamstev, ki so bila izdana za namen omejevanja finančne krize.

8.3.2 Unovčitve državnih poroštev in jamstev v letih od 2000 do 2009

Graf 8-2: Unovčitve državnih poroštev in jamstev v letih 2000 do 2009, v mio EUR

Vir: MF.

V letih od 2000 do 2009 trend unovčitev državnih poroštev upada. Izjema je leto 2005, v katerem so se unovčila predvsem državna poroštva dana gospodarskim družbam v težavah na podlagi ZPRPGDT iz leta 2002, ki določa poroštva podjetjem kot eno izmed oblik državne pomoči. Razlogi za unovčitev poroštev po ZPRPGDT so predvsem v neustreznih sanacijskih

programih in njihovi izvedbi, pa tudi v pomanjkljivi kontroli izvajanja sanacijskih programov s strani za to pristojnih organov. Nasprotno je značilno za državna poroštva dana osebam javnega sektorja, da se ne unovčujejo, saj so sredstva za plačilo kreditov zagotovljena s stalnimi viri, bodisi z lastnimi, bodisi proračunskimi. Druga značilnost teh poroštev je, da je država v nekaterih primerih prevzela obveznosti dolžnikov (Slovenske železnice, Agencija Republike Slovenije za železniški promet, Onkološki inštitut) v svoj dolg.

8.4 Izterjava terjatev regresnih zahtevkov iz unovčenih poroštev Republike Slovenije

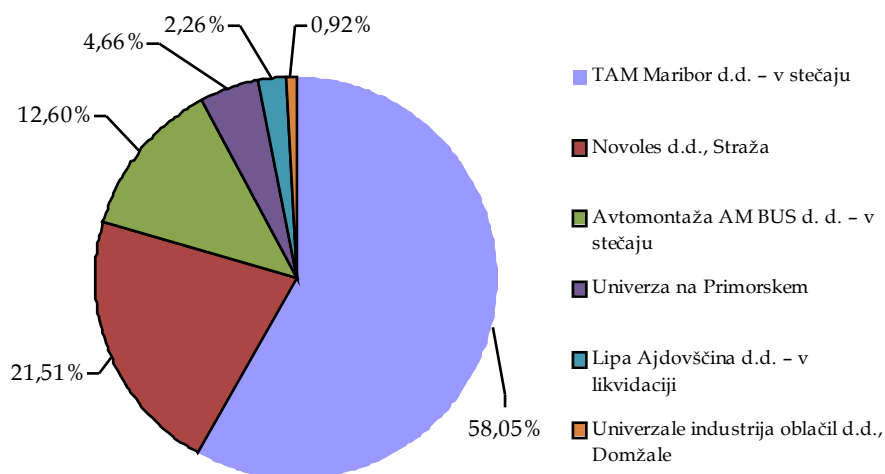
V letu 2009 je bilo iz terjatev regresnih zahtevkov za unovčena državna poroštva in pripadajočih zamudnih obresti prejeto skupaj 1,85 mio EUR, in sicer za terjatve do naslednjih dolžnikov.

Tabela 8-5: Izterjava terjatev regresnih zahtevkov v letu 2009

Dolžnik	Poplačilo v mio EUR
TAM Maribor d.d. - v stečaju	1,07
Novoles d.d., Straža	0,40
Avtomontaža AM BUS d. d. - v stečaju	0,23
Univerza na Primorskem	0,09
Lipa Ajdovščina d.d. - v likvidaciji	0,04
Univerzale industrija oblačil d.d., Domžale	0,02
SKUPAJ	1,85

Vir: MF

Graf 8-3: Izterjava terjatev regresnih zahtevkov v letu 2009 - po dolžnikih

Vir: MF

V letu 2009 je bilo največ poplačil terjatev iz stečajne mase dolžnika TAM Maribor, d. d., – v stečaju. Ostala poplačila terjatev skupaj predstavljajo manj kot polovico vseh poplačil.

8.5 Stanje poroštev in jamstev Republike Slovenije

8.5.1 Stanje državnih poroštev in jamstev v letih od 2000 do 2009

V letih od 2000 do 2008 se stanje obveznosti dolžnikov zavarovanih z državnimi poroštvami konstantno povečuje, z izjemo padca v letu 2001, kar je predvsem posledica prevzema obveznosti Slovenskih železnic v dolg države. V letu 2008 je tako stanje državnih poroštev predstavljalo 12,7 % BDP.

Zaradi izdaje poroštev in jamstev za namen omejevanja učinkov finančne krize se je v letu 2009 celotno stanje državnih poroštev in jamstev občutno zvišalo. Stanje poroštev in jamstev Republike Slovenije na dan 31. 12. 2009 tako znaša skupaj 7.142 mio EUR, kar predstavlja 20,5 % BDP.

Tabela 8-6: Stanje državnih poroštev in jamstev v letih od 2000 do 2009

V mio EUR	Poroštva in jamstva Republike Slovenije SKUPAJ	Poroštva RS	Poroštva in jamstva RS dana za omejevanje finančne krize	Poroštva RS (86.a člena ZJF)	Jamstva RS (ZJShemRS)	Jamstva RS (ZJShemFO)
1	2=3+4	3	4=5+6+7	5	6	7
31.12.2000	1.352	1.352	0	0	0	0
31.12.2001	1.206	1.206	0	0	0	0
31.12.2002	1.465	1.465	0	0	0	0
31.12.2003	1.788	1.788	0	0	0	0
31.12.2004	2.344	2.344	0	0	0	0
31.12.2005	2.722	2.722	0	0	0	0
31.12.2006	3.067	3.067	0	0	0	0
31.12.2007	3.727	3.727	0	0	0	0
31.12.2008	4.703	4.703	0	0	0	0
31.12.2009	7.142	4.957	2.185	2.000	180	5

Vir: MF.

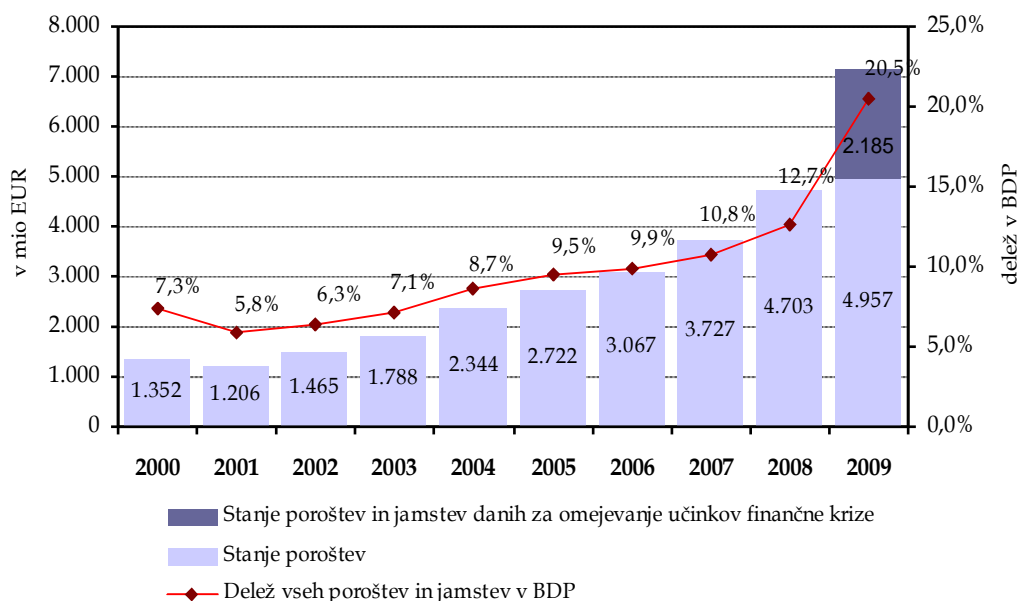
8.5.2 Stanje poroštev in jamstev Republike Slovenije izdanih za namen omejevanja učinkov finančne krize

Določbe o ukrepih, ki jih vsebuje protikrizna zakonodaja sočasne narave – veljajo samo do 31. decembra 2010. Stanje državnih poroštev in jamstev izdanih za namen omejevanja

učinkov finančne krize znaša na dan 31. 12. 2009 skupaj 2.185 mio EUR, kar predstavlja 6,3 % BDP, in sicer:

- stanje poroštev Republike Slovenije izdanih dvema bankama na podlagi 86a. člena ZJF-D znaša 2.000 mio EUR,
- stanje jamstev danih pravnim osebam na podlagi ZJShemRS znaša 180 mio EUR in
- stanje jamstev danih fizičnim osebam na podlagi ZJShemFO znaša 4,6 mio EUR.

Graf 8-4: Stanje državnih poroštev in jamstev v letih od 2000 do 2009 – delež v BDP

Vir: MF.

8.5.3 Stanje poroštev Republike Slovenije brez poroštev in jamstev izdanih za omejevanje učinkov finančne krize – prikaz po strukturi upnikov

Tabela 8-7: Stanje poroštev Republike Slovenije brez poroštev in jamstev izdanih za omejevanje učinkov finančne krize – prikaz po strukturi upnikov

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
POROŠTVA RS - SKUPAJ	1.352	1.206	1.465	1.788	2.344	2.722	3.067	3.727	4.703	4.957
I. Poroštva za notranje dolgove	754	624	705	714	882	1.036	1.109	1.172	1.270	1.511
1. Kratkoročni dolgovi	26	1	1	1	5	1	0	0	0	0
2. Dolgoročni dolgovi	729	624	704	713	877	1.035	1.108	1.171	1.270	1.511
II. Poroštva za zunanje dolgove	598	582	760	1.074	1.462	1.687	1.958	2.556	3.433	3.446
1. Kratkoročni dolgovi	15	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Dolgoročni dolgovi	583	582	760	1.074	1.462	1.687	1.958	2.556	3.433	3.446
Poroštva / BDP	0,0732	0,0584	0,0633	0,0712	0,0866	0,0947	0,0988	0,1078	0,1266	0,1421

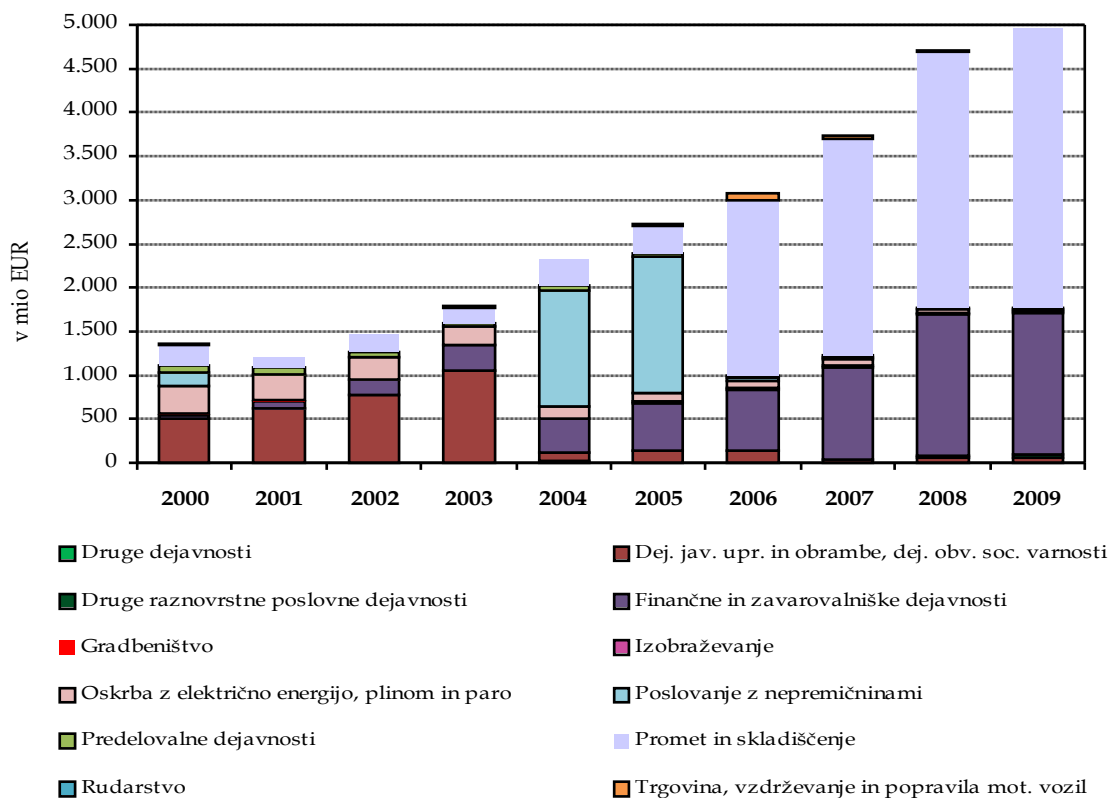
Vir: MF.

Stanje poroštov Republike Slovenije brez poroštov in jamstev izdanih za namen omejevanja finančne krize na dan 31. 12. 2009 znaša 4.957 mio EUR, kar predstavlja 14,2 % BDP.

Po strukturi upnikov so državna poroštva sklenjena z domačimi bankami ter tujimi bankami in drugimi tujimi finančnimi institucijami. Konec leta 2009 znaša stanje državnih poroštov za neodplačane glavnice obveznosti do domačih bank 1.511 mio EUR in stanje državnih poroštov za neodplačane glavnice obveznosti do tujih finančnih institucij 3.446 mio EUR.

8.5.4 Stanje poroštov Republike Slovenije brez poroštov in jamstev izdanih za omejevanje učinkov finančne krize - prikaz po področju dejavnosti

Graf 8-5: Stanje poroštov Republike Slovenije brez poroštov in jamstev izdanih za omejevanje učinkov finančne krize - prikaz po področju dejavnosti

Vir: MF.

Največji delež stanja obveznosti zavarovanih z državnim poroštvom v letih 2006 do 2009 pripada pravnim osebam s področja dejavnosti »Promet in skladiščenje«. V to dejavnost sodi tudi družba DARS, za katero je bilo izdanih največ državnih poroštov. Tudi največji delež, ki v letih 2004 in 2005 pripada pravnim osebam s področja dejavnosti »Poslovanje z nepremičninami«, v največji meri izhaja iz poroštov danih družbi DARS, saj se je le-ta v tem obdobju uvrščala pod to področje dejavnosti. Prav tako največji delež, ki v letih 2000 do 2003 pripada pravnim osebam s področja dejavnosti »Dejavnost javne uprave in obrambe,

dejavnost obvezne socialne varnosti«, večinoma izhaja iz poroštev danih družbi DARS, saj je le-ta v tem obdobju uvrščala pod to področje dejavnosti.

Drugi največji delež stanja obveznosti zavarovanih z državnim poroštvom od leta 2003 naprej pripada področju dejavnosti »Finančne in zavarovalniške dejavnosti«, v katero se uvršča SID banka, d. d. Druga področja dejavnosti kot so »Oskrba z električno energijo, plinom in paro«, »Izobraževanje«, »Predelovalne dejavnosti« itd. od leta 2006 naprej v primerjavi z največjima deležema stanja poroštev dosegajo neznatne deleže.

9 MEDNARODNA PRIMERJAVA

9.1 Primerjava nekaterih kazalcev dolga med državami članicami EU

Neugodne razmere v svetovnem gospodarstvu ter slabi pogoji na mednarodnih bančnih in finančnih trgih so pri sprejemanju ukrepov vzpodbudili države članice EU k usklajenemu delovanju. Med sprejete ukrepe spadajo neomejeno državno jamstvo za depozite in sprejeta zakonska podlaga, da lahko vlada ob odobritvi ustreznih nadzornih organov sprejme štiri oblike ukrepov ekonomske politike in sicer: (i) posojila kreditnim ustanovam, zavarovalnicam in pokojninskim družbam, (ii) državne garancije kreditnim ustanovam, (iii) kapitalske naložbe v kreditne ustanove, zavarovalnice, pozavarovalnice in pokojninske družbe in (iv) odkup terjatev kreditnih ustanov. Za lajšanje pogojev kreditiranja za podjetja se je Vlada odločila, da dokapitalizira SID banko, banko za razvoj in izvoz v državni lasti, in Slovenski podjetniški sklad, javni sklad za pomoč novim naložbam ter da vzpostavi 1,2 mlrd € jamstveno shemo za bančna posojila podjetjem z ročnostjo do 10 let. Zaradi financiranja povečanega primanjkljaja in omenjenih ukrepov se je zadolženost Slovenije precej povečala, relativna pozicija v evroobmočju pa se ni bistveno spremenila. V letu 2009 je Slovenije po kazalcu dolga države v % BDP padla z drugega na tretje mesto, po kazalcu obresti v % BDP s tretjega na četrto, v kazalcu obresti/stanje dolga s predzadnjega na zadnje, glede na ostale kazalce pa je zadržala drugo mesto iz leta 2008.

Tabela 9-1: Primerjava nekaterih kazalcev dolga med državami članicami EMU za leto 2008 in 2009

Država	Dolg države v % BDP		Dolg države na prebivalca, v EUR		Obresti dolga države, v mlrd EUR		Obresti v % BDP		Obresti v % od stanja dolga države konec predhodnega leta		Obresti na prebivalca, v EUR	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
Belgija	89,6	97,1	29.062	30.805	13,0	8,0	3,8	3,9	4,6	4,3	1.224	1.244
Nemčija	65,9	73,1	19.990	21.321	69,0	65,7	2,8	2,7	4,4	4,0	840	801
Irska	43,2	65,8	18.086	24.229	2,0	3,7	1,1	2,3	4,2	4,6	450	829
Grčija	97,7	112,7	21.107	23.992	10,6	11,8	4,4	4,9	4,9	5,0	943	1.045
Španija	39,5	54,2	9.486	12.324	17,0	19,3	1,6	1,8	4,5	4,5	373	418
Francija	68,0	76,1	20.768	22.947	54,6	53,6	2,8	2,8	2,5	4,1	854	832
Italija	105,8	114,6	27.778	29.208	80,5	72,8	5,1	4,7	5,1	4,4	1.344	1.210
Ciper	49,1	53,2	10.480	11.506	0,5	0,4	2,9	2,3	5,2	4,2	631	500
Luksemburg	14,7	14,9	11.066	11.313	0,1	0,2	0,3	0,5	4,1	4,3	205	404
Malta	63,2	68,4	8.738	9.384	0,2	0,2	3,5	3,5	5,6	5,2	485	481
Nizozemska	58,0	59,8	21.058	20.819	13,1	13,6	2,2	2,4	5,0	3,9	797	824
Avstrija	62,5	69,1	21.140	22.751	7,3	8,0	2,6	2,9	4,4	4,5	875	956
Portugalska	66,4	77,4	10.358	11.805	4,9	4,7	2,9	2,9	4,6	4,3	461	442
Slovenija	22,9	34,9	4.167	6.102	0,4	0,6	1,1	1,7	5,4	6,7	196	295
Slovaška	28,7	34,7	3.438	4.248	0,8	0,9	1,2	1,4	4,6	4,7	148	166
Finska	33,4	41,2	11.688	13.585	2,7	2,4	1,5	1,4	4,2	3,8	508	450

Vir: EU, ECFIN, 25.02.2010, zbirka AMECO

9.2 Ocene kreditnega tveganja dolgoročnega zunanjega dolga treh največjih agencij

Eno izmed meril zmožnosti izpolnjevanja obveznosti države so tudi kredite ocene za dolgoročno zadolževanje mednarodnih agencij za ocenjevanje kreditnega tveganja (rating agencije). Kreditna ocena Republike Slovenije se v letu 2009 ni spremenila. Je pa svetovna finančna kriza povzročila nižanje ocen bolj izpostavljenih držav in držav z manj uravnoteženim in zdravim gospodarstvom.

Tabela 9-2: Kreditne ocene za dolgoročni zunanji dolg po stanju 31.12.2009

Država	Standard&Poor's	Moody's	Fitch
Belgija	AA+	Aa1	AA+
Danska	AAA	Aaa	AAA
Nemčija	AAA	Aaa	AAA
Grčija	BBB	A2	BBB+
Španija	AA+	AA2	AAA
Francija	AAA	Aaa	AAA
Irska	AA	Aa1	AA-
Italija	A+	Aa2	AA-
Luksemburg	AAA	Aaa	AAA
Nizozemska	AAA	Aaa	AAA
Avstrija	AAA	Aaa	AAA
Portugalska	A+	Aa2	AA
Finska	AAA	Aaa	AAA
Švedska	AAA	Aaa	AAA
Združeno kraljestvo	AAA	Aaa	AAA
Ciper	A+	Aa3	AA-
Malta	A	A1	A+
Slovaška	A+	A1	A+
Slovenija	AA	Aa2	AA

Vir: Podatki z internetnih strani agencij, stanje na dan 31. 12. 2009

10 PRILOGA

10.1 Tabele

Tabela 10-1: Dolg državnega proračuna po letih v %

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Skupaj	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Rezidenti	49,9%	51,6%	58,1%	59,6%	65,1%	70,2%	70,0%	57,4%	46,0%	41,1%
Nefinančne družbe	1,3%	1,5%	2,4%	2,5%	1,9%	2,1%	2,1%	1,7%	1,3%	0,8%
Banka Slovenije	0,0%	0,6%	0,5%	0,5%	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%	0,2%
Druge denarne finančne institucije	44,2%	45,3%	45,5%	44,2%	49,5%	51,9%	51,7%	36,8%	32,5%	31,3%
Drugi finančni posredniki	0,0%	0,0%	0,3%	0,7%	1,2%	2,0%	2,0%	1,6%	1,1%	0,6%
Izvajalci pomožnih finančnih dejavnosti	0,1%	0,1%	0,0%	0,1%	0,1%	0,6%	1,5%	1,1%	1,0%	0,7%
Zavarovalnice in pokojninski skladi	2,0%	2,9%	6,7%	8,1%	8,6%	9,6%	9,5%	7,7%	7,3%	6,5%
Država	1,9%	0,9%	1,3%	2,0%	1,9%	2,3%	1,9%	7,4%	1,8%	0,7%
Gospodinjstva	0,3%	0,3%	1,1%	1,6%	1,4%	1,2%	1,0%	0,8%	0,5%	0,3%
Nepridobitne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Nerezidenti	50,1%	48,4%	41,9%	40,4%	34,9%	29,8%	30,0%	42,6%	54,0%	58,9%
Evropska unija	40,5%	38,4%	34,8%	34,7%	29,5%	25,0%	25,9%	40,4%	52,0%	55,4%
Tretje države in mednarodne organizacije	9,7%	9,9%	7,1%	5,6%	5,4%	4,9%	4,1%	2,2%	2,0%	3,5%

Vir: MF.

Tabela 10-2: Dolg državnega proračuna po letih v % BDP

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Skupaj	26,3%	27,2%	27,1%	25,5%	25,0%	24,7%	24,1%	22,0%	19,3%	30,7%
Rezidenti	13,1%	14,0%	15,7%	15,2%	16,3%	17,4%	16,9%	12,7%	8,9%	13,1%
Nefinančne družbe	0,3%	0,4%	0,7%	0,6%	0,5%	0,5%	0,5%	0,4%	0,3%	0,2%
Banka Slovenije	0,0%	0,2%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
Druge denarne finančne institucije	11,6%	12,3%	12,3%	11,3%	12,4%	12,8%	12,5%	8,1%	6,3%	9,9%
Drugi finančni posredniki	0,0%	0,0%	0,1%	0,2%	0,3%	0,5%	0,5%	0,3%	0,2%	0,2%
Izvajalci pomožnih finančnih dejavnosti	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,4%	0,2%	0,2%	0,2%
Zavarovalnice in pokojninski skladi	0,5%	0,8%	1,8%	2,1%	2,1%	2,4%	2,3%	1,7%	1,4%	2,1%
Država	0,5%	0,2%	0,4%	0,5%	0,5%	0,6%	0,5%	1,6%	0,4%	0,2%
Gospodinjstva	0,1%	0,1%	0,3%	0,4%	0,4%	0,3%	0,2%	0,2%	0,1%	0,1%
Nepridobitne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Nerezidenti	13,2%	13,2%	11,4%	10,3%	8,7%	7,4%	7,2%	9,4%	10,5%	17,6%
Evropska unija	10,6%	10,5%	9,4%	8,8%	7,4%	6,2%	6,3%	8,9%	10,1%	17,6%
Tretje države in mednarodne organizacije	2,5%	2,7%	1,9%	1,4%	1,4%	1,2%	1,0%	0,5%	0,4%	0,0%
BDP v milijonih EUR	18.214	20.396	22.758	24.716	26.677	28.243	30.448	33.542	37.126	34.894

Vir: MF.

Tabela 10-3: Račun financiranja državnega proračuna 1999-2009 - zadolževanje

V tisoč EUR

Konto	Naziv konta	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
5000	Najeti krediti pri Banki Slovenije	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5001	Najeti krediti pri poslovnih bankah	128.821	70.673	69.102	101.869	31.541	61.524	61.045	61.864	60.925	0	0
5002	Najeti krediti pri drugih finančnih institucijah	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5003	Najeti krediti pri drugih domačih kreditojemalcih	8.864	0	0	0	0	0	0	0	440.000	55.000	0
5004	Sredstva, pridobljena z izdajo vrednostnih papirjev	65.892	275.450	476.931	1.080.086	883.224	996.479	1.657.315	1.338.864	148.976	961.157	4.739.487
500	DOMAČE ZADOLŽEVANJE	203.578	346.123	546.033	1.181.955	914.765	1.058.003	1.718.361	1.400.728	649.900	1.081.672	4.739.487
5010	Najeti krediti pri mednarodnih finančnih institucijah	15.477	14.232	24.765	3.472	3.407	43.219	5.773	8.628	0	0	0
5011	Najeti krediti pri tujih vladah	3.373	3.609	3.834	0	0	0	0	0	0	0	0
5012	Najeti krediti pri tujih poslovnih bankah in finančnih institucijah	0	0	18.438	18.245	30.728	0	0	0	0	0	0
5013	Najeti krediti pri drugih tujih kreditodajalcih	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5014	Sredstva, pridobljena z izdajo vrednostnih papirjev	366.070	380.855	532.065	0	0	0	0	0	199.736	0	0
501	ZADOLŽEVANJE V TUJINI	384.920	398.696	579.102	21.717	34.136	43.219	5.773	8.628	199.736	0	0
	ZADOLŽEVANJE SKUPAJ	588.498	744.819	1.125.135	1.203.672	948.901	1.101.223	1.724.134	1.409.356	849.636	1.081.672	4.739.487

Vir: MF.

Tabela 10-4: Račun financiranja državnega proračuna 1999-2009 - odplačilo dolga

V tisoč EUR

Konto	Naziv konta	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
5500	Odplačila kreditov Banki Slovenije	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5501	Odplačila kreditov poslovnim Bankam	138.556	104.566	100.951	111.223	98.037	95.137	94.115	93.584	85.793	73.412	65.098
5502	Odplačila kreditov drugim finančnim institucijam	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5503	Odplačila kreditov drugim finančnim institucijam	0	0	0	0	0	0	70.541	119.554	0	440.000	55.000
5504	Odplačila glavnice vrednostnih papirjev izdanih na domačem trgu	162.650	397.491	208.862	394.274	661.232	423.805	961.817	716.737	796.248	695.654	303.361
550	ODPLAČILA DOMAČEGA DOLGA	301.205	502.057	309.813	505.498	759.268	518.942	1.126.474	929.876	882.040	1.209.067	423.458
5510	Odplačila dolga mednarodnim finančnim institucijam	23.174	45.745	32.941	31.963	31.387	29.619	27.140	29.844	34.144	36.159	18.589
5511	Odplačila kreditov tujim vladam	19.301	12.306	18.422	9.624	3.470	3.269	0	0	0	0	0
5512	Odplačila kreditov tujih poslovnih bank in finančnih institucij	22.276	626	59.032	60.127	37.613	6.842	6.761	95.954	6.749	6.749	6.749
5513	Odplačila kreditov drugih tujih kreditodajalcev	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5514	Odplačila glavnice vrednostnih papirjev izdanih na tujih trgih	9.146	9.693	379.205	12.514	11.038	214.655	511.131	15.893	0	0	400.000
551	ODPLAČILA DOLGA V TUJINO	73.898	68.370	489.600	114.228	83.508	254.385	545.032	141.691	40.893	42.907	425.338
	ODPLAČILA DOLGA SKUPAJ	375.103	570.427	799.413	619.725	842.777	773.327	1.671.506	1.071.567	922.933	1.251.974	848.796
	NETO ZADOLŽEVANJE	213.395	174.392	325.722	583.947	106.124	327.896	52.628	337.790	-73.297	-235.817	3.890.690

Vir: MF.

Tabela 10-5: Pregled vseh izdanih obveznic Republike Slovenije do 31.12.2009

Ime obveznice	Datum izdaje	Datum dospelja	Kuponi	Struktura instrumenta	Obrestna mera	Način izračuna obresti	Pravica do predčasnega odkupa	Obseg izdaje v OVL	Stanje dolga 31.12.2009 v EUR
RS01 - prestrukturiranje gospodarstva	30.06.1990	31.12.1997	30.6.,31.12.	Indeksiran (D)	8,00	Konformni	NE	200.000.000 DEM	0
RS02 - pospeševanje izvoza	01.10.1990	01.12.2000	1.4.,1.10.	Indeksiran (D)	9,50	Linearni	DA	220.000.000 DEM	0
RS03 - Irak, Angola, Kuba	01.01.1993	15.01.2000	15.1.,15.7.	Indeksiran (D)	7,00	Linearni	NE	28.000.000 EUR	0
RS04 - neizplačane devizne vloge bankam	04.04.1997	30.06.2022	31.5.,30.11.	Indeksiran (D)	8,00	Linearni	DA/delno ali v celoti	841.426.000 DEM	0
RS06 - izplačane devizne vloge bankam	29.05.1997	15.02.2015	15.2.,15.8.	Indeksiran (90%DPC)	3,00	Konformni	DA	44.386.200.000 SIT	0
RS08 - neizplačane devizne vloge občanom	30.06.1993	31.05.2003	31.05.,30.11.	Nespremenljiv	5,00	Linearni	NE	96.533.000 DEM	0
RS09	23.07.1997	24.07.2000	24.1.,24.7.	Spremenljiv	TOM + 6,00	Konformni	NE	25.551.000.000 SIT	0
RS10 - neizplačane devizne vloge bankam	15.10.1997	31.05.2007	31.05.	Indeksiran (TOM)	4,50	Konformni	DA/delno ali v celoti	52.189.610.000 SIT	0
RS12	29.05.1998	29.05.2002	29.5.	Spremenljiv	TOM + 4,50	Konformni	NE	9.632.810.000 SIT	0
RS13 - prestrukturiranje gospodarstva SRD	29.06.1998	29.06.2008	29.6.,29.12.	Indeksiran (D)	5,55	Linearni	DA	106.701.000 DEM	0
RS14	01.06.1999	01.06.2003	1.6.	Spremenljiv	TOM + 4,00	Konformni	NE	6.304.000.000 SIT	0
RS15 - sanacijske serija A	16.11.1995	15.10.2001	15.4.,15.10.	Indeksiran (TOM)	4,50	Konformni	DA	8.981.300.000 SIT	0
RS15 - sanacijske serija B	16.11.1995	15.07.1999	15.1.,15.7.	Indeksiran (TOM)	4,65	Konformni	DA	8.981.300.000 SIT	0
RS15 - sanacijske serija C	16.11.1995	15.10.2000	15.4.,15.10.	Indeksiran (TOM)	4,75	Konformni	DA	8.981.300.000 SIT	0
RS15 - sanacijske serija D	16.11.1995	15.10.2001	15.4.,15.10.	Indeksiran (TOM)	5,00	Konformni	DA	8.981.300.000 SIT	0
RS15 - sanacijske serija E	16.11.1995	15.10.2002	15.4.,15.10.	Indeksiran (TOM)	5,10	Konformni	DA	8.981.300.000 SIT	0
RS15 - sanacijske serija F	16.11.1995	15.07.2003	15.1.,15.7.	Indeksiran (TOM)	5,20	Konformni	DA	8.981.300.000 SIT	0
RS15 - sanacijske serija G	16.11.1995	15.10.2004	15.4.,15.10.	Indeksiran (TOM)	5,35	Konformni	DA	8.981.300.000 SIT	0
RS15 - sanacijske serija H	16.11.1995	15.10.2005	15.4.,15.10.	Indeksiran (TOM)	5,55	Konformni	DA	8.866.000.000 SIT	0
RS15 - sanacijske serija I	16.11.1995	15.10.2006	15.4.,15.10.	Indeksiran (TOM)	5,70	Konformni	DA	8.981.300.000 SIT	0
RS15 - sanacijske serija J	16.11.1995	15.10.2007	15.4.,15.10.	Indeksiran (TOM)	5,90	Konformni	DA	8.981.300.000 SIT	0
RS15 - sanacijske serija K	16.11.1995	15.10.2008	15.4.,15.10.	Indeksiran (TOM)	6,10	Konformni	DA	8.981.300.000 SIT	0
RS15 - sanacijske serija L	16.11.1995	15.07.2009	15.1.,15.7.	Indeksiran (TOM)	6,25	Konformni	DA	8.981.300.000 SIT	0
RS15 - sanacijske serija M	16.11.1995	15.10.2010	15.4.,15.10.	Indeksiran (TOM)	6,50	Konformni	DA	13.880.200.000 SIT	0

RS15 - sanacijske serija N	16.11.1995	15.07.2005	15.1.,15.7.	Indeksiran (TOM)	5,55	Konformni	DA	4.000.000.000 SIT	0
RS15 - sanacijske serija O	16.11.1995	15.07.2006	15.1.,15.7.	Indeksiran (TOM)	5,70	Konformni	DA	4.000.000.000 SIT	0
RS15 - sanacijske serija P	16.11.1995	15.07.2007	15.1.,15.7.	Indeksiran (TOM)	5,90	Konformni	DA	4.000.000.000 SIT	0
RS15 - sanacijske serija R	16.11.1995	15.07.2008	15.1.,15.7.	Indeksiran (TOM)	6,10	Konformni	DA	4.000.000.000 SIT	0
RS15 - sanacijske serija S	16.11.1995	15.07.2009	15.1.,15.7.	Indeksiran (TOM)	6,25	Konformni	DA	4.000.000.000 SIT	0
RS15 - sanacijske serija T	16.11.1995	15.07.2010	15.1.,15.7.	Indeksiran (TOM)	6,50	Konformni	DA	4.000.000.000 SIT	0
RS16	24.02.2000	24.02.2003	24.2.	Spremenljiv	TOM + 4,20	Konformni	DA	6.000.000.000 SIT	0
RS17	24.02.2000	24.02.2005	24.2.	Spremenljiv	TOM + 4,70	Konformni	NE	9.000.000.000 SIT	0
RS18	26.04.2000	26.04.2010	26.4.	Indeksiran (D)	6,00	Linearni	NE	50.000.000 EUR	45.016.600
RS19	24.07.2000	24.07.2003	24.7.	Spremenljiv	TOM + 4,20	Konformni	NE	6.000.000.000 SIT	0
RS20	01.12.2000	01.12.2003	1.12.	Spremenljiv	TOM + 4,20	Konformni	NE	6.000.000.000 SIT	0
RS21 - plačilo odškodnin za zaplenjeno premoženje	01.02.2001	01.03.2015	1.3.	Spremenljiv	TOM + 1,00	Konformni	NE	20.000.000.000 SIT	34.057.005
RS22	13.02.2001	13.02.2006	13.2.	Spremenljiv	TOM + 4,70	Konformni	NE	8.000.000.000 SIT	0
RS23	13.02.2001	13.02.2011	13.2.	Indeksiran (D)	6,00	Linearni	NE	40.000.000 EUR	40.000.000
RS24	13.03.2001	13.03.2004	13.3.	Spremenljiv	TOM + 4,20	Konformni	NE	11.000.000.000 SIT	0
RS25	18.04.2001	18.04.2006	18.4.	Spremenljiv	TOM + 4,70	Konformni	Ne	8.000.000.000 SIT	0
RS26	01.06.2001	01.06.2011	1.6.	Indeksiran (D)	5,375	Linearni	NE	50.000.000 EUR	49.976.500
RS27	04.12.2001	04.12.2006	4.12.	Spremenljiv	TOM + 4,70	Konformni	NE	17.000.000.000 SIT	0
RS28	15.01.2002	15.01.2005	15.1.	Spremenljiv	TOM + 4,20	Konformni	NE	10.500.000.000 SIT	0
RS29	15.01.2002	15.01.2012	15.1.	Indeksiran (D)	5,375	Linearni	NE	55.000.000 EUR	55.000.000
RS30 - žrtve vojne in povojnega nasilja	01.01.2002	11.04.2002	11.4.	Spremenljiv	TOM + 1,00	Konformni	NE	30.000.000.000 SIT	0
RS31	15.01.2002	15.01.2007	15.1.	Spremenljiv	TOM + 4,70	Konformni	NE	2.947.680.000 SIT	0
RS32	15.01.2002	15.01.2012	15.1.	Indeksiran (D)	5,375	Linearni	NE	23.865.500 EUR	23.865.500
RS33	31.12.2001	20.01.2023	20.1., 20.4., 20.7., 20.10.	Indeksiran (D)	8,00	Linearni	NE	127.166.003 EUR	127.166.004
RS34	18.02.2002	18.02.2007	18.2.	Spremenljiv	TOM + 4,20	Konformni	DA	16.910.000.000 SIT	0
RS35	18.03.2002	18.03.2007	18.3.	Spremenljiv	TOM + 4,20	Konformni	DA	14.000.000.000 SIT	0
RS36	18.03.2002	18.03.2005	18.3.	Nespremenljiv	9,00	Linearni	NE	12.000.000.000 SIT	0
RS37	19.04.2002	19.04.2007	19.4.	Spremenljiv	TOM + 4,00	Konformni	DA	17.000.000.000 SIT	0
RS38	19.04.2002	19.04.2017	19.4.	Indeksiran (D)	5,625	Linearni	NE	100.000.000 EUR	68.847.000
RS39 - žrtve vojne in povojnega nasilja	11.04.2002	15.09.2008	15.9.	Spremenljiv	TOM + 1,00	Konformni	NE	30.000.000.000 SIT	612.169
RS40	31.05.2002	31.05.2007	31.5.	Spremenljiv	TOM + 3,90	Konformni	DA	15.000.000.000 SIT	0
RS42	15.07.2002	15.07.2005	15.7.	Nespremenljiv	9,00	Linearni	NE	12.000.000.000 SIT	0

RS43	15.10.2002	15.10.2007	15.10.	Spremenljiv	TOM + 3,00	Konformni	DA	15.600.000.000 SIT	0	
RS44 - zamenjava RS15	GHIJKLMNOPRST	08.11.2002	08.11.2012	8.11.	Nespremenljiv	6,65	Linearni	NE	2.964.930.000 SIT	4.443.536
RS45 - zamenjava RS15		08.11.2002	08.11.2005	8.11.	Nespremenljiv	8,20	Linearni	NE	12.112.490.000 SIT	0
RS46 - zamenjava RS15		08.11.2002	08.11.2007	8.11.	Indeksiran (TOM)	3,00	Linearni	DA	48.488.500.000 SIT	0
RS47 - zamenjava RS15		08.11.2002	08.11.2012	8.11.	Indeksiran (TOM)	3,25	Linearni	DA	60.524.470.000 SIT	0
RS48		02.12.2002	02.12.2012	2.12.	Indeksiran (D)	4,75	Linearni	NE	60.000.000 EUR	56.465.200
RS49		10.01.2003	10.01.2022	10.1.	Indeksiran (D)	4,75	Linearni	NE	29.788.960 EUR	29.632.020
RS50		24.02.2003	24.02.2013	24.2.	Indeksiran (D)	4,50	Linearni	NE	61.281.800 EUR	48.527.000
RS51		24.02.2003	24.02.2006	24.2.	Nespremenljiv	7,75	Linearni	NE	44.470.500.000 SIT	0
RS52		08.04.2003	08.04.2008	08.4.	Nespremenljiv	6,25	Linearni	NE	40.000.000.000 SIT	0
RS53		08.04.2003	08.04.2018	08.4.	Indeksiran (D)	4,88	Linearni	NE	100.000.000 EUR	79.290.900
RS15 - sanacijske serija U		15.07.2003	15.07.2010	15.1.,15.7.	Indeksiran (TOM)	4,50	Konformni	DA	1.814.800.000 SIT	0
RS54		15.10.2003	15.10.2013	15.10.	Nespremenljiv	5,75	Linearni	NE	30.000.000.000 SIT	76.295.376
RS55		11.02.2004	11.02.2007	11.2.	Nespremenljiv	5,00	Linearni	NE	40.000.000.000 SIT	0
RS56		11.02.2004	11.02.2009	11.2.	Nespremenljiv	4,875	Linearni	NE	50.000.000.000 SIT	0
RS57		15.03.2004	15.10.2014	15.10.	Nespremenljiv	4,875	Linearni	NE	90.000.000.000 SIT	259.697.224
RS58		17.01.2005	17.04.2008	17.1.	Nespremenljiv	3,250	Linearni	NE	99.330.000.000 SIT	0
RS59		17.01.2005	17.02.2016	17.1.	Nespremenljiv	4,000	Linearni	NE	1.066.332.031 EUR	1.066.332.031
RS60		31.03.2005	31.03.2010	31.3.	Nespremenljiv	3,500	Linearni	NE	130.000.000.000 SIT	368.623.416
RS61		23.01.2006	24.01.2011	23.1.	Nespremenljiv	3,25	Linearni	NE	139.200.000.000 SIT	328.861.569
RS62		23.01.2006	23.03.2017	23.3.	Nespremenljiv	3,50	Linearni	NE	130.000.000.000 SIT	390.540.053
RS63		06.02.2008	06.02.2019	6.2.	Nespremenljiv	4,375	Linearni	NE	1.000.000.000 EUR	1.000.000.000
RS64		05.02.2009	05.02.2012	5.2.	Nespremenljiv	4,250	Linearni	NE	1.000.000.000 EUR	1.000.000.000
RS65		02.04.2009	02.04.2014	2.4.	Nespremenljiv	4,375	Linearni	NE	1.500.000.000 EUR	1.500.000.000
RS66		09.09.2009	09.09.2024	9.9.	Nespremenljiv	4,625	Linearni	NE	1.500.000.000 EUR	1.500.000.000
EUROBOND - USD		06.08.1996	06.08.2001	6.2.,6.8.	Nespremenljiv	7,00	Linearni	NE	325.000.000 USD	0
EUROBOND - DEM		16.06.1997	16.06.2004	16.6.	Nespremenljiv	5,75	Linearni	NE	400.000.000 USD	0
EUROBOND - EUR		27.05.1998	27.05.2005	27.5.	Nespremenljiv	5,37	Linearni	NE	500.000.000 EUR	0
EUROBOND - EUR		18.03.1999	18.03.2009	18.3.	Nespremenljiv	4,88	Linearni	NE	400.000.000 EUR	0
EUROBOND - EUR		24.03.2000	24.03.2010	24.3.	Nespremenljiv	6,00	Linearni	NE	500.000.000 EUR	500.000.000
EUROBOND - EUR		11.04.2001	11.04.2011	11.4.	Nespremenljiv	5,375	Linearni	NE	450.000.000 EUR	450.000.000
SLOBOND4		22.03.2007	22.03.2018	22.3.	Nespremenljiv	4,00	Linearni	NE	1.000.000.000 EUR	1.000.000.000
NFA USD - 1		11.06.1996	12.06.1998	11.6.,11.12.	Spremenljiv	LIBOR+0,81	Linearni	DA	426.272.000 USD	0

NFA DEM - 1	12.06.1996	13.06.1998	11.6.,11.12.	Spremenljiv	LIBOR+0,81	Linearni	DA	161.674.000 DEM	0
NFA USD - 2	11.06.1996	27.12.2006	11.6.,17.12.	Spremenljiv	LIBOR+0,81	Linearni	DA	219.895.000 USD	0
NFA DEM - 2	11.06.1996	27.12.2006	11.6.,17.12.	Spremenljiv	LIBOR+0,81	Linearni	DA	93.814.000 DEM	0
SKUPAJ									10.103.249.104

Vir: MF.

Tabela 10-6: Struktura dolga državnega proračuna glede na ročnost ob izdaji v %

Kategorija	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Dolg RS- skupaj	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
I. NOTRANJI DOLG	59,4%	61,6%	55,8%	49,8%	51,7%	58,7%	61,2%	66,6%	75,7%	78,8%	66,0%	65,6%	81,6%
1. Kratkoročni	0,9%	2,5%	2,7%	3,4%	4,5%	6,1%	5,2%	4,9%	4,7%	4,7%	8,0%	2,0%	6,7%
2. Dolgoročni	58,5%	59,1%	53,1%	46,4%	47,2%	52,7%	56,0%	61,8%	71,0%	74,2%	58,1%	63,6%	74,9%
II. ZUNANJI DOLG	40,6%	38,4%	44,2%	50,2%	48,3%	41,3%	38,8%	33,4%	24,3%	21,2%	34,0%	34,4%	18,4%
1. Kratkoročni	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
2. Dolgoročni	40,6%	38,4%	44,2%	50,2%	48,3%	41,3%	38,8%	33,4%	24,3%	21,2%	34,0%	34,4%	18,4%

Vir: MF.

10.2 Standardna klasifikacija institucionalnih sektorjev (SKIS)

SKIS¹⁶ se deli na naslednje sektorje:

- S.11 – **Nefinančne družbe** so vsi subjekti, priznani kot neodvisne pravne osebe, ki so tržni proizvajalci in katerih glavna dejavnost je proizvodnja blaga in nefinančnih storitev.
- S.121 – **Centralna banka** sestavljajo vse finančne družbe in neprave družbe, katerih glavna funkcija je izdajanje denarja, vzdrževanja notranje in zunanje vrednosti denarja in posedovanja celote ali dela mednarodnih rezerv države.
- S.122 – **Druge denarne finančne institucije** sestavljajo vse finančne družbe in neprave družbe razen tistih, ki se razvrščajo v podsektor centralna banka, ki se ukvarjajo večinoma s finančnim posredovanjem in ki poslujejo tako, da od institucionalnih enot, ki niso denarne finančne institucije, sprejemajo vloge in/ali zelo podobne nadomestke za vloge, in da za svoj račun dajejo posojila in/ali investirajo v vrednostne papirje. V splošnem razvrščajo naslednji finančni posredniki: komercialne banke, »univerzalne« banke in »vsenamenske« banke; hranilnice; poštne žiro institucije, poštne banke, žiro banke; podeželske kreditne banke, kmečke kreditne banke; zadružne kreditne banke, kreditne zadruge; specializirane banke.
- S.123 – **Drugi finančni posredniki, razen zavarovalnih družb in pokojninskih skladov** sestavljajo vse finančne družbe in neprave družbe, ki se ukvarjajo pretežno s finančnim posredovanjem, tako da prevzemajo obveznosti v oblikah, ki niso gotovina, zavarovalne tehnične rezervacije, vloge in/ali zelo podobni nadomestki za vloge, od institucionalnih enot, ki niso denarne finančne institucije.
- S.124 – **Izvajalci pomožnih finančnih dejavnosti** so zlasti naslednje finančne družbe in neprave družbe: zavarovalni posredniki, upravitelji pri reševanju in havarijah, zavarovalniški in pokojninski svetovalci itd.; posredniki pri posojilih in vrednostnih papirjih, svetovalci pri naložbah itd.; družbe, ki upravljajo izdajanje vrednostnih papirjev; družbe, katerih glavna funkcija je jamstvo za menice in podobne instrumente z indosamenti; družbe, ki zagotavljajo infrastrukturo za finančne trge; centralne nadzorne oblasti finančnih posrednikov in finančnih trgov, kadar so ločene institucionalne enote; upravljavci pokojninskih skladov, vzajemnih skladov itd.; družbe, ki upravljajo borze vrednostnih papirjev in zavarovalne borze...
- S.125 – **Zavarovalne družbe in pokojninski skladi** sestavljajo vse finančne družbe in neprave družbe, ki so dejavne pretežno v finančnem posredništvu, ki temelji na združevanju tveganj.
- S.13 – **Država** zajema vse institucionalne enote, ki so drugi netržni proizvajalci katerih proizvodnja je namenjena individualni in kolektivni potrošnji in se financirajo pretežno z obveznimi plačili enot, ki pripadajo drugim sektorjem, in/ali vse institucionalne enote, ki se ukvarjajo večinoma s prerazdeljevanjem nacionalnega

¹⁶ Bolj podrobna definicija posameznih sektorjev je zapisana na domači strani Statističnega urada Republike Slovenije.

dohodka in bogastva. Sektor je sestavljen iz štirih podsektorjev: centralna država; regionalna država; lokalna država; skladi socialne varnosti.

- S.14 - **Gospodinjstva** zajema posameznike in skupine posameznikov kot potrošnike ali kot podjetnike, ki proizvajajo tržno blago ter nefinančne in finančne storitve.
- S.15 - **Nepridobitne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva** zajema nepridobitne institucije, ločene pravne osebe, ki opravljajo storitve za gospodinjstva in so zasebne druge netržne proizvajalke.
- S.21 - **Evropska unija** sestavljajo gospodarske enote, ki imajo svoje središče ekonomske dejavnosti znotraj teritorija Evropske unije.
- S.22 - **Tretje države in mednarodne organizacije** sestavljajo gospodarske enote, ki imajo svoje središče ekonomske dejavnosti zunaj teritorija Evropske unije in mednarodne organizacij.